

1988.
IV. évf. 3. (10.) szám
Ára: 39 Ft

HONGKONGI
AKCIÓ-
ÉS KARATE-
FILMEK
NAGY
VÁLASZTÉK-
BAN!
● SHAOLIN KÉT BAJNOKA
● A HALÁL ANGYALAI
● BRUCE LEE ÉS ÉN
● A NÉGY LOVAS
MŰSOROS VHS KAZETTÁK:
Mokép Video

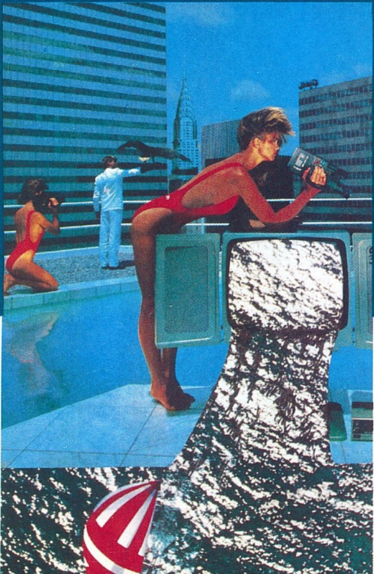
Minden hónapban találkozunk!

A leghűségesebbek talán még emlékeznek rá: először 1985 decemberében jelent meg magazinunk, harminckét fekete-fehér oldalon, igaz, színes borítóval. Akkor még büszkén tettük közzé az adatot: hetvenkétezer képmagnó található a magyar háztartásokban. (Micsoda jelentéktelen szám ez a mai négyszázezerhez képest!) Másfél év múlva, tavaly júniusban másfélszeresére bővítettük lapunk terjedelmét, tizenhat színes oldallal körítve a már ismert rovatokat, s a rendszertelen, három-négy havi megjelenés után két hónaponként kínáltuk információinkat.

Ezzel a lapszámmal, amit a kezében tart, Kedves Olvasó, ismét kissé megújítottuk magazinunkat. Ezentúl lehetőség szerint havonta jelenünk meg, s a változatlan tartalmat csinosabb köntösbe öltöztetjük: kétszínnyomással készülő belső harminckét oldalunkat hasonló fényezett papírra készíti a Kossuth Nyomda, mint a külső színes tizenhat oldalt. A gyakoribb megjelenés természetesen egyre jobban kötelez bennünket az igazodásra olvasóink igényeihez. Eddig is tapasztalhatta, Kedves Olvasó, minden levélre válaszolunk: a jövőben méginkább számítunk a lap tartalmával, kivitelével kapcsolatos megjegyzéseire.

Reméljük, még sokáig sikerül tartani a megnövelt terjedelem s a belső fényezett papír használata ellenére is régi 39 forintos árunkat, s a havi megjelenés követelményét. Júniustól tehát kísérletképpen immár havonta lát napvilágot a ***Video Magazin.***

Bíró Zoltán

ötlet

video magazin

VIDEOVILÁG

FILMGLÓBUSZ

TESZT ÉS TECHNIKA

HÁZUNK TÁJA

VÁSÁRLÁS

KISLEXIKON

KILÁTÓ

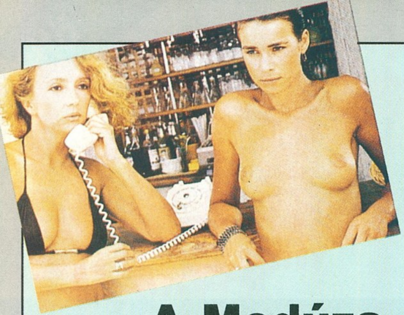

Az Ötlet hetilap magazinja ● Felelős szerkesztő: Horváth Béla
Szerkesztő: Bíró Zoltán ● Művészeti szerkesztő: Kerék Antal
Képszerkesztő: Kiss Árpád ● Szerkesztőség: Budapest XIII., Jász utca 103–105.
Levélcím: Budapest 1986 ● Telefon: 203-803, 203-804 ● Telex: 22-7363

Kiadja az Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó Vállalat
Felelős kiadó: dr. Király G. István igazgató ● Kiadóhivatal: Budapest VI., Révay u. 16.

Kossuth Nyomda, Budapest 88.0193 ● Felelős vezető: Bede István vezérigazgató
Terjeszti a Magyar Posta

Címlap: Batha László
HU ISSN 0237-5141

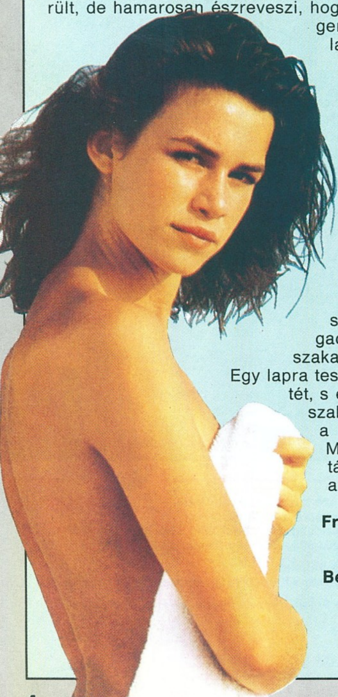

A Medúza éve

(L'année des Meduses)

„Szeretek erotikus szerepeket játszani!" – nyilatkozta az elmúlt év végén a nyugatnémet Video Magazinnak Valérie Kaprisky, az új francia szexszimbólum. Szavait igazolják eddigi sikerei, s köztük is az 1986-ban forgatott és most videokazettán megjelent A Medúza éve című filmje. A színhely minden turista nyári álma, a francia tengerpart, a Côte d'Azur „csendőrvárosa" – hol van már szegény Louis de Funes! – St. Tropez. Az azúrkék tenger, a forró napsütés, az éjszakai bárok és kaszinók mind arra csábítják a férfiakat, hogy a fövenyen napozó lányok, asszonyok táborából „nassolgassanak". A krimi és lágy erotika keverékét bemutató film tehát pont a megfelelő helyen és időben játszódik.

Chris, a szívdobbantó szépségű francia lány álmai férfiját keresi a strandoló amorózók között. Legyen jóképű, művelt, kisportolt és lehetőleg gazdag – ilyen csekély igényekkel száll harcba Chris, de balszerencséjére egy dzsigolót, vagyis egy fizetett parketttáncost sikerül „kihalásznia" a férfiak nyüzsgő tengeréből. Romain – mert így hívják álmai lovagját – örömmel veszi tudomásul, hogy egy szép nő hálójába került, de hamarosan észreveszi, hogy a hatalmas tengerparti villa másik lakója, nevezetesen Chris édesanyja is szemrevaló teremtés, és tulajdonképpen nem is olyan öreg...

Chris megdöbbenve konstatálja Romain hűtlenségét és tíz körömmel kapaszkodik a snájdig parketttáncos nadrágja szélébe. Megfogadja, ha törik, ha szakad, az övé marad! Egy lapra teszi fel kettőjük életét, s egy forró nyári éjszakán táncolni hívja a családi dzsigolót. Mire véget ér a tánc, megoldódnak a gondok...

Franciaország, 1986
Főszereplők: Valérie Kaprisky, Bernard Giraudeau, Jacques Perrin
Rendezte: Phillippe Lemaire
93 perc

Másnap reggel

(The Morning After)

Az alaphelyzet akár Alfred Hitchcock forgatókönyvéből is származhatna: egy sikeres hollywoodi színésznő egy átmulatott éjszaka után szinte öntudatlanul roskad az ágyába. Másnap reggel kába fejjel egy férfitestet tapint ki maga mellett, aki azonban nem a férje, s mi több, halott. Egy tőr áll ki a melléből.

Alex, a szexbomba (akit Jane Fonda alakít) megrémül. Hiába igyekszik visszapörgetni az elmúlt éjszaka eseményeit, jószerivel semmire sem emlékszik. Sőt, abban sem biztos, hogy nem ő követte el a szörnyű bűntényt. Férje azt javasolja, hogy borítsanak fátylat az esetre, s ne jelentsék azt a rendőrségnek. Ám a bűntényre fény derül, s a híres színésznő több mint kellemetlen helyzetbe kerül. Csupán egy volt rendőrtiszt, Turner hisz a szép, szőke sztár ártatlanságában, s ezért mindent megtesz, hogy segítsen a nőnek.

Alex férje válni akar, hogy így szabaduljon meg a számára is egyre kínosabb helyzetből, ám az asszony ragaszkodik hozzá. Turner nyomozása során furcsa következtetésekre jut. Azt találja, hogy Alex férje – ha nem is gyilkos – valamiféleképpen benne van a rejtélyes gyilkosságban. Különös párharc indul meg Alex férje és Turner között.

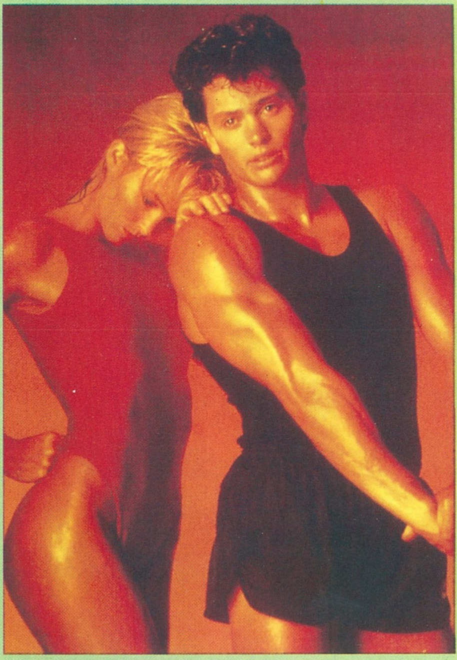
USA, 1986
Főszereplők: Jane Fonda, Jeff Bridges, Raul Julia
Rendezte: Sidney Lumet
100 perc

FILMISMERTETŐINK ILLUSZTRÁLÁSÁHOZ TÖBBEK KÖZÖTT FELHASZNÁLTUK A VIDEO, A VIDEO VIS, A VIDEO MAGAZIN ÉS A VIDEO AKTIV MAGAZINOK FOTÓIT IS.

Amerikai himnusz

(American Anthem)

A győzelem az élet értelme! – vallják sokan, de közel sem mindegy, hogy ezt a győzelmet ki, mikor és főképpen hogyan éri el. Van, akinek egy aranyrög megtalálása, másnak egy nép fölött való uralkodás, megint másnak egy megoldhatatlannak tűnő matematikai egyenlet „feltörése" egyenlő a diadallal. A csendes, „egyszemélyes" győzelmek azonban kevés embert elégítenek ki, hiszen a jó értelemben vett magamutogatás egyike a legemberibb tulajdonságoknak. Korunk ráadásul még kedvez is ennek a jelenségnek. Nem kell keresztesháborúba vonulni, repülőgépnek csúfolt tákolmányon átrepülni a La Manche csatornát vagy éppen kardot nyelni a Városligetben.

Van azonban olyan népszerűség, olyan diadal is, amelyért évekig keményen kell dolgozni, s amelynek minden percét izzadságcseppek milliói „termelték ki"; ez a sport világa. Nehéz kenyér ez, s nem véletlen, hogy egyre kevesebben vállalják az évekig tartó felkészülést, önmegtartóztatást – a diadal könnyebben is eljön! A sportfilmek, a sportolókról készült filmek – tán éppen az előbbi okok miatt – nem mentesek az idealizálástól, az „emberfeletti" teljesítmény dicsőítésétől. Ennek nagyszerű példája az Amerikai himnusz című film, amely két fiatal útját, küzdelmeit követi a kezdettől a diadalig, az olimpiai aranyéremig.

A főszereplő Mitch Gaylord, az 1984-es Los Angeles-i olimpia aranyérmes tornásza a saját sztoriját játssza el a filmben a Chorus Line-ból ismert szépség, Janet Jones társaságában.

USA, 1986
Főszereplők: Mitch Gaylord, Janet Jones, Michelle Philips
Rendezte: Albert Magnoli
100 perc

Twist és kiáltás

(Twist and Shout)

Tűzoltófrizura, stilfésű és dobgitár. Elég ezt a három szót leírni ahhoz, hogy a negyvenes éveiben járó korosztály tagjainak szemébe könny szökjön, s meginduljon az emlékek özöne. Az első Vörös Szikra magnó, a „csomagból" kapott pepita nadrág, az elszívott Ötéves terv utáni heveny rosszullét és az öt forintért vásárolt valódi „amcsi" rágógumi – s mindezekhez persze hosszú történetek, amelyeket talán már a mesélőjük sem hisz el igazán.

Az ötvenes évek vége, a hatvanas évek legeleje legendás korszak, legendás zenével. Ezt megfilmesíteni egyet jelent a kasszasikerrel. Bille August dán rendező azonban annál többre vállalkozott, mint, hogy egy édes-bús nosztalgiafilmet forgasson. Mindnyájunk örömére egy olyan történetet filmesített meg, amelyben árnyalt képet kaphatunk az akkori fiatalság életéről, a sokszor „modern békeidőknek" nevezett twistkorszakról.

A nosztalgikus utazás hol is kezdődhetne, mint egy koncerten. Itt találkozik Bjørn és Anna, s ahogy a nagykönyvben meg vagyon írva, egymásba szeretnek. A romantikus szerelem útjába természetesen a szülők, pontosabban Anna szülei állnak, akik csak egy jó partival látják biztosítottnak lányuk jövőjét. Megtiltják azt, hogy találkozzanak, nem adják át a telefonüzeneteket, vagyis mindent megtesznek, hogy lányukat hermetikusan elzárják Bjørntól. Erics, Bjørn legjobb barátja nem tudja tovább nézni a fiú szenvedését, és szerencsére a konfliktus feloldására van is egy jó ötlete...

Dánia, 1984
Főszereplők: Adam Tønsberg, Lars Simonson, Camilla Søeborg
Rendezte: Bille August
107 perc

USA, 1983–1986
Főszereplők:
Jaclyn Smith,
Ken Howard,
Armand Assante,
Michael Nouri,
Angela Landsbury
Rendezte:
Buzz Kulik
és
Paul Wendkos
4 × 90 perc

Angyalok dühe

(The Rage of Angels)

Valóságos sztárparádé: Jaclyn Smith a Charlie angyalaiból, Michael Nouri a Flashdance című filmből, Ken Howard az itthon még nem játszott Denver című amerikai tévéfilmsorozatból és Angela Landsbury, akit Miss Marple-ként ismertünk meg Agatha Christie műveinek filmadaptációjából. Mindjányan Sidney Sheldon regényének megfilmesített változatában, a 4 × 90 perc hosszúra vágott Az angyalok dühe című sorozatban kaptak főszerepet, újabb bizonyítási lehetőséget. Az Egyesült Államokban 1983-tól 1986-ig sugárzott sorozat legsikeresebb epizódjait tömörítették ugyanis Európában is fogyasztható videosikerré.

Főhősünk egy szép és tehetséges ügyvédnő, Jennifer Parker (Jaclyn Smith), aki a tárgyalóteremben hideg, logikus és célratörő, ám magánéletében kiszámíthatatlan, érzelmes, igazi NŐ. Az egyetem elvégzése után rögösebb és nehezebb utat kell bejárnia a karrier csúcsai felé törve, mint férfi társainak. S ezen az úton sok-sok megpróbáltatás vár rá.

Jennifer magánélete szorosan összekapcsolódik hivatásával. Első szerelme Adam Warner (Ken Howard) egy politikai karrierről álmodó, de nős ügyvéd. Kapcsolatuk rövid néhány hónapja után belátja, hogy választania kell Jennifer vagy a karrier között, politikai ellenfeleinek ugyanis semmi sem okozna nagyobb örömet, mint a házasságtörő Warner.

Nem jár nagyobb sikerrel Michael Morettivel sem, aki viszont a maffia embere, s hamarosan merénylet áldozata lesz. Jennifer bánatában Robert Di Salva karjaiba menekül, aki mellesleg New York felső köreinek legfelkapottabb ügyvédje. A jóérzésű asszony kis idő után megundorodik a cinikus Di Salvától és rátalál James Morettire, Michael Moretti bátyjára. Az idősebb Moretti bosszút forral öccse gyilkosai ellen, s ehhez kapóra jön Michael egykori szerelme is...

Barátok

(Les Biches)

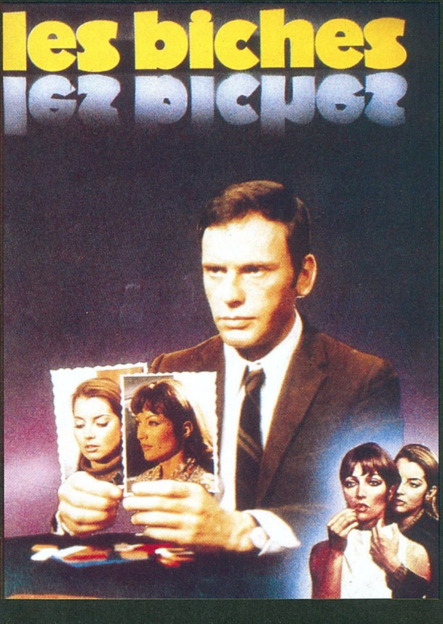
A párizsi híd aszfaltjára rajzoló lányt mindössze néhány érdeklődő állja körül. Pár frank hullik kinyitott táskájába, ám egy napszemüveges, elegáns nő ötszáz frankos bankót ad – a lány legnagyobb meglepetésére. Együtt mennek haza, s a vagyonos vidéki asszony felhívja a lakására a szegény utcai művészt. A két nő között meghitt viszony kezdődik, s már együtt utaznak vissza St. Tropezbe, ahol gyárat és nagy villát birtokol a gáláns művészetpártoló.

A tengerre néző nagy házban két gyanús külsejű férfi szolgálja ki a nőket, s egymást érik a partik is. Egy ilyen estélyen bukkan fel Paul (Jean Louis Trintignant). Hamarosan viszony kezdődik a magát egyszerűen Why-nak (Miértnek) nevező leány és az idősödő építész között. Az asszony azonban nem hagyja, hogy ez a kapcsolat felhőtlen szerelemmé érjen. Legvonzóbb ruháját felöltve meglátogatja a férfit, aki nem habozik elfogadni felkínált szerelmét.

Why napokig várja a férfi hívását, keresi lakásán, de később be kell látnia, hogy „úrnője" elszerette előle Pault. Az asszony és újdonsült szeretője hirtelen elhatározással Párizsba utazik, s a villát Why-ra hagyják. A lány nem tudja elviselni, hogy mindkét szeretője elhagyta. Pénzt vesz ki a szekrényből, taxit rendel és elutazik. Úticélja egyelőre ismeretlen, de táskájába egy tőrt is rejtett...

Claude Chabrol filmje érdekes megközelítésben tárgyalja ezt a különös szerelmi háromszöget, s érzékletesen mutatja be egy naiv lány és egy sokat próbált nő különös szerelmét. A Pault alakító Trintignant ebben a kapcsolatban csak statisztaszerepet kap, de végül is ez dönti el mindhármójuk életét.

Főszereplők: Jean-Louis Trintignant, Jacqueline Tassard,
Stephanie Andran
Rendező: Claude Chabrol
110 perc
(Kölcsönözhető a MOKÉP Videotékából)

Radioaktív álmok

(Radioactive Dreams)

A legrémesebb katasztrófafilmet fekete-fehér celluloidszalagra rögzítették félprofi operatőrök. A minőség csapnivaló, kísérőzene sincs, sőt az egész csupán néhány másodpercig tart. Az azóta mindenki számára közismertté vált gombafelhő tornyosulása azonban némaságában is minden idők legvérfagyasztóbb katasztrófája. A hirosimai és nagaszaki eseményeket azóta könyvben, rádiójátékban és filmen is megkísérelték reprodukálni – váratlanul nagy sikerrel. Egy egyesült államokbeli rádiójáték közvetítésének hatására például szabályos pánik tört ki, s a lakosság fejvesztetten menekült, mert komolyan vette az atomtámadás hírét. Hasonló hatást váltott ki a The Day After című film is, amely egy 1986-ban, Kansas City környékén ledobott bomba „utóéletét" kísérelte meg képekben rögzíteni.

Az „atomkatasztrófa-filmek" legújabb darabja, a Radioaktív álmok alaptörténete is ilyen klasszikusan egyszerű. Két fiatal ember, Philip és Marlowe 1988 egyik napfényes délelőttjén váratlanul szerencsés helyzetbe kerül: túlélik a pusztító robbanást. Másfél évtized után „feljönnek" menedékhelyükről és körülnéznek a letarolt világban. A robbanás és az azt követő sugárzás nem csupán a környezetet tette a föld színével egyenlővé, hanem az emberi agyakban is jóvátehetetlen pusztítást végzett...

USA, 1986
Főszereplők: John Stockwell, Michael Dudikoff, Lisa Blount, George Kennedy, Don Murray
Rendezte: Albert F. Pyun
98 perc

A két Mrs. Grenville

(The Two Mrs. Grenvilles)

Egy százkilencven perces, úgynevezett Jumbo kazettán került forgalomba a tavalyi év egyik hollywoodi sikerfilmje, A két Mrs. Grenville. A pazar kiállítás, a neves szereplőgárda és a hagyományos hollywoodi történet most már videoszalagon folytathatja sikersorozatát.

Az események a második világháború végén, 1944-ben kezdődnek az Egyesült Államokban. A Grenville család egyike New York pénzmágnás famíliáinak, s ezért tagjai kellően ügyelnek a nevük „tisztaságára. Az még nem lenne baj, hogy Billy fiuk nem egészen megfontoltan beleszeret egy revütáncosnőbe, azt azonban már nem tudják elviselni, hogy el is akarja venni feleségül. A család valódi feje, az anya, Alice Grenville megakadályozza a frigyet. Billy azt kéri anyjától, hogy ha felesége nem lehet, legalább a társaságba vezethesse be Annát, az egykori táncosnőt.

Megnyílik tehát a pénzzel, Rolls Royce-okkal és nercbundákkal ékesített nagyvilág a szürke, egykori táncosnő előtt, s kíváncsian várja mindenki, meddig tart ki mellette az eszetlen Billy fiú. Hamarosan csalódniuk kell, ugyanis nem Billy hagyja el a lányt, hanem az lesz hűtlen hozzá. Egyre jobban megtalálja helyét a nagyvilági társaságban, partiról partira jár, s elcsavarja minden férfi fejét. Billy kétségbeesetten próbálja megtartani kedvesét – egyre kevesebb sikerrel. Ahogy az ilyen történetek forgatókönyve diktálja, e furcsa kaland tragédiába torkollik, s így ér véget e furcsa pár szép reményű románca.

USA, 1987
Főszereplők: Ann-Margret, Claudette Colbert, Stephen Collins
Rendezte: John Erman
190 perc

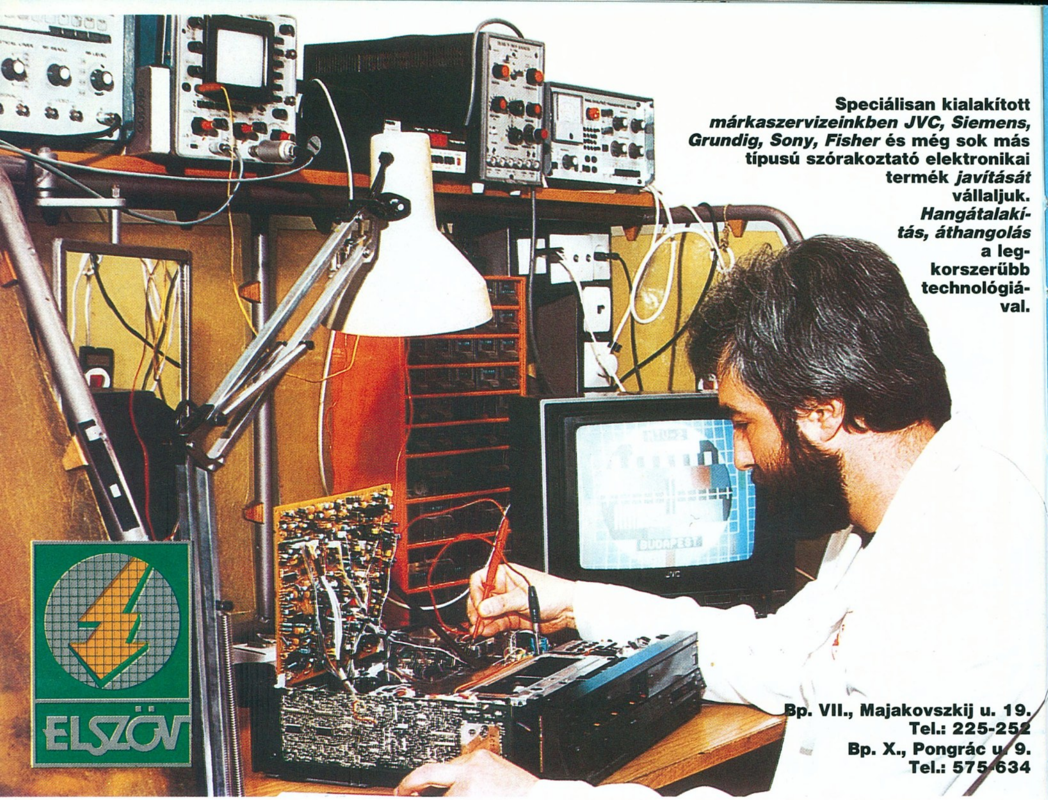
Hatvanéves rocksztár

Eredeti neve Charles Edward Berry. Kisfiúkorában a St. Louis-i baptista gyülekezetben énekelt, majd iskolai rendezvényeken gitározgatott. Volt fodrász és autószerelő, míg 1955-ben Chicagóba nem ment. Itt készítette első lemezfelvételét a Chess lemeztársaságnál. Rögtön az első szám, a Maybellene a slágerlisták csúcsaira hágott, s szerző-előadója a rock and roll élő klasszikusa lett. Bárhol is lép fel a világon, mindenütt telt házak fogadják, s ha másról nem, jellegzetes „duck walking" azaz kacsajárásáról még a mai tinédzserek is felismerik, hogy maga Chuck Berry játszik a színpadon.

A már őszülő gitáros 1986-ban nagy külsőségek között ünnepelte 60. születésnapját. A jubileumi rockkoncerten, ahogy mondani szokás, mindenki ott volt, aki számított. Sőt, nem csak hogy ott voltak napjaink sztárjai, de színpadra is léptek az ünnepelttel. Négy zenészgeneráció találkozott a 16 éves Julian Lennontól, Eric Claptonon át a „kortárs" Little Richardig. A frenetikus hangulatban lezajlott koncertet azonban – hála a videotechnikának – nemcsak a kiváltságosok nézhették és énekelhették végig, most került a nyugat-európai videotékákba ennek rövidített, több mint egyórás videováltozata. A film szerencsére igazolja a tudósításokat és a felsőfokban íródott kritikákat – Chuck Berry hatvanévesen is „átsüt" a képernyőn.

BUDAPEST
ELSZÖV

MŰHOLDVEVŐ
RENDSZER
BHG BUDAPEST ®
A BHG gyártmányú műholdvevő rendszerek alkalmasak kis- és nagyközösségi, valamint kábeltelevíziós rendszerekbe való csatlakoztatásra. Kisközösségi rendszerekben az UHF sávban történő átvitel is megvalósítható. Nagyközösségi rendszerekben a 40–300 MHz-es sávban biztosítunk kimenőcsatornákat kábeltelevíziós főállomással vagy anélkül. KTV rendszerekben a VHF sávban 7, az S sávban további 7 csatornát tudunk biztosítani a szükséges rekonverterekkel (S/UHF) a szomszédos csatornák kihasználása nélkül.
BHG HÍRADÁSTECHNIKAI VÁLLALAT
H–1509 Budapest, Postafiók 2. XI., Fehérvári út 70.
Telefon: 813-300
Telex: 22-5933

Bemutatunk egy családot...

...a kamkorderek nemzetségéből, amely azért érdemli meg a figyelmet, mert tagjai viszonylag népes számban vannak jelen kis hazánkban is.

MC 5

Az **MC 5** típus – mint a neve is elárulja – VHS–C rendszerű. Szögletes formájával egy picit lemarad a mai divat mögött, de ami belül van, mindig az a fontosabb. Például az öntött alumíniumsasszé, amely nagy megrázkódtatások elviselésére is képessé teszi és igen jó mechanikai stabilitást biztosít a szalagvezetésben. Ez egyébként a család minden tagjára jellemző. Súlya ennek következtében sem elviselhetetlenül nagy: akku nélkül kb. 1,5 kg. Kétsebességes, tehát maximum 60 perc felvételi idővel gazdálkodhatunk, de ezen belül HQ minőségű rögzítésre képes készülékünk. Piezo elven működő autofókusz szolgálja az élességállítás kényelmét, amely több ponton felülmúlja a szokásos autofókusz áramkörök teljesítményét. Ezek infravörös fénysugarakat vagy ultrahangot bocsátanak ki, a visszavert sugarat érzékelik és megállapítják a tárgy távolságát, majd ennek megfelelően beállítják az objektív élességét.

Ezek a módszerek nemigen használhatók például olyankor, ha üvegen keresztül látható vagy víz alatt levő tárgy képét kívánjuk élesre állítani, vagy olyankor, ha a tárgy gyorsan mozog, és természetesen olyankor sem, ha konverziós előtét van az objektíven (pl. tele- vagy nagylátószögű előtét). A piezo autófókusz rendszer ilyenkor is kifogástalanul működik, mert az objektíven keresztül „néz" és optikailag értékeli ki a képet és dönti el hogy éles-e vagy sem és ennek megfelelően vezérli az élességállító motort, természetesen bonyolult mikroprocesszoros áramkörök segítségével. (Az autofókusz rendszernek két érzékelési tartománya van. Általános esetben a képfelület középső egyharmadát figyeli, de van egy olyan állása is, amikor a képközép csak kb. tizednyi képfelületén belül figyeli a témát, lehetővé téve ezzel a pontos élességállítást.)

A gyors mozgások kifogástalan minőségű felvételéhez az 1/1000 s-ra csökkenthető expozíciós idő is hozzájárul, amit alapvetően a CCD képérzékelő tesz lehetővé. Ilyenkor természetesen figyelembe kell venni azt, hogy nagyobb megvilágítás szükséges, ennél a készüléknél legalább 300 lux, és azt, hogy fénycsővilágítás mellett a felvételben kellemetlen villogást tapasztalunk, ami az expozíciós idők és a fénycső felvillanásainak interferenciájából adódik. Az ilyen felvételeket csak igen jó lassítási tulajdonságú gépeken lehet megfelelően kiértékelni. Ilyen pl. a Panasonic NV–G20.

Az ellenfénykapcsolóval valamit javíthatunk a képen az olyan felvételi helyzetben, amikor a világos háttér miatt az írisz-automatika leszabályoz és a tárgy részletei eltűnnek a feketében.

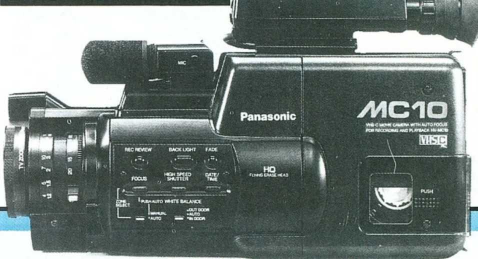
A felvétel fekete-fehérben visszanézhető a pici, 17 mm képátlójú keresőben, ami – valljuk meg őszintén – nem nagy élvezet, de a felvett anyag gyors ellenőrzésére megfelel. Az okulárt nem lehet felhajtani, de bizonyos dioptriaértékek közt állítható. Monitoron minden további nélkül megtekinthetjük anyagunkat, mert az RF modulátor benne van a tartozékok között.

A felvételt a szünet állásból távvezérléssel is el lehet indítani és ezáltal olyan helyeken is készíthetünk videofelvételt, ahol csak a készülék lehet jelen (pl. természetfelvételek). Állókép és gyorskeresés is lehetséges, de az utóbbi esetben a kép néha fekete-fehér. A gép tartozékai között nemcsak az akku, hanem egy anyakazetta is van. Az akku egyórai folyamatos felvételt biztosít. A hálózati töltő 100-tól 240 voltig átkapcsolás nélkül használható, tehát az amerikai vagy japán túrára nem kell külön töltőt beszerezni az ott szokásos 110 voltos hálózat miatt. Sajnos a készülék tokját külön kell megvenni, pedig enélkül az nagyon ki van szolgáltatva a szállítás minden veszélyének.

Az **MC 10** – teljes nevén NV–MC10EG – típusú készülék a fenti továbbfejlesztett változata.

A leglényegesebb különbség a képmagnóban van, ahol az előző készülékkel szemben nem négy, hanem kilenc videofej gondoskodik a felvételről. Minek ennyi? – kérdezheti valaki. Ne felejtsük el, hogy a VHS-C gép fejdobátmérője kisebb mint a normál VHS-é, így a kompatibilis felvétel elkészítése csak úgy lehetséges, ha a szalag nagyobb szögben (kb. 270 fokban) érintkezik a fejdobbal. Igen ám, de fél fordulat után (180 fok) jönne a másik videofej, amely a következő videosávot írná fel a szalagra, holott még a jelenlegi sincs kész. A kisebb fejdob-átmérő miatt tehát egyrészt meg kellett növelni a fordulatszámot a normális fej-szalag sebesség eléréséhez, másrészt újfajta fejelrendezést kellett találni. Így alakult ki a négyfejes megoldás. A felezett sebességnél azonban, mint tudjuk, feleannyi szélességű lehet a videosáv, ezért keskenyebb fejek kellenek a felvételhez és visszajátszáshoz, mint a normál sebességű üzemben. Némely gyártó eleve csak a keskenyebb fejeket építi be, így a normál üzem-

MC 10

ben is csak keskeny sávokat rögzít a gép, amelyek között ilyenkor elválasztósáv keletkezik. Ez önmagában előny, de a keskenyebb sávról kisebb, zajosabb jel jön le. A nyolcfejes változatban külön fejek szolgálnak a normál és külön a felezett üzemmódhoz, ami lehetővé teszi az optimális szalagkihasználást mindkét esetben. Ezen túl az MC10EG készülékben forgó törlőfej is van és ezáltal korrekt inzertálásra is képes – ez vonatkozik az assembly módra is.

A képminőségre nagyban jellemző vízszintes bontást 320 sorban adják meg, ami azért is meglepő, mert ez jóval több mint az M 5 kamkorderé, amely normál VHS kazettával működik és nagy múlt van mögötte, mivel több hasonló típus előzte meg. A kép jel–zaj viszonya jobb mint 43 dB – ez egy sztenderd adat. A CCD 300000 képérzékelő elemet tartalmaz, amelyet félcoll átlójú felületre sikerült integrálni. Két rövid expozíciós idő is van: 1/500 és 1/1000 sec. Az autofókusz ugyanúgy két tartományban dolgozik, mint az előző típusnál. A minimális megvilágítás 10 lux kell hogy legyen, az optimális felvételhez azonban 1400 luxot ajánlanak. Dátum és órajel ugyanúgy bekeverhető. Ellenfénykapcsoló, automatikus fehéregyensúly stb. tekintetében teljesen hasonló, mint amaz. Ami különbség: az MC10EG utóhangosításra is alkalmas (audio dub), lehet hozzá feliratozó egységet csatlakoztatni és húsz dekával könnyebb.

Harmadik készülékünk, a **Panasonic NV-M5EG** terjedelmes darab az előzőkkel összehasonlítva, mert „egész" VHS kazettát használ. A Panasonic az egyetlen, amelyik erre vállalkozik, minden más gyártó a kis kamkordereket készíti. Előnye, hátránya? Jó, hogy háromórányi felvételt biztosít közönséges (olcsó) videokazettára – de közben óránként akkut kell cserélni, ha nem hálózatról dolgozunk. A nagyobb tömeg kiegyenlítettebb kameramozgásokat biztosít, de magunkkal hurcolni az akkuval, kazettával együtt kb. 3 kg-os gépet fárasztó lehet. Képminősége alatta marad az előbb ismertetett VHS–C minőségnek – ez részben a VHS–C-hez használt különleges szalag miatt van, amely persze kb. háromszor annyiba kerül, mint a normál VHS kazetta. Nem kell anyakazetta a felvételek lejátszásához más gépen és a normál méretű műsoros kazettát is be lehet tenni a gépbe.

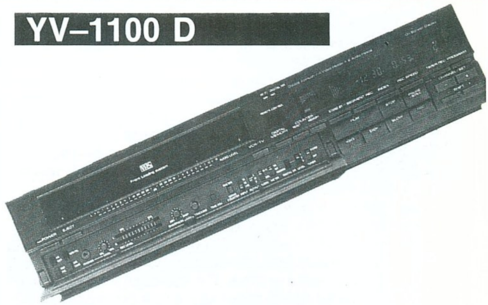
A 250 sornyi felbontás és 43 dB körüli jel–zaj viszony ma már nem akkora csoda, mint akkor volt, amikor ez a készülék megjelent. Egyéb jellemzőiben lényegében megegyezik a másik két készülékkel.

M 5

Zajtalan Yamaha?

YV–1100 D

A Yamaha név valószínűleg mindenki számára ismerősen cseng. Tudjuk, hogy ez a japán cég a motorbiciklitől a hangversenyzongoráig mindent gyárt – és mindent igen jó minőségben. Miért épp videokészülékeket ne gyártana? Természetesen gyárt, és nem is akármilyet. Amit itt bemutatunk, egyelőre különlegesség és az ilyen csodabogarak iránt számottevő kereslet csak az amerikai földrész északi részén van, így ez a készülék az NTSC színes rendszer szerint működik. Minden jel arra mutat azonban, hogy az ilyen újdonságok előbb-utóbb átkelnek az óceánon és így hozzánk is eljutnak. Miről van szó?

Ezt a VHS rendszerű asztali képmagnót felszerelték egy digitális zajcsökkentő áramkörrel. A digitális technika megállíthatatlan terjedéséről több ízben szóltunk, de a képmagnóknál eddig csak különleges képi effektusok előállítására vetették be. Kézenfekvő volt a gondolat, hogy ha a digitális áramkörök már úgyis ott vannak a képmagnóban és ha a szalagról jövő videoképeket úgy is tároljuk esetenként, hogy digitális úton módosítjuk azokat – nem lehetne-e arra is „megkérni" őket, hogy tüntessék el a zajt a videoképből? Így született meg az a digitális video zajcsökkentő áramkör, amelyet ebben a készülékben is alkalmaztak. A leírás meglehetősen tartózkodó az áramkör részleteit illetően, ami azt sejteti, hogy szabadalom van a dologban. Csak a végeredményt közli – korrekt laboratóriumi mérés alapján – miszerint a videoszalagról visszajátszott világosságjel jel–zaj viszonya csaknem ötven dB! Pontosan 49,5 dB. Összehasonlításképpen: egy U-matic highband rendszerű képmagnó hasonló adata 47 dB!

Az YV–1100 D képmagnó zajcsökkentő áramkörének három állása van: az elsőt lejátszáskor kell bekapcsolni, a másik kettő gyenge minőségű jelek felvételekor fejti ki áldásos hatását. Dicséretként el kell mondani, hogy a zaj nagy részét oly módon tünteti el a képből, hogy nem okozza a többi jellemző romlását: nem romlik a felbontás, nincs csíkozódás, húzás, késleltetés. (Az analóg zajcsökkentők használatakor egyik vagy másik – esetleg több is egyszerre – biztosan fellép.)

A digitális áramkör a következő effektusok előállítására alkalmas: állókép (csík nélkül, korlátlan ideig), és érdekes módon felvételkor is ki lehet merevíteni a bejövő képet a monitoron, miközben a felvétel folyamatos, vagyis a képtárolót bármikor aktivizálni lehet. Lassítani lehet a képi mozgást a sebesség egyharmadáig és gyorsítani kétszeres sebességre. A gyorskere- ▶

sés négy-, illetve nyolcszoros sebességgel lehetséges. Ez így van nemcsak a normál felvételi sebességnél, hanem a felezett és a harmadolt sebességű üzemben is – az USA-ban nemigen lehet olyan képmagnót eladni, amely csak a normál sebességű működésre képes.

További digitális effektus a „stroboszkóp-hatás", ami a kép lassított, szakaszos mozgását jelenti. Itt 1/4, 1/6 vagy 1/12 sec szünetekkel lehet az egyes képeket lejátszani. Ez a szolgáltatás hosszú mozgások folyamatos elemzéséhez felbecsülhetetlen segítség.

A készülék időzítő egysége nyolc eseményt képes megjegyezni három hétre előre. Az OTR funkció is természetes ma már minden képmagnón. (Tudjuk, ez azt jelenti, hogy a képmagnó üzemállapotától függetlenül elindul a felvétel ha ezt a gombot megnyomjuk. Félórás lépésekben összesen 6 1/2 órányi felvételre utasíthatjuk ily módon gépünket.)

A Yamaha szóban forgó képmagnóján kétféle számláló is található. Egy négy számjegyes, hagyományos számláló, amely fordulatot számlál és egy ún. real-time számláló, amely az eltelt műsoridőt mutatja perc és másodperc pontossággal. Ez a szalagon levő track-jelek számlálása alapján működik. Ebben az esetben természetesen nem szabad a szalagot teljesen kifűzni gyorstekeréskor sem, azért, hogy a track-fej mindig „lássa" a szalagon levő szinkronjeleket. A fej körüli bonyolult szalagpályán azonban nem lehet olyan nagy sebességgel futtatni a szalagot, így a gépen egy kétórás szalag átcsévéléséhez több mint kilenc percre van szükség – ami pl. videodiszkóban nem előny, mert közben a vendégek esetleg kártyázni kezdenek... Némi kárpótlás viszont, hogy az egyes funkciók közötti váltás ideje kb. 2,5 sec, míg a többi gépen ez általában nyolc sec körül van.

Készülékünk el van látva VHS index rendszerrel. Ez az áramkör egy elektronikus kódot tesz minden felvett program elejére és az így megjelölt pontok a megfelelő index-szám beadásával megkereshetők.

A hangoló egység 141 csatorna vételére képes. Túlzás? Nem hiszem. A helyi kábeltévéprogramok sokasodása egyrészt, a műholdak számának növekedése másrészt egy-két év alatt nálunk is 30–40-re emelheti a vehető tévéprogramok számát. És az USA azért „valamivel" előttünk jár e téren.

A fenti kedvező tulajdonságok ismertetése után meglepheti az olvasót, hogy ennek a gépnek a frekvenciaátvitele nem különösebben jó: 2 MHz-nél már majdnem 3 dB-t esik. Ez egy átlagos VHS képminőségnek felel meg, de a zaj hihetetlenül kevés – hála a zajcsökkentő áramkörnek. Ami egyébként annyira hatásosan működik, hogy a képélesség (sharpness) szabályzó felcsavarásával sem nő meg a zaj. A színvisszaadás pontossága csaknem tökéletes (ezt színsávábra felvételével és visszajátszott jelének vektorszkópon való ellenőrzésével állapítják meg). A linearitás közepesnek bizonyult. (Lépcsőjel segítségével mérhető.)

A hangfokozat hi-fi részében viszont van egy csúfság. Miközben az átvitel az egész frekvenciasávban egyenletes, ahogy az lenni szokott a forgófejes hangrögzítésnél, a két csatorna közötti elválasztás igen rossz, mindössze kb. 10 dB. A minimális elfogadható érték jóval 20 dB fölött van, ahogy azt jól tudjuk a hangtechnikából. Így ez a képmagnó képet kiválóan, sztereó hangképet azonban igen rosszul reprodukál.

Az USA-ban egy dollár híján ezerért kínálják ezt a gépet a vevőknek.

SO Ki a jobb?

Lapunk hasábjain tettünk már említést az ED–Beta rendszerről, amely – kitalálhatjuk – a japán Sony szülötte. Ezek szerint a VHS és Beta rendszer közötti harc nem ért még véget. Folyik a licitálás: majdnem egyidőben került piacra az Egyesült Államokban a Super VHS (S–VHS) és a Beta javított változata, a „kiterjesztett felbontású" Beta (ED–Beta) rendszer. Talán akad, akit bosszant már, hogy lapunk szinte minden számában előjövünk valami új rendszerrel, melyben minden másként van, mint addig – akinek azonban módja van meggyőződni az újítások által megjavított képminőségről, nem fog háborogni. Előbb-utóbb azonban majd valami szokatlan történik: az amatőr rendszerek technikai lehetőségei túlszárnyalják a professzionális, iparszerű videózás lehetőségeit. Mind a Super–VHS, mind az ED–Beta olyan jó képet produkál, hogy az összemérhető a professzionális eszközök által nyújtottal, ugyanakkor ezek az amatőr (vagy majdnem amatőr) eszközök olcsók és igen egyszerűen és rugalmasan használhatók szakképzettség nélkül is. Az USA-ban, ahol már kezdenek terjedni egyre több „külső" videós munkatárs dolgozik a különböző stúdióknál, egyre több anyaguk kerül a műsorokba – egyre jobb minőségben. Eltűnik a határ a profi és az amatőr között? Az elektronika fejlődése felborítja a tömegkommunikációs ipar bonyolult és érzékeny egyensúlyát? Új kommunikációs forradalom küszöbén vagyunk? Ezek a kérdések meghaladják a rovat kereteit, térjünk vissza a dolgok műszaki oldalához. (Tömegkommunikációs vonatkozásait „Kilátó" rovatunkban gondoljuk tovább – lásd 22. oldalunkat. A szerk.)

Ez EDV 9000 típusú Sony ED–Beta asztali készülék Betamax kazettát használ, de a specifikációban leírt kiváló képminőséget csak a hozzá ajánlott, speciális videokazettával biztosítja (úgy, mint az S–VHS rendszer). A készülék kimenetén a világosságjel és a színjel külön ponton jelenik meg, ami a két jel teljesebb elválasztását és így a zavarmentességet van hivatva biztosítani – ebben is hasonlít az S–VHS rendszerre.

Az EDV 9000 képmagnó első pillantásra inkább audió berendezésnek tűnik szokatlan arányai miatt. Kevés, diszkréten elhelyezett kezelőszerv, jobboldalt a gyorskereső „jog/shuttle" gomb, hátul a csatlakozók – ez minden. A szokásos szolgáltatások közé tartozik ma már a forgó törlőfej is, amely a hibátlan inzertálást teszi lehetővé.

Az igazi szenzáció azonban nem látszik kívülről a gépen: a kifogástalan minőségben felvett és visszajátszott videojel képe a monitoron kb. ötszáz soros vízszintes felbontást produkál!

Csak hasonlításképpen: a normál VHS rendszer és a nyolcmilliméteres video bontása 240 sor, a normál Betáé 250 sor, a szuper Betáé 280 sor és az S–VHS rendszeré a PAL változatnál 400 sor felett van. A U-matic highband vízszintes bontása mintegy 270 sornak felel meg. Meg kell állapítani tehát, hogy a hagyományos videorendszerek – beleértve a professzionális tévéadást is – nem tudtak ez ideig 200–300 sornál jobb bontású képet varázsolni a tisztelt felhasználó képernyőjére. Ennek oka egyrészt az, hogy eleve kicsi az amatőr formátumok átviteli sávszélessége (bontása), másrészt a profi technikában a rengeteg utómunkálat (vágás, trükközés, másolás, és egyéb jelprocesszió) és az átvitel veszteségei lerontják az eredetileg jó minőségű képet. Ha az S–VHS rendszerrel vetjük össze az ED–Beta formátumot, megállapíthatjuk, hogy az utóbbi némileg jobb, de a különbség nem falrengető. Viszont a többi paraméter tekintetében az ED–Beta ugyancsak jobb valamivel és ez összesítve már így hangzik: az ED–Beta jobb mint az S–VHS.

De nézzük a részleteket. Azonos monitoron figyelve a két rendszer jelét az S–VHS valamivel zajosabb,mint az ED–Beta. Utóbbinak jobb a színvisszaadása is: több árnyalat megkülönböztetésére képes és az egyes színek határozottak (a tesztben vörösek árnyalatait használták, amelyekre minden rendszer igen érzékeny). Az ún. átlós felbontásban ugyancsak az ED–Beta bizonyul jobbnak. Ez a következőt jelenti. Amikor vízszinteshez közeli egyenes vonalak vannak a képen, ezek igen bizonytalan, vibráló jelenséget mutatnak, szemben azzal, amikor a vonalak függőlegeshez közeliek. Az ED–Beta ezeket a majdnem vízszintes vonalakat is határozott kontúrral és kevés vibrálással adja vissza. A Sony szakemberei azt mondják, hogy ez a Beta rendszerben alkalmazott szalagstabilizáló megoldásnak tudható be.

Mi már megint beválasztottunk – mondhatná bárki a S–VHS rendszerre utalva. De ne siessük el az ítéletet. Mert igaz, hogy az amerikai piacon eddig több mint 50 millió képmagnót értékesítettek, de ezek nem tartanak örökké és a Beta eladási aránya rohamosan csökken, míg a VHS-é nő. A műsoros kazetta-kínálat ennek megfelelő. Aki tudja, hogy mekkora kényszerítő erőt jelent a rendszerválasztásnál az, hogy milyen műsoros kazetta kínálattal számolhat, könnyen belátja, hogy az ED–Beta nem lesz a széles tömegek videomagnója. Ezt a következtetést a Sony emberei is levonták, akik egy olyan rétegét célozzák meg az ED–Betával a fogyasztóknak, amelyen a „pro-sumer" szóval lehetne találóan jellemezni. Ez az angol szóalkotás a professional (profi) és a consumer (vevő, fogyasztó) szavakból tevődik össze, vagyis olyan videósokat jelöl, akik alapvetően (és pénztárcájukat tekintve) amatőrök, de professzionális eredményeket akarnak tevékenységükkel elérni. És ezt várják készülékeiktől is – aminek az ED–Beta tökéletesen megfelel. Ára kb. 2000 dollár. Ugyan utómunkálatot biztosító szerkesztő ED–Beta gépekről még nem hallottunk, de valószínűleg idővel ezek is meg fognak jelenni. Addig is marad a kézi editálás. Készül viszont az ED–Beta kamkorder. Az S–VHS e téren már előbbre van, mert van kamkordere és editáló szetje is – igaz, mindez egyelőre NTSC-ben.

EDV 9000

Még egy kamkorder

A nagy múltú filmes cégek is részesedni kívánnak a video óriási üzleti hasznából és sorra hozzák piacra videokészülékeiket. Így a Fuji is, amely a Fujix–8 kamkordert forgalmazza.

Ez a készülék azért érdemli meg a figyelmünket, mert képérzékelője az újonnan kifejlesztett, 495 000 képpontot érzékelő CCD rendszerű képátalakító. Ha utánaszámolunk, ez kb. 800 soros vízszintes felbontást jelent. Azaz jelentene fekete-fehér kamera esetén, mert a bontást az egy érzékelővel ellátott színes kameráknál az érzékelő előtt levő RGB optikai csíkszűrő is döntően befolyásolja. Erről pedig a gyártók nem nyilatkoznak. Sejthető, hogy ennek finomsága jóval alatta marad a CCD felbontásának. Mindazonáltal van valami oka, hogy éppen ezt a CCD-t építik be ebbe a kamkorderbe, mert ezzel elérik azt a felbontást, amit a video nyolcas képmagnó része rögzíteni képes (kb. 240 sor).

Figyelemre méltó még a kamerarész érzékenysége: 100 lux felett már kifogástalan képet nyújt. A letapogatási idő („expozíciós idő") 1/50 és 1/2000 sec között öt fokozatban változtatható egy digitális áramkör segítségével. A rövidebb expozíciós időknél figyelembe kell venni a fénycsővilágítás 50 Hz-es villogását; ilyen fény mellett célszerű a hosszabb időket használni.

Egyéb szolgáltatásaiban az M600AF a már megszokottakat nyújtja: hatszoros motoros varióobjektív, pici elektronikus kereső (0,7 hüvelyk azaz kb. 17 mm átlójú). A magnórész kezelőszervei a készülék tetején, a kameráé az oldalán találhatók. Autofókusz, automatikus fehéregyensúly-állítás, elvileg kikapcsolható íriszautomatika van rajta. A számláló erénye, hogy pontosan a még hátralevő szalagjátékidőt mutatja.

Mivel a készülék mindössze két videofejet tartalmaz, a vágás és a felezett sebességű üzemmód csak megalkuvás árán lehetséges, azaz vágáskor felülírják a videofejek a nemkívánatos részt. A szalagsebesség átkapcsolásakor pedig biztos, hogy az egyféle résszélességű videofejekkel nem tudunk mindkét sebességnél optimális felvételi és lejátszási viszonyokat teremteni.

Az M600AF készülékkel a Fuji meg kíván takarítani a felhasználónak egy asztali lejátszókészüléket is, mert ez a gép teljes értékű lejátszóként is használható a távvezérlést kivéve (állókép, lassítás és kockázás változtatható sebességgel is lehetséges).

A készülék súlya kazettával és akkuval kb. 1,3 kg, fogyasztása – a keresőt is beleértve – 6,5 W.

TESZT

Ritka kincs

manapság a képmagnó. Még a gyengébb képességű készülékekhez is többnyire csak némi összeköttetéssel lehet hozzájutni – az egyébként több szempontból javuló videopiacon

Sajnos nem éppen a bőség zavarával kellett megküzdenünk, amikor ezt a két készüléket választottuk ki tesztelésünk céljául. Még azt sem lehet mondani, hogy a legújabbak, mert lapunk megjelenésekor talán már nem is lehet ezeket a típusokat kapni, de a hazai videopiac jelenleg ilyen gyenge képet mutat.

A SIEMENS FM 464.9 típust a Skála-Metró áruház hozta forgalomba, igen kis darabszámban 49 900 Ft-ért. Az eddig ismert Siemens készülékek közül ez nyújtja a legértékesebb szolgáltatásokat. Az ára – szokás szerint – nem mond semmit, mert az azonos a Videoton-Akai VS 37 EDG-vel vagy a Skála ITT VR 3946-tal, pedig ezek azért jóval többet tudnak nála. Külön ki kell azonban emelni ennél a készüléknél a három videofejes rendszerből adódó, igen jó állóképminőséget, valamint a háromféle sebességű lassítási lehetőséget. Ennyit talán előzetesként a Siemensről és inkább áttérünk másik célpontunk megjelenésének rövid vázolására.

Szomorúan kellett tudomásul vennünk az Orion égisze alatt megjelenő új márkanevet (a Panasonic mintha jobban hangzott volna).

A GOLD-STAR cég hazája Dél-Korea, ami nem lenne baj, csakhogy termékeik rendszeresen lejjebb helyezkednek el a készülékeket értékelő listákon. Az Orion szerint a Panasonickal való együttműködésük nem az ő hibájukból szűnt meg, hanem a nemzetközi piacok embargóintézkedései szabtak határt a további kooperációnak. Ez a jelenlegi FVH 1221 P típusú készülék minden szempontból kisebb igényű, mint az NV 430 volt, de az árszintje – más hasonló kategóriájú magnókhoz viszonyítva –, 49000 Ft-tal annál magasabb (az NV 430 54 900 Ft-os ára is igen magas volt). Ebből a készülékből az ORION csak nagyon keveset állított össze, mert a további szerelést az FVH 1223 P típussal akarja folytatni. Erről a készülékről még semmilyen adat nem áll rendelkezésünkre, de amint lehetőségünk lesz rá, azonnal ismertetni fogjuk.

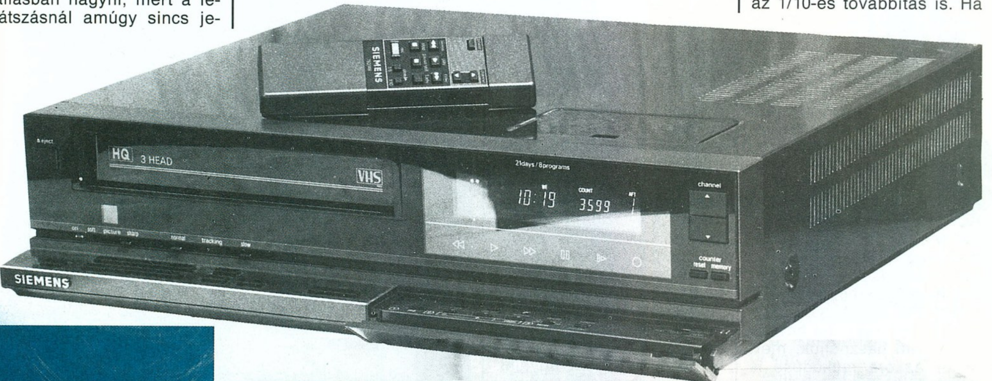
Kezdjük tehát a részletesebb ismerkedést a **Siemens FM 464.9** típussal. Először a készülék külalakjáról kell beszélnünk. A kezelőszerveket a doboz előrenyúló részén, az úgynevezett „pult"-on helyezték el. Összhatásában szép formájú készülék. Tv-adók vételére 32 programhely áll ren-

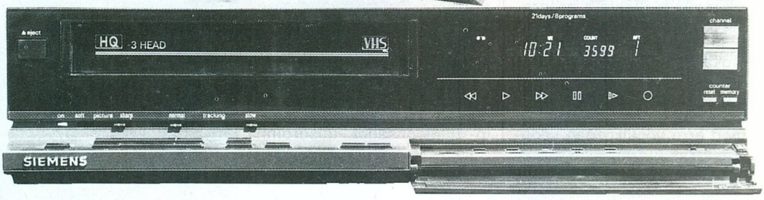

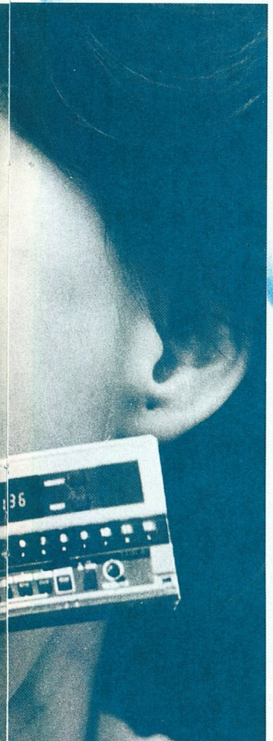
delkezésre, automatikus hangolással vagy direkt csatornaszám-beírási módszerrel. Érdekessége, hogy a be nem programozott helyek kívánságra kihagyhatók, tehát a gép minden esetben a műsorral megtöltött programra vált.

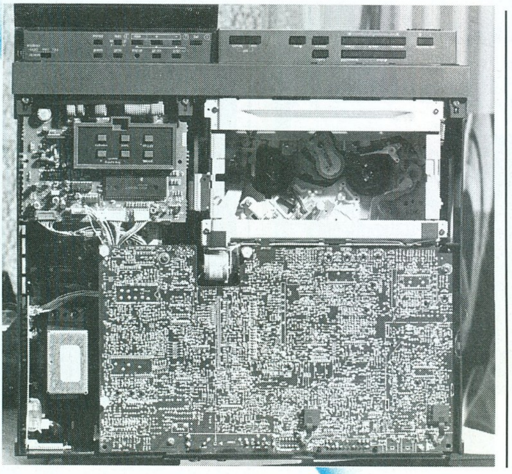
Felvétel készítésekor figyelni kell a színkapcsoló állására, mert a magyar adó vételekor, ha véletlenül PAL állásban van, a felvétel színtelen lesz. Célszerű tehát ezt a kapcsolót mindig SECAM állásban hagyni, mert a lejátszásnál amúgy sincs jelentősége. A programok beírása után a programválasztás a távszabályozóról vagy az időzített felvétel kapcsolóról is elvégezhető. A készüléket áramtalanítani csak a hálózati csatlakozó dugó kihúzásával lehet, de ez szükségtelen, mert csak akkor van értelme, ha kimondottan hosszú ideig nem akarjuk használni. Áramkimaradás esetén 5 percig „nem felejt" a gép, efölött azonban újra el kell végezni az órabeállítást és az időprogramozást. A csatornaprogramozást az áramszünet nem befolyásolja. Egyidejűleg 8 program írható be 21 napra előre, s lehetőség van naponta ugyanazon időben és hetente ugyanazon időben történő felvételre is. Természetesen ezek a lehetőségek a 8 programon belül értendők. A műsor nagyfrekvenciás átadását a készülék az UHF sáv 30–39 csatornáján végzi, állítható módon – kis csavarhúzó segítségével –, ami azért szükséges, mert ha a tv-n éppen a vételi helyen zavar jelentkezik, akkor más hangolási pontot lehet találni.

A magnó állókép-visszaadása kitűnő, lehetőség van egyes kép léptetésre, illetve az „adv" gomb állandó nyomása esetén 1/25-ös képlassításra, azaz másodpercenként egy kép megjelenítésére. Lassított lejátszást tesz lehetővé még a „slow" gomb is – 1/5-ös sebesség –, illetve a távszabályozóval elérhető az 1/10-es továbbítás is. Ha

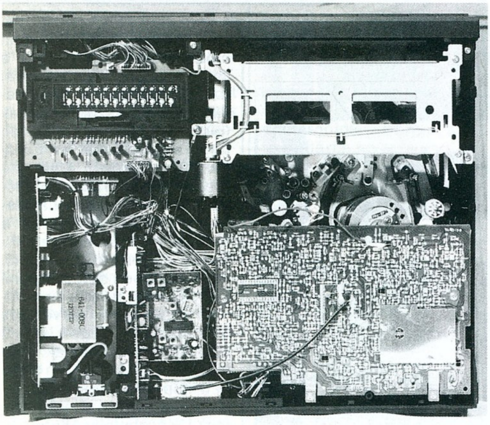
a lassított üzemmódokban hiba jelentkezne, úgy a „slow tracking" segítségével az korrigálható. A képélesség állítását is biztosították (picture). Említést érdemel, hogy a készüléket az Euro-Scart csatlakozón kívül kamera távvezérlési lehetőséggel is ellátták, tehát kamera használata esetén a felvétel indítása és megállítása a kameráról végezhető. HQ systemben dolgozik, ami annyit jelent, hogy a videoátvitel magasabb frekvenciás tartományában egy kiemelő áramkört alkalmaztak, ennek eredményeképpen a felvett kép minősége valamelyest javul, részletdúsabb lesz. Készenléti állapotból bekapcsolni nem kell, mert a kazetta behelyezése azonnal üzemre állítja. A „play" ▶

„play” és a „rec” bombok egyidejű megnyomásával lehetséges ismételt lejátszás is, úgy, hogy a szalag végére érve automatikusan visszatekercselődik „0” memóriára, vagy az elejére, és a lejátszást újra kezdi. Azonnali felvétel is készíthető 30 perces lépcsőkben 4 óra időtartamig. Reméljük, hogy erről a típusról mindent elmondtunk, ami említésre méltó volt, tehát ideje, hogy a másikat is bemutassuk.

A **GHV 1221 P** típusú készülék tetszetős, alacsony felépítésű, fekete színű gép. A magnó kezelőgombjain kívül az összes kezelőszervet lehajtható ajtó mögött helyezték el. Tv-adók vételére 12 programhely áll rendelkezésre. Hangolása hagyományos potenciométeres megoldású, a programváltás azonban elektronikus kivitelű, tehát az infra távvezérlővel vagy az időzítőprogrammal végezhető el. A készüléket csak a hálózati kapcsoló segítségével lehet áramtalanítani, erre azonban csak akkor van szükség, ha hosszú ideig nem használjuk, mert akkor az óra működése is megszűnik, illetve a programozott felvételeket is elfelejti, kivéve a csatornaprogramokat, miután azok mechanikusan rögzítettek. Sajnos ugyanez történik rövid idejű áramkimaradás esetén is, mert erre vonatkozóan védelemmel nem rendelkezik.

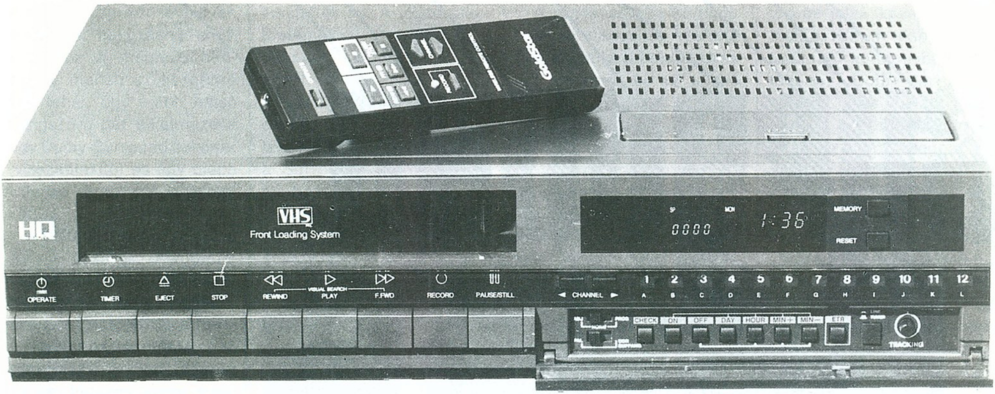
Egyidejűleg 4 program írható be 14 napra előre, vagy egy programhelyet fel lehet használni minden napra azonos időben történő felvétel végeztetésére. A rögzített műsorok nagyfrekvenciás átadását a készülék az UHF sáv 32–40 csatornáin végzi, szintén állítható kivitelben. A magnó állókép-visszaadása gyenge, egyes kép léptetésre nincs lehetőség. Ezt a gépet is ellátták az Euro-Scart csatlakozón kívül „kamerastop” vezérlési lehetőséggel. Szintén HQ systemben dolgozik, tehát képminőségjavító áramkörrel rendelkezik. Azonnali felvétel is készíthető 30 perces lépésekben 4 óra időtartamig. A szín- és hangnormákat automatikusan váltja, tehát erre nem kell figyelni. A szalag végére érve természetesen automatikusan megindul a visszatekercselés és kívánság esetén, ahol a számláló „0000”-ra van állítva – memóriaállásban –, megáll. Több említésre méltó tulajdonságot felsorolni nem tudunk, mivel egy teljesen alapszolgáltatású, „stan-

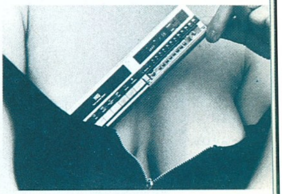
	SIEMENS FM 464.9	ORION GOLD-STAR GHV 1221 P
Általános jellemzők		
Hálózati feszültség	220 V 50 Hz	220 V 50 Hz
Teljesítményfelvétel	37/12 W	33/15 W
Méretek	420 × 99 × 396 mm	430 × 99 × 356 mm
Tömeg	7,2 kg	7,9 kg
Szolgáltatások		
Játékidő	240 perc E-240-es kazettával	
Áttekercselési idő	4,5 perc (E-180-as kazettával)	4,5 perc
Gyorskeresés előre	5-szörös	5-szörös
Gyorskeresés hátra	5-szörös	5-szörös
Lassítás	$1/5$, $1/10$, $1/25$	
Állókép	X	X
Képről képre léptetés	X	
Képbevágás		
Utóhangosítás		
Azonnali felvétel	X	X
Programozhatóság		
Óra kvarc vezérlés	X	X
Napi programok száma	8	4
Probramozható napok száma	21	14
Naponta ismétlelhető program	X	X
Hetente ismételhető program	X	
Programban csatornakiválasztás	X	X
Automatikák		
Adókeresés	X	
Memóriastop	X	X
Szalagállásstop		
Film vége stop		
Visszatekercselés	X	X
Ismétlés		
Színnormaváltás hangnormaváltás	X	X
Hátralévő szalagidő percekben intervallumokban	X	X
Különlegességek		
Sztereó hang		
Zajcsökkentő		
Hi-fi sztereó hang		
Biztosítás hálózatkimaradás esetére		
Hozzáférés-letiltás		
Távszabályzó, kábeles infra	X	X
Távszabályozó, kábeles infra	X	X
Távirányítható funkciók: magnó	X	X
+ csatornaváltás	X	X
+ hangolás		
Csatlakozók		
Antenna be	DIN aljzat	DIN aljzat
ki	DIN dugó	DIN dugó
Video be	scart	scart
ki	scart	scart
Hang be	scart	scart
ki	scart	scart
Mikrofon		
Euro-Scart	X	X
Kamera		
Kamerastop	X	X

A szolgáltatások felsorolásánál változatlanul tartjuk magunkat korábbi számainkban közölt sorrendhez, hogy az általunk ismertetett készülékek egységes szempontok szerint legyenek értékelhetők. Az FM 464.9 típusú készülék „közép”, a GHV 1221 P típus pedig „standard” osztályba tartozik, szintén a már korábbiakban közölt követelményrendszerünknek megfelelően értékelve.

A továbbiakban közöljük a készülékek specifikált és mért adatait.

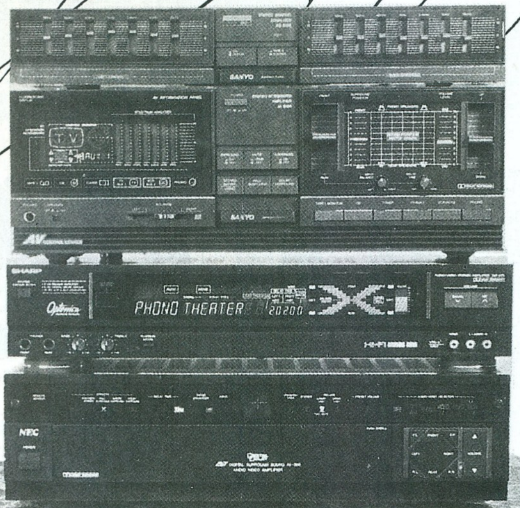

dard" kategóriájú készülékről van szó.

Ami a két készülék élettartamát és megbízhatóságát illeti, erről egyelőre nem sokat tudunk, csak remélhetjük, hogy a tartós használatot jól bírják.

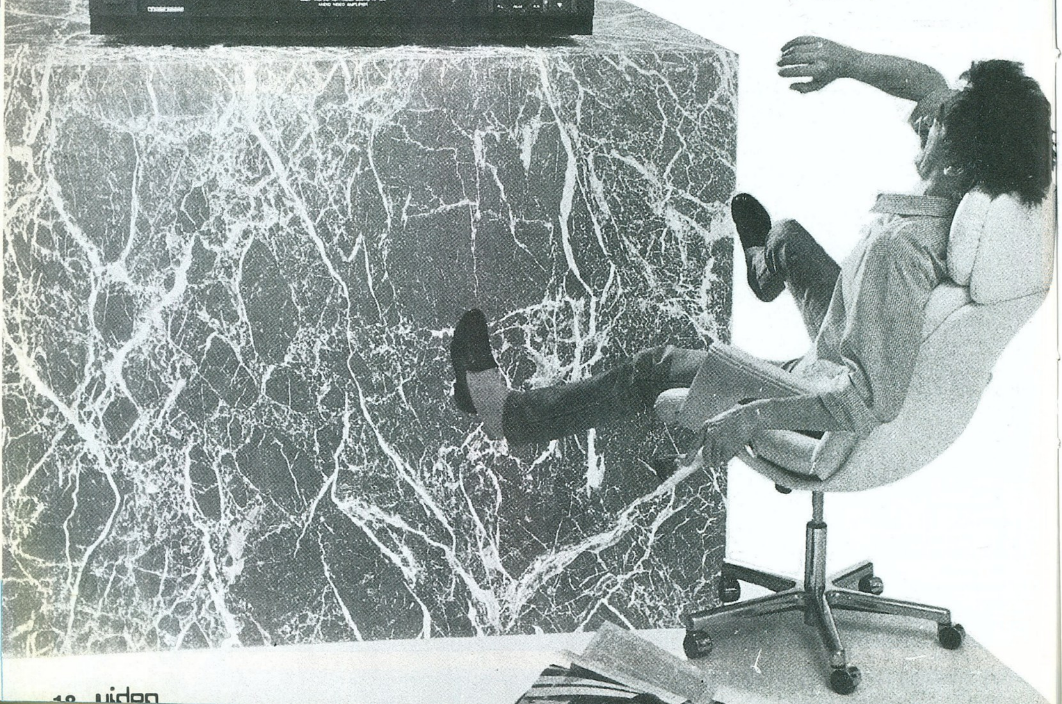
Műszaki adatok és mérési eredmények				
	SIEMENS FM 464.9		ORION GOLD-STAR GHV 1221 P	
	Specifikált	Mért	Specifikált	Mért
RF bemenet	VHF OIRT 1–5, CCIR 2–4 VHF OIRT 6–12, CCIR 5–12 UHF OIRT/CCIR 21–69	47–118 MHz 174–300 MHz 470–864 MHz	VHF OIRT 1–5, CCIR 2–4 VHF OIRT 6–12, CCIR 5–12 UHF OIRT/CCIR 21–69	44–104 MHz 93–303 MHz 450–897 MHz
RF érzékenység 20 dB jel/zaj viszonyra vonatkoztatva	–	80–90 μV	–	80–120 μV
RF kimenet	UHF 30–39 csatorna	543–618 MHz	UHF 32–40 csatorna	554–645 MHz
RF kimeneti szint	–	1,9 mV	–	0,7 mV
RF kimeneti impedeancia	75 ohm	95 ohm	75 ohm	61,2–82,7 ohm
RF bemeneti impedeancia	75 ohm	75,9–97,5 ohm	75 ohm	89 ohm
Video bemeneti impedeancia szint	75 ohm 1 V_{cs-cs}	75 ohm 1 V_{cs-cs}	75 ohm 1 V_{cs-cs}	75 ohm 1 V_{cs-cs}
Video kimeneti impedeancia szint	75 ohm 1 V_{cs-cs}	75 ohm 1 V_{cs-cs}	75 ohm 1 V_{cs-cs}	75 ohm 1 V_{cs-cs}
Hang bementi impedeancia szint	50 kohm –	20 kohm 100–3160 mV	50 kohm –	49 kohm 100–3160 mV
Hang kimeneti impedeancia szint	1000 ohm 0,4 V	510 ohm 0,5 V	5 kohm 0,5 V	540 ohm 0,6 V
Video jel/zaj viszony	43 dB	43 dB	43 dB	42 dB
Hang jel/zaj viszony	41 dB	43 dB	38 dB	46 dB
Sor bontás	240	240	–	210
Hangfrekvenciás átviteli sáv	50–10 000 Hz	50–9500 Hz	125–6150 Hz	97–9000 Hz

SURROUND

Térművészek egymás fölött: legfölül a SANYO JA 6155 az EG 6155 equalizátorral, alatta a SHARP SM–A75 és az alatt a NEC AV 350.

A címben szereplő szó ne rémítsen meg senkit sem, mert a SURROUND szó szótári jelentése: körülfog, körülzár, bekerít, körülvesz. Nem jelent egyebet, mint a sztereó hangzás továbbfejlesztését. Eddig is léteztek mozifilmekről készült videoanyagokon ilyen hangzást nyújtó felvételek. Azért beszélünk mozifilmekről, mert ezt a Surround hangrendszert a Dolby-Labor fejlesztette ki kimondottan a filmgyártás részére. (A rendszer maga négycsatornás, tehát a létrehozásához szükséges egy hátsó hangfal pár is, de nem tévesztendő össze a Quadrophon rendszerekkel.)

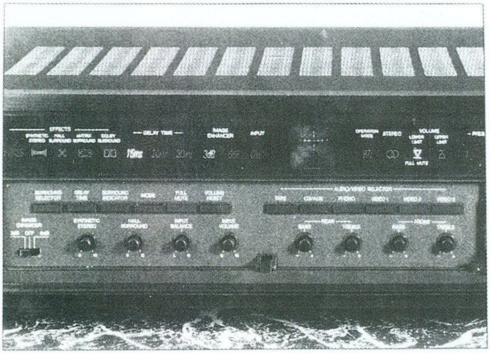
A videoanyagokon lévő ilyen felvételek hangzáshű lejátszásához a meglévő hi-fi-torony mellett szükségessé vált tehát, egy újabb hátsó hangszóró pár alkalmazása egy Dolby-Surround dekóder (visszaalakító) és egy újabb sztereó végerősítő kíséretével.

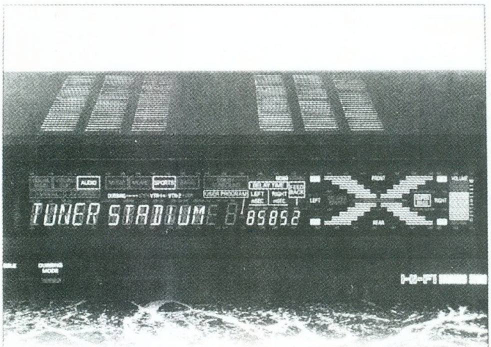
A Dolby-Surround hangzású AV rendszerek (AV-Audio-Video, ahol a video az erősítő rendszeren belül semmilyen változtatást nem szenved, csak be és ki csatlakozik, a lényeg a hangon van) régóta versenyben vannak az USA-ban és Japánban. Az utóbbi időkben az NSZK-ban is egyre több kazetta ezzel a kódolt mozihanggal kerül forgalomba, így várható, hogy a hazai videorajongóinkat hamarosan hatalmába keríti ez a Dolby-Surround hang láz. (Már amennyire a beszerezhetőség és a magas költség ezt megengedi.) A videoteremhatású hang felé vezető út egyszerűsödött, mert megjelentek az első AV erősítők Dolby-Surrounddal és négy integrált végfokozattal.

Az elérhető hanghatásról csak annyit, hogy egy-egy izgalmasabb jelenetnél például a szoba hátsó sarkából felhangzó csattanásra igen nagy meglepetésben lehet részünk. Most három gyártó kínálatából ismertetünk egy-egy Surround erősítőt (Sanyo, Sharp, NEC). Az erősítők előnyei, hogy nem kell sok vezeték a komplett Surround-torony felépítéséhez. Csatlakoztathatók hozzájuk: Tv, hi-fi videomagnó és további hi-fi hangforrások: tuner, CD-játszó, lemezjátszó, kazettás deck. Az első és hátsó hangfalak bekötése után kezdődhet a térélmény.

A hagyományos Dolby-Surround dekóderek esetében a kiegészítő építőelemet a meglévő hi-fi erősítő elő- és végfokozata közé illesztették be. A video alkotóelemeket (magnó-tv) a dekóder egységhez, az egyéb hangforrásokat a hifi erősítőhöz kellett kapcsolni. A hangerő- és balanszértékek az erősítőn és a Surround egységen voltak beállíthatók.

A négycsatornás Surround erősítő viszont éppen olyan egyszerűen kezelhető, mint egy normál hi-fi erősítő. Mindhárom típus ára 1000 DM körüli. Az NSZK-beli VIDEO magazin szakemberei három hétig tesztelték a három készüléket, mert aki az összes lehetőséget ki akarja „mérni", annak estéről estére együtt kell élnie a tér-hanggal. Ha csak a Dolby-Surround hangzás lejátszásáról lett volna szó, akkor megállapítható, hogy ezt mindhárom készülék kiválóan teljesítette. A „fejlett" Surround erősítők azonban sokkal többre képesek.

A NEC AV 350 (fent) ritkábban használt kezelőszervei, lehajtható ajtó mögött elhelyezve.
A SHARP SM–A75 (alul) az óriási displaynek köszönhetően, jól láthatóan mindent kijelez.

(Illusztrációk az NSZK-beli Video Magazinból)

A rendszer hátulsó hangfalainak hangzása késleltetett digitális jelfeldolgozással jön létre és ez természetesen változtatható térhatás programokra is használható (utózengés hatás). Mindhárom készülék AV erősítője olyan kapcsolási lehetőséggel is rendelkezik, hogy monó felvételek, sztereó vagy akár négycsatornás jelek keverését biztosítja. Három alapprogram található mindegyik készülékben: „Dolby-Surround", „Matrix" és „Hall-Surround". A Dolby-Surround állás az ilyen hanggal készült videokazetták és esetleg a Dolby-Surround hang rendszerben sugárzott tv-adások visszaadására szolgál. Nem mintha akár az NSZK-ban térhatású hang szempontjából olyan fenékig tejföl lenne a helyzet, mert a tv-állomások és a programfüzetek nem közölnek ilyen jellegű információkat, illetve az ARD és ZDF műsorkészítői állítólag sokszor maguk sem tudják, hogy éppen milyen hangú filmek vagy koncertek kerülnek adásba. A „Matrix" üzemmód leginkább a hagyományos sztereó hanganyag (akár televízióból, akár pl. CD-ről származik) teremhatásúvá tételére szolgál. Ez a teremhatás – a tesztelő állítása szerint – nem megy a sztereó hatás rovására.

A „Hall-Surround" üzemmódot használva egy óriási terem hanghatását állíthatjuk elő. Leginkább sci-fi filmeknél és popkoncerteknél érhetünk el érdekes hanghatásokat.

A hi-fi rajongók az efféle teremmanipulációk hallatán nyilván fintorognak. A gyártók rájuk is gondoltak: aki szívesebben hallgatja a konvencionális sztereót, egyszerűen lekapcsolja a teremhatást és a hátsó hangfalak már el is hallgattak (de akkor minek az AV-Surround erősítő?).

A Sharp SM–A75 több térprogramot tud, azonban ezek a felsoroltak variációi, illetve a változatatható utózengési idők által állíthatók elő. A hátsó hangfalak késleltetése akár 85 msec-ra is beállítható. Ez már egyértelműen sok a jóból, mert furcsa, fémes, lebegő lesz a hangzás. ▶

Gyakorlatilag a 15–30 msec közötti késleltetés látszik optimálisnak, melyet mindhárom készülék teljesít. Különbségek inkább a bemutatott Surround-erősítők szolgáltatásaiban mutatkoztak. A Sharp fejlesztői meglehetősen végleges megoldásokat alkalmaztak a szabályozásoknál: a készüléken a hangerő, a hangzás és a „Dubbing-kapcsoló” átjátszásiirány-választó (két video, vagy CD és video között) található, az összes többi funkciót csak a távszabályzó működtetheti. A 11 térprogramból legalább 5 fölösleges. Három saját ízlés szerint kialakított térszimuláció memorizálható is. A késleltetés 1–85 msec között változtatható. Kimeneti teljesítménye 4 × 25 W sinus.

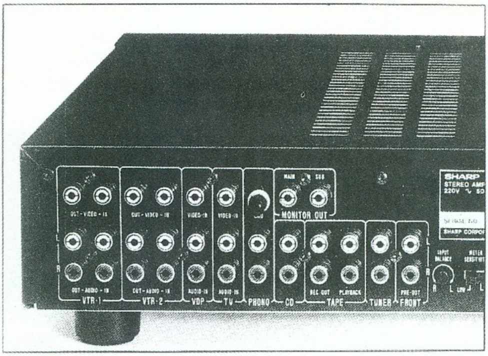
A Sanyo JA 6155 készülék tartalmazza az equalizert is. A mezőny „legerősebb” tagja: 2 × 100 W sinus az első, 2 × 20 W sinus teljesítmény a hátsó hangszórópárra a specifikáció. Hátrányai: csak a hangjeleknek van csatlakoztatási lehetőségük, a videojelek következésképpen a video alkotóelemek között (videomagnó-tv) folynak közvetlenül. Nem alkalmas tehát pl. kamkorder és videomagnó közötti direkt átjátszásra. További hátránya, hogy nem távvezérelhető.

A NEC AV 350 típusú készülék kimeneti teljesítménye 4 × 30 W sinus a specifikáció szerint. A hátoldalon lévő rövidzár dugók átdugaszolásával tiszta sztereó üzem is létrehozható, ekkor természetesen a kimeneti teljesítény 2 × 60 W lesz. Mind az első, mind a hátsó csatornához plusz sztereó végfokozat kapcsolható a még nagyobb teljesítmény elérése érdekében. Minden fontos funkció a készülékről is és a távszabályzóról is vezérelhető. A távszabályzóval tárolhatók egyes térprogramok a hozzájuk tartozó hangerő- és balanszállással együtt. A készülékhez csatlakoztatott video és audio építőelemek között tetszőleges irányú átjátszás valósítható meg. Ha valaki jó hangzást akar elérni egy Surround erősítővel, mindenekelőtt a szabályzásokkal kell tisztában lennie, nem is akárhogyan, hanem egy televíziós este félhomályában. Távszabályozási lehetőség nélkül egy ilyen erősítőnek nincs igazán értelme.

Az első és hátsó hangfalpárok helyes aránya csak a hallgatási helyről szabályozható be optimálisra. Ugyanez vonatkozik természetesen térhatás és utózengés beállításokra is. A Sanyo a távszabályzó hiánya miatt azonnal a leggyengébbnek minősült a NEC és a Sharp hasonló szolgáltatásaikkal fej fej melletti versenyt futottak. A NEC az idő előrehaladtával jelentős előnyt szerzett. Távszabályzója áttekinthetőbb, gyakorlatiasabb, a legfontosabb szabályzógombok sötétben is kezelhetőbbek. További pozitívum, hogy a hangerő és a hangszín nagyon finom lépésekben szabályozható.

Hangzásra mindhárom készülék hasonló színvonalú, főleg a Dolby-Surround programok és mesterségesen kevert tér-effektusok tekintetében.

Csatlakoztatási lehetőségek a SHARP SM–A75 hátoldalán.

NEC AV 350

Ára: 1100 DM

Pozitívum: Jó távszabályozhatóság és gyakorlati térprogramok. Kimenetek pót-végfokozatok számára. Mindenfajta video- és audiokészülék közötti átjátszási lehetőség.
Negatívum: Távszabályozóval nem kapcsolható be, nincs fejhallgató csatlakozója.
Összegezve: Ideális készülék annak, aki pót-végfokokkal esetleg még növelni akarja a kimeneti teljesítményt.

Adatok

Kimeneti teljesítmény:
4 × 30 W vagy 2 × 60 W sinus,
4 × 60 W vagy 2 × 120 W zenei.
Méretek:
430 × 110 × 340 mm

SHARP SM–A75

Ára: 1000 DM

Pozitívum: Nagyméretű kijelző a készüléken, melyről még távolról is leolvashatók a legfontosabb információk. Pót RCA csatlakozók kamkorder-csatlakozásra az előlapon. Video- és audiokészülékek közötti tetszőleges átjátszási lehetőség.
Negatívum: A távszabályzó kissé áttekinthetetlen, szerényebb kimeneti teljesítmény.
Összegezve: Ideális készülék mindazoknak, akik sokféle térhatást akarnak elérni.

Adatok

Kimeneti teljesítmény:
4 × 25 W sinus, 4 × 60 W zenei.
Méretek:
430 × 95 × 320 mm

SANYO JA 6155 + EG 6155

Ára: 1000 DM

Pozitívum: Erős végfokozat az első és megfelelő a hátsó hangfal párra.
Negatívum: Csak a hangjeleknek van be- és kimeneti csatlakoztatási lehetőségük, ezért videoátjátszás nem lehetséges. Távszabályozója nincs. Csak equalizerrel együtt kapható.
Összegezve: Olyan Dolby-Surround erősítő, amely mindenekelőtt hifi minőségével csillog.

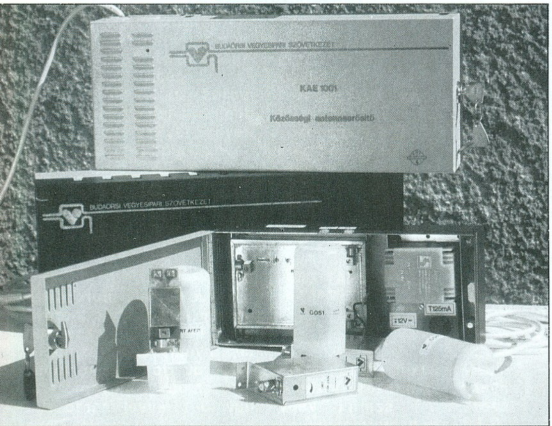
Adatok

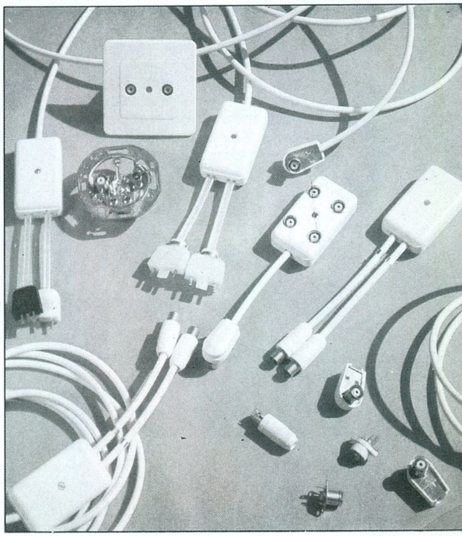
Kimeneti teljesítmény:
első hangfalak:
2 × 100 W sinus,
2 × 160 W zenei.
hátsó hangfalak:
2 × 20 W sinus,
2 × 40 W zenei.
Méretek:
420 × 210 × 340 mm

ÚJ

BUDAÖRSI VEGYESIPARI SZÖVETKEZET

2040 Budaörs, Csata u. 17.
Telefon: 668-451, 668-479/26.

Problémája van a televíziós vétellel? Szeretné a környező országok televíziós adásait venni?

SEGÍTÜNK ÖNNEK!

Keresse fel a tavaszi BNV-n kiállításunkat a Kisipari Szövetkezetek pavilonjában, a II. kapunál.

Szövetkezetünk kifejlesztette a kábeltelevízió- és a központi vevőantenna-rendszerekhez felhasználható elemeket.

- Antennafejerősítők, tip. AFE
- Közösségi antennaerősítő doboz tápegységgel, tip. KAE 1001
- Csatornaerősítők, tip. CSE
- Csatornakonverterek, tip. CSK
- Sáverősítők, tip. SE
- Szelektív szűrők, tip. SZSZÜ
- Házerősítő, tip. HE 1001
- Koaxiális csillapítók
- Koaxiális csatlakozó aljzatok, tip. KOCSA
- Koaxiális OIRT váltószűrős csatlakozó aljzatok
- Különféle lakáscsatlakozó szerelvények.

Ezeken kívül fejlesztés alatt:

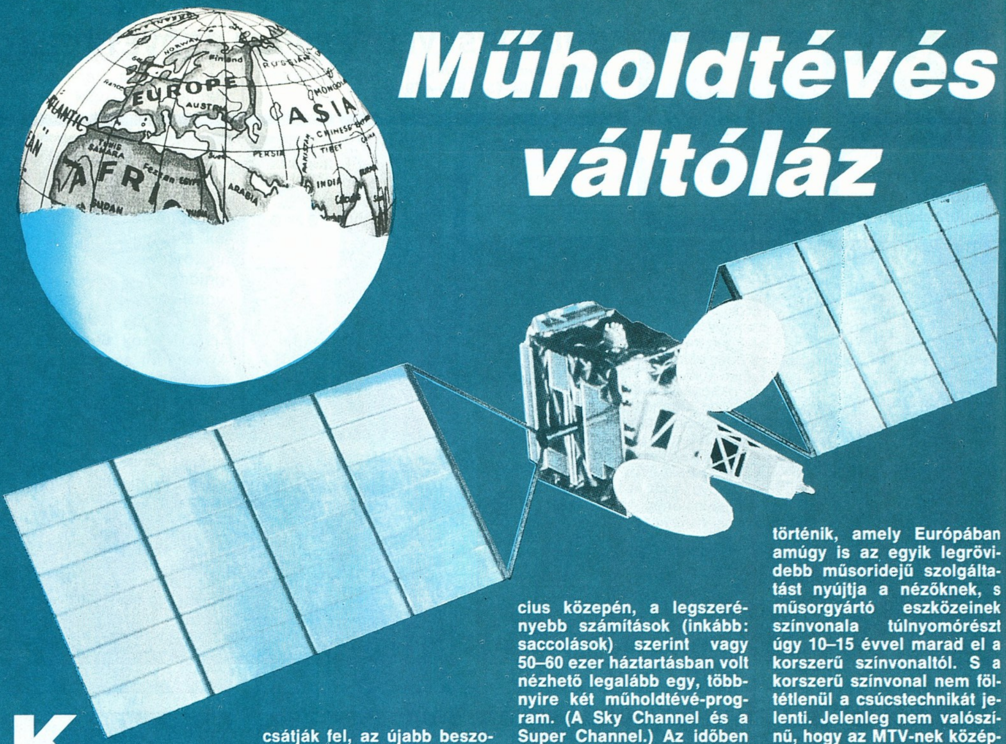
- Árnyékolt koaxiális leágazók (1–2 leágazással)
- Árnyékolt koaxiális elágazók (teljesítmény hibridek, 2–4 ágra)
- Árnyékolt iránycsatolós leágazók több ágra.

Gyártmányaink alkalmasak a családi háztól a lakótelepi nagyközösségi rendszer tv-vételének biztosítására. Csatlakozó szerelvényeink árnyékolt kivitelben készülnek.
Kifejlesztett gyártmányaink előnye, hogy a műholdas műsorszórás beindulásakor nem kell a szerelvényeket cserélni.
Szövetkezetünk különféle rádió-konverter típusokat is gyárt.

Bővebb felvilágosítás:

BUDAÖRSI VEGYESIPARI SZÖVETKEZET

2040 Budaörs, Csata u. 17.
Telefon: 668-451, 668-479/26.

Műholdtévés váltóláz

Két évvel ezelőtt, 1986 tavaszán *mindenki* azt hitte, hogy a Kánaán – avagy: a Pokol – küszöbén állunk, mert hamarosan fejünk felett lesz a nyugatnémet *műsorszóró* műhold, bennünket is elárasztva négy televízióprogrammal. (Mindenki? Igen, a *Buzgó Mócsingok,* mint e sorok írója is.) Aztán jött az Ariane hordozórakéta kudarca, 1986 májusában felrobbantották felbocsátás közben, mert szabálytalanul működött. Késett tehát a TV-SAT, a nyugatnémet műsorhold, úgy 15 hónapot. Aztán felbocsátották tavaly novemberben, és – ki hitte volna? – nem képes műsorok sugárzására, mert beszorult (mint Micimackó) az egyik napelemeket hordozó panel, és hónapokon át tartó fejtörés után sem sikerült „kiszabadítani". A német mérnököknek csak annyi vigasztalás maradt, hogy a béna műhold béna szárnyát *francia* cég szállította. Aztán úgy döntöttek, ezúttal a *francia* TF-1 műsorhold sorsát igazgatók, hogy az ötprogramos szatellitát később, idén június helyett valamikor az ősszel bocsátják fel, az újabb beszorulást elkerülendő. S közben az Ariane rakéta felbocsátási menetrendjét is lazították, ami a luxemburgi felségjelű ASTRA műhold (16 tévéprogram!) idén szeptemberi pályára állítását látszik késleltetni. Csupa-csupa hideglelés!

A forróság akkor jött a magyar tévénézők tehetősebb részére, amikor tavaly olyan politikai döntés született, hogy engedélyezik az űrből *távközlési* műholdakról érkező televízióprogramok némelyikének vételét. A *némelyik* a Sky Channelt, a Super Channelt és a (francia) TV-5-öt jelenti. A Nyugat-Európában is legnézettebb programokat. Ki hitte volna?! Olyannyira váratlan volt a döntés, hogy még a Magyar Posta illetékese sem tudta eltitkolni meglepetését a Magyar Televízió I. programjában. Mint mondta: „Ez a döntés váratlanul érte a Postát."

Biztosra vehető, hogy nemcsak a Postát érte meglepetés a távközlési műholdakról sugárzott tévéprogramok kapcsán. Pillanatok alatt megmutatkozott ugyanis a kereslet az új kínálat iránt, méghozzá nem is akármilyen mértékben. Március közepén, a legszerényebb számítások (inkább: saccolások) szerint vagy 50–60 ezer háztartásban volt nézhető legalább egy, többnyire két műholdtévé-program. (A Sky Channel és a Super Channel.) Az időben felkészülő magyar cégek – *nem* a tőkeerős nagyvállalatok – szinte tolonganak az ajtó előtt, hogy jó pénzért (de mennyire jó pénzért!) további tíz- és százezernyi háztartásba vihessék be az űrből érkező műsorokat.

Ugyanekkor újabb hideglelés! A Magyar Televízió kénytelen csökkenteni a műsoridejét az idén, mert kevés a pénze. (A Szabadság téren olyasmiket hallottam, igaz, nem az MTV gazdasági igazgatójától, hogy vagy 400 milliós deficit halmozódott fel.) S mindez azzal a televízióval történik, amely Európában amúgy is az egyik legrövidebb műsoridejű szolgáltatást nyújtja a nézőknek, s műsorgyártó eszközeinek színvonala túlnyomórészt úgy 10–15 évvel marad el a korszerű színvonaltól. S a korszerű színvonal nem föltétlenül a csúcstechnikát jelenti. Jelenleg nem valószínű, hogy az MTV-nek középtávon, mondjuk öt éven belül, gyökeresen megváltozna a helyzete. Ennek megfelelően máris olvashatók olyan vélemények, hogy „szórakoztatásban nem kell felvennünk a versenyt a külföldi kínálattal". Ha szórakoztatásban nem versenyzünk, eleve kiszállunk a játékból, akkor miben akarunk versenyezni? A hazai eseményekről, változásokról tájékoztatva valóban nem fog lekörözni bennünket sem a Sky, sem a Super, sem a nálunk technikailag elérhető további 15–20 műholdas program. Az ismeretterjesztő programokkal már nem ez a helyzet, a kulturális műsorok esetében sem föltétlenül. Ráadásul, a robbanásszerűen bővülő kínálat közepette az ilyen műsorokat mindinkább csak egy kisebbség nézi.

Nincs mese! Vagy tud a Magyar Televízió *igazán jól* szórakoztatni, vagy a nézők mind jelentősebb része, főleg a 30–35 alattiak, szavaz majd a hírműsorok után a műholdas programok kapcsológombjának benyomásával. Ezt pedig biztosra lehet venni, ha továbbra is csak a bantu televízióval leszünk versenyképesek.

Jakab Zoltán

Égi csatorna – földöntúli árak

Igaz, hogy már vagy 400 magánszemély is kapott a Postától telepítési engedélyt műholdtévé-vevőrendszerre, de az űrprogramokat azért igazából közösségi kábelhálózatok juttatják el manapság a nézőkhöz. Mármint, ha van rá pénzük.

Megkérdeztük a három legaktívabb, legismertebb szállítót, a Telekábel Szövetkezetet, a Parabola Szövetkezetet és a CMG Társaságot (közismertebben: a Computextet), mennyiért kínálják különféle műholdvevő rendszereiket.

PARABOLA SZÖVETKEZET

2,2 m átmérőjű vevőantennához kapcsolódó komplett *nagyközösségi* – 50 lakástól felfelé ajánlott – rendszerük különféle változatai az alábbi árakon kapható:

1 program vételére alkalmasan 212 000 Ft

2 (ugyanolyan polarizációjú, pl. TV 5 és Sky Channel) programra 293 000 Ft

2 (eltérő polarizációjú) programra 356 000 Ft

3 (ezen belül eltérő polarizációjú) programra (pl. Sky Channel, Super Channel, TV 5) 439 000 Ft.

Ötven lakásnál kevesebbet ellátó *kisközösségi* rendszert 2 eltérő polarizációjú műholdas program vételére (pl. Sky és Super) 233 ezer forintért ajánlanak.

A berendezések fenti árában *benne van a 25 százalékos ÁFA.* Külön meg kell viszont fizetni a vásárlónak a felszerelés, üzembe állítás („beüzemelés") költségét. Erre csak olyan cég vállalkozhat, amelynek igazolása van a Parabolától, hogy ismeri a szövetkezet vevőrendszerét.

TELEKÁBEL SZÖVETKEZET

Négy műholdas program vételére alkalmas rendszereik ára az alábbiak szerint alakul:

Nagyközösségi rendszer (3000 háztartás felett) 3 m átmérőjű professzionális kivitelű antennával 999 000 Ft, ökonomikus kivitelű antennával 799 000 Ft,

1,8 átmérőjű antennával (3000 háztartás alatt) 599 000 forint. *Kisközösségi* rendszer (maximum 1000 háztartásig) 1,8 m átmérőjű antennával 399 000 Ft. *Egyéni vételre* szolgáló rendszer ára 199 ezer forint.

A fenti árak *ÁFA nélkül,* viszont felszereléssel, üzembeállítási költségekkel *együtt* értendők.

A „professzionális" kivitelű antenna műanyagból, az „ökonomikus" viszont alumíniumból készült, s az utóbbi elemekből van összeszerelve. (Hozzáértőknek: a profi antenna 49,9 decibel antennanyereségű, az ökonomikus pedig 48,5 értékű.)

CMG TÁRSASÁG

A CMG Társaságon a Computext, a Metalloglobus és a Gelka közös vállalkozását kell érteni. A vevőrendszereket a Computext állítja elő, a felszerelés üzembe állítás a Gelka dolga. (A biztonság kedvéért mindkét cégtől kértünk információt, s szerencsére lényegében ugyanazt kaptuk.)

Az 1,8 m átmérőjű antennához kapcsolódó komplett rendszer (antenna, kültéri és beltéri egység, szerelvények) két, különböző polarizációjú program vételére a Computext közlése szerint kereken 172 000 Ft, ÁFA nélkül (ÁFA-val, de még mindig felszerelés, üzembe állítás nélkül kereken 215 000 Ft.) A Gelka információja szerint *majdnem* ugyanez, felszerelve, üzembe állítva és ÁFA-val együtt irányárként mintegy 300 ezerbe kerül. („Majdnem ugyanezen" az utóbbi esetben *jobbat,* 3 program vételére alkalmas rendszert kell érteni.)

A 3 m átmérőjű antennához tartozó komplett rendszer, 4 program vételére alkalmasan, a Computext közlése szerint kereken 570 ezer forintot kóstál, ÁFA nélkül. (Az ÁFA hozzászámításával ez kereken 713 ezer forintnak felel meg, még mindig felszerelés, „beüzemelés" nélkül.) Ugyanez, a Gelka illetékes szakemberének felvilágosítása szerint – ÁFA, felszerelés, üzembe állítás együttes ráadásával – *mintegy* 750 000 Ft. (Az utóbbi számban nincs benne az antenna felszerelésénél felmerülő statikai szerkezet költsége, ami 10 és 100 ezer forint között ingadozhat, vagy esetenként még feljebb is.)

*

Számok, információk, magyarán: zavarba ejtő eligazítások a *laikus ember* számára! Majdnem minden műholdas programra kíváncsi ember laikus. Lehet töprengeni, „filózni", melyik cég mit is kínál. Úgy sejthető, hogy ugyanolyannak *látszó* rendszerért eléggé különböző összegeket kell „legombolni". Ez nem baj! Akinek, pontosabban: akiknek van rá pénzük, azoknak legyen rá idejük is gondolkodni, melyiket érdemes megvenni. Közösen kell gondolkodni, *független* szakértőkkel szót értve, józanul.

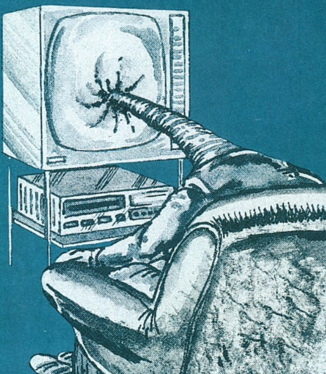
S döntsön a piaci kereslet, melyik cég marad életben a hazai műholdtévé lázban!

Laikus széljegyzet, hasonlóknak

Látható, hogy a különféle átmérőjű parabolaantennákhoz kapcsolódó rendszerek összárai között elég tetemes különbségek vannak. A beszerzésről azonban mégsem célszerű pusztán az árak alapján dönteni, vagy akár csak gondolkodni. Jó tudni, hogy az antenna átmérőjének – műszaki okok miatt – jelentős befolyása *lehet* arra, ami a nézőt igencsak érdekli, a *képminőségre.* Lehet, mert attól is függ a dolog, hogy *földrajzilag hol* akar az ember ilyen vagy átmérőjű antennát használni.

A Dunántúl nyugati részében kisebb átmérőjű (1,8 méteres, a határszéleken akár 1,5 méteres) antennával is lehet tökéletes képet venni, ha esik a zápor, a sűrű hó, ha nem. Az Alföld közepén, mondjuk, igencsak tanácsos viszont nagyobb antennában gondolkodni, mert különben szemmel láthatólag rosszabb lehet a képminőség – az éves adásidőnek akár 20–25 százalékában is. Különösen, ha *olyan* az időjárás, vagyis havazik, sűrűn záporzik. Az egyik dél-alföldi városban 1,8 méteres antennával telepítettek egy műholdvevő rendszert, s ahogy hírlik, működik. Ugyanott, nagyobb antennával szebb lenne a kép.

Szóval az élvezetnek ezúttal is ára van, csak nem ugyanakkora, ha itt vagy ott lakik az ember.

Ki tudja, mennyien nézik (?)

Ma Magyarországon senki sem tudja, hogy mennyien és mennyit néznek műholdas műsorokat. Ilyen felmérés még nem készült. Csak arról vannak számok, hány háztartásban lehet képernyőre varázsolni a *Sky Channel* és a *Super Channel* programját. Számok vannak, de a valóságos tények bizonytalanok.

A Magyar Posta hatósági és ellenőrzési szakosztályától kapott felvilágosítás szerint február közepén kereken 29000 háztartásban vették a Sky és 28000-ben a Super programját. (Ezekben a számokban nincs benne az a jó 3200 szállodai szoba, amelynek alkalmi lakói e két programon kívül a francia TV 5 adásait is nézhetik.)

Az előző adatok azokról a kábeltelevízió-rendszerekről szólnak, amelyeknek a Posta kiadta az *üzemeltetési* engedélyt is. Műholdas programok vételére ennél jóval több háztartást érintően adtak ki *telepítési* engedélyt. Itt is ellátott lakásokról van szó, s nem is akármennyiről, csak még nem sikerült megoldani a két angol nyelvű program elhelyezését a vezetékrendszerben. Postai szakemberek úgy tudják, hogy Zalaegerszegen is néznek műholdas programot (egyesek szerint vagy 17000 háztartásban), de üzemeltetési engedélyt még ott sem kaptak. Hasonló a helyzet például Nagykanizsán is. És még hány helyen!

Az egyik – igen nagy, időnként csak *jó svádájú* propagandát kifejtő – budapesti cég vezetője március elején úgy nyilatkozott, hogy ők összesen már vagy 70 ezer háztartást ellátó rendszereket telepítettek az ország különböző részein.

A Sky Channel idén február elején arról tájékoztatta a londoni reklámszakembereket, hogy Magyarországon 55 ezer háztartásban nézik a programot. Újabban a Sky programjában már 104 ezer – legalább velük ellátott – magyar háztartást tesznek közzé. (Megjegyzendő, hogy a Magyar Posta negyedévenként köteles közölni a műholdas programtársaságokkal az ellátott háztartások számát.)

Az egyik budapesti kábeltévé-hálózat közismert vezetője szerint az országban már március elején úgy 130 ezer háztartásban volt nézhető legalább egy űrprogram.

E jópofa számháborúsdi adatai, őszintén szólva, komolytalanok. A hivatalnok lefelé, a hazai és külföldi műholdtévé brancs felfelé torzít. Egy biztos, az, hogy az űrből jövő műsorok iránt olyan mértékű az érdeklődés, ami a nagyraláto fantasztákat is elképeszti!

Vigyázzunk a márkára!

Az OTP is gondolt a műholdtévé iránt érdeklődőkre. Hónapokon át, egynémelyik budapesti fiókban még március közepén is kínáltak egy szórólapot a devizaszámlák tulajdonosainak. A reklámajánlat tulajdonképpen csábító: „Fuba-Waltham DBS szatellit vevőrendszer tv-adások (TV SAT) vételére". Az FW 85 típusú, 85 cm átmérőjű vevőantennához kapcsolódó egységek (konverter, tuner) együttes ára 1996 nyugatnémet márka (no, meg a vám). A szórólapon közölt térkép úgy a Tisza vonaláig ígér kiváló képminőségű vételt.

A Fuba – jó márka. A 85 cm átmérőjű antenna valóban alkalmas konstrukció *műsorszóró* (nem távközlési!) műholdról jövő programok jó minőségű vételére. A nem egészen kétezer márka alig több, mint amennyi a devizaszámlák tulajdonosainak *átlaga* számára rendelkezésre áll.

A baj csak az, hogy ezzel az antennával jelenleg nincs mit venni! A nyugatnémet TV SAT nem szór műsort, a most fent levő első, tönkrement változata nem is fog üzemszerűen működni. Majd csak a TV SAT–2, legjobb esetben 1989 közepe táján. A francia TF–1 műsorholdat is lehet ezzel az antennával venni – majd. Ha fent lesz. Az idén tavaszi felbocsátását épp ikertestvérének, a TV SAT–1-nek kudarca miatt halasztották el.

Magyarán, a Fuba reklámja megtévesztő. A devizaszámlatulajdonosok vigyázzanak jobban a márkájukra, mint a Fuba az övére, s egyelőre ne vegyenek semmilyen DBS antennát!

(Az OTP illetékes főosztályvezetője lapzártakor megígérte, hogy gondoskodik a szórólapok visszavonásáról.)

„És ha én importálom?"

Akinek van legális valutája, például devizaszámlán, az nyíltan mérlegelheti, nem érdemesebb-e külföldről behozni a műholdtévé vevőrendszereket. A vámtételek ezúttal is a szokásosak, vagyis turistaként („utasforgalomban") 30 százalékot kell fizetni az úgynevezett *belföldi érték* alapján, az ajándékozólevéllel behozott berendezések esetében 45 százalék a tarifa.

A belföldi értéket a vámhatóság állapítja meg, külföldi katalógusárak és konvertibilis fizetőeszközök „szokásos" átszámítási kulcsa alapján. A Vám- és Pénzügyőrség Országos Parancsnokságától megkérdeztük, mennyi is a belföldi érték. Íme, néhány példa a többoldalas jegyzékből, a parabolaantennák átmérője szerint csoportosítva.

Gyártó cég	A vevőberendezés típusa	Belföldi érték
1,8 m átmérőjű antennás rendszerek		
Hirschmann	CSR–2000–A	230000 Ft
Kathrein	UFD–08	200000 Ft
Maspro	SRE–80–R	180000 Ft
1,5 m átmérőjű antennás rendszerek		
Kathrein	UFD–80	190000 Ft
Kreiselmeier	Grundig STR–200	180000 Ft
Handic	5000	120000 Ft

Aki csak *részegységeket* akar behozni, az például a következő belföldi értékekkel számoljon:

1,8 m átmérőjű parabola tükör	40000 Ft
1,5 m átmérőjű parabola tükör	30000 Ft
Mikrohullámú fejkonverter (10,9–11,7 GHz)	35000 Ft
Polarizátor	6000 Ft

A közvetlen műsorszóró műholdak vételére felkészülő optimisták – remélve a francia TF–1 műhold év végi működését – vehetnek *1,2 m átmérőjű antennára* épülő egyéni vevőrendszert is. Ebben az esetben a belföldi érték, ismét csak példaként, így alakul:

Gyártó cég	A vevőberendezés típusa	Belföldi érték
Satline	Maspro–SRE–80–R	110000 Ft
Satcom	SSR–7700	140000 Ft

A vámőrségeknek központilag kiadott jegyzékben nem szerepelnek olyan rendszerek, amelyek nagy (pl. 2,2, illetve 3 m) átmérőjű antennákra épülnek. Ha valakinek van ilyen rendszerekre pénze, az egyedi elbírálásra készüljön fel a vámnál.

Egyébként, nem mellékesen, a turistaimporthoz mindezeknél a berendezéseknél bankengedély kell a vámkezeléshez.

Címjegyzék

Alábbi listánknak a hozzánk érkező levelek tanúsága szerint sok olvasónk veheti hasznát, mivel felsorolja azon cégek NSZK-beli képviseletének címeit, melyek video-, audio-, tv- és fotóberendezéseket gyártanak. A márkaképviseletek szívesen adnak tanácsot az esetleges meghibásodások javításához, vagy küldenek termékismertetőket, prospektusokat.

Aiwa: Aiwa Verkaufs- und Service GmbH, Scheidtweiler Str. 19, 5000 Köln 41, Tel. 0221/5 46 93-0
Akai: Akai Deutschland GmbH, Kurt-Schumacher-Ring 15, 6073 Egelsbach, Tel. 06103/4 07-0
AKO: AKO-Fototaschenfabrik, Industriestr. 14, 8800 Ansbach, Tel. 0981/57 71
Bauer: Robert Bosch GmbH, Produktbereich Photokino, Ludwigsburger Str. 81, 7141 Möglingen, Tel. 07141/4 89-0
Bausch: H. G. Bausch, Westerwaldstr. 44-46, 6250 Limburg/Lahn, Tel. 06431/2 50 34
Beaulieu: RCR Ges. f. Optik, Elektronik, Mechanik mbH, Hans-Thoma-Str. 1, 6800 Mannheim, Tel. 0621/41 40 71
Beocord: Bang & Olufsen Deutschland GmbH, Rudolf-Diesel-Str. 8 8031 Gilching b.München, Tel. 08105/73-0
Berlebach: Beroflex AG, Uhlandstr. 158, 1000 Berlin 15, Tel. 030/8 81 20 11
Billingham: CF Cine + Foto, Amselstr. 23, 5000 Köln 90, Tel. 02203/1 62 62
Bilora: Kürbi & Niggeloh, Postfach 1340, 5608 Radevormwald 1, Tel. 02195/67 3-0
Blaupunkt: Blaupunkt Werke GmbH, Robert-Bosch-str. 200, 3200 Hildesheim, Tel. 05121/49-1
Bondstec: Bondstec GmbH, Dorotheenstr. 82, 2000 Hamburg 60, Tel. 040/2 70 73-0
Bosch: Robert Bosch GmbH, Produktbereich Photokino, Ludwigsburger Str. 81, 7141 Möglingen, Tel. 07141/4 89-0
Canon: Canon Euro-Photo GmbH, Linsellesstr. 142-156, 4156 Willich 3-Schiefbahn, Tel. 02154/8 30
CF Cine + Foto: CF Cine + Foto, Amselstr. 23, 5000 Köln 90, Tel. 02203/1 62 62
Chinon: Miranda Foto-Video GmbH, Sprottauer Str. 29, 8500 Nürnberg 50, Tel. 0911/83 50 81
Cullmann: Cullmann GmbH, Postfach 8, 8506 Langenzenn, Tel. 09102/14 14
Dörr: Dörr Foto Marketing, Postfach 1280, 7910 Neu-Ulm, Tel. 7 80 37
Dual: Dual GmbH, Postfach 1144/1145, 7742 St. Georgen/Schwarzwald, Tel. 07724/8 87-0
Elmo: AIC Fototechnik GmbH, Postfach 81 01 26, 7000 Stuttgart 80, Tel. 0711/7 54 50 51
Embags: Epskamp & Mannes, Marshallweg 6, 2000 Hamburg 74, Tel. 040/6 50 00 24-25
Erno: Erno Photo GmbH, Dr. R. Eberle-Str. 45, 7892 Albbruck, Tel. 07753/50 05
Eumig: Eumig Cinevox GmbH, 6741 Steinweiler, Tel. 06349/10 01
Fisher: Fisher HiFi Europa Vertriebs GmbH, Stahlgruberring 4, 8000 München 82, Tel. 089/4 20 45-0
Fuji: all-akustik Vertiebs GmbH & Co. KG, Am Herrenhäuser Bahnhof 24-26, 3000 Hannover 21, Tel. 0511/79 04-0
Funai: TEC Technische Warenfabrikation und Vertiebs GmbH, Rostocker Str. 6-8, 6200 Wiesbaden-Bierstadt, Tel. 06121/56 96-0
Gitzo: Posso GmbH, Frankfurter Str. 52-56, 6096 Raunheim, Tel. 06142/4 10 35
GoldStar: GoldStar Deutschland GmbH, Harkorstr. 41, 4030 Ratingen, Tel. 02101/ 49 87-0
Graetz: Standard Elektrik Lorenz AG, Östliche Karl-Friedrich-Str. 132, 7530 Pforzheim, Tel. 07231/ 59-1
Grundig: Grundig AG, Kurgartenstr. 37, 8510 Fürth, Tel. 0911/70 30
Hama: Hamaphot GmbH, Postfach 80, 8855 Monheim/Bayern, Tel. 09091/5 02-0
Hedler: O. Hedler, Borngasse 33, 6251 Runkel/Lahn, Tel. 06482/ 20 14
Hitachi: Hitachi Sales Europe GmbH, Rungedamm 2, 2000 Hambrug 80, Tel. 040/73 41 10
ITT: Standard Elektrik Lorenz AG, Östliche Karl-Friedrich-Str. 132, 7530 Pforzheim, Tel. 07231/59-1
JVC: JVC Deutschland GmbH, Mergenthaler Allee 31-33, 6236 Eschborn, Tel. 06196/ 4 96-0
Kaiser: Kaiser Fototechnik GmbH & Co KG, Im Krötenteich 2, 6967 Buchen, Tel. 06281/38 11
Linhof: Linhof Präzisions-Kamera Werke GmbH, Rupert-Mayer-Str. 45, 8000 München 70, Tel. 089/ 7 24 92-0
Loewe: Loewe Opta GmbH, Industriestr. 11, 8640 Kronach, Tel. 09261/9 91
Lowe Pro: Heka Sport GmbH, Luitpoldstr. 31, 8033 Krailling, Tel. 089/ 8 59 99 88
Lumpp: H. Lumpp-Feinwerktechnik, Unterer Mühlweg, 7415 Wannweil, Tel. 07121/5 24 56
Marantz: Marantz GmbH, Max-Planck-Str. 22, 6072 Dreieich, Tel. 06103/3 99 10
Metz: Metz-Werke GmbH & Co KG, Ritterstr. 5, 8510 Fürth 1, Tel. 0911/ 78 30
MGM: mgm-cases, Hardstr. 96, 5600 Wuppertal 1, Tel. 0202/45 20 30
Minolta: Minolta Camera Handels GmbH, Kurt-Fischer-Str. 50, 2070 Ahrensburg, Tel. 04102/70-1
Mitsubishi: Mitsubishi Europe Electric GmbH, Gothaer Str. 8, 4030 Ratingen 1, Tel. 02102/4 86-0
Multiblitz: Multiblitz Dr.-Ing. Mannesmann GmbH & Co., Ferdinand-Porsche-Str. 19, 5000 Köln 90, Tel. 02203/3 00 90
Muster: Muster Film- und Fernsehtechnik, CH 2545 Selzach So, Tel. 0041/65/61 10 46
NEC: NEC Deutschland GmbH, Mündelheimer Weg 50, 4000 Düsseldorf 30, Tel. 0211/41 77-0
Nikon: Nikon GmbH, Tiefenbroicher Weg 25, 4000 Düsseldorf 30, Tel. 040/4 91 01
Nizo: Robert Bosch GmbH, Produktbereich Photokino, Ludwigsburger Str. 81, 7141 Möglingen, Tel. 07141/4 89-0
Nordmende: Nordmende GmbH, Funkschneise 5/13, 2800 Bremen 44, Tel. 0421/45 85-0
Orion: ISP KG Dieter Lather, Otto-Hahn-Str. 14, 6072 Dreieich 1, Tel. 06103/ 39 99-0
Osram: Osram GmbH, Hellabrunner Str. 1, 8000 München 90, Tel. (089) 62 13-1
Panasonic: Panasonic Deutschland GmbH, Winsbergring 15, 2000 Hamburg 54, Tel. 040/85 49-0
Pentax: Pentax Handelsges. mbH, Julius-Vosseler-Str. 104, 2000 Hamburg 54, Tel. 040/56 17-0
Philips: Philips Unternehmensgruppe Konsumgüter, Alexanderstr. 1, 2000 Hamburg 1, Tel. 040/2 81-1
Pioneer: Pioneer-Melchers GmbH, Hansaallee 191, 4000 Düsseldorf 11, Tel. 0211/59 53-0
Posso: Posso GmbH, Frankfurter Str. 52-56, 6096 Raunheim, Tel. (06142) 4 10 35
Reflecta: reflecta GmbH, Berlichingenstr. 8, 8540 Schwabach, Tel. 09122/ 20 25-27
Rowi: Rowi International, Postfach 1809, 8858 Neuburg/Donau, Tel. 08431/ 70 47
Saba: Saba GmbH, Peterzeller Str. 3, 7730 Villingen-Schwenningen, Tel. 07721/ 85 02
Samsung: Samsung Electronics GmbH, Daimlerstr. 6, 6374 Steinbach/Ts., Tel. 06171/ 7 30 94
Sansui: Sansui Electronics GmbH (Europe), Paul-Ehrlich-Str. 8, 6074 Rödermark 2, Tel. 06074/9 19-0
Sanyo: Sanyo Deutschland Vertriebs GmbH, Dornhofstr. 73 und 75, 6078 Neu-Isenburg, Tel. 06102/ 2 01-0
Schneider: Schneider Rundfunkwerke AG, Silvastr. 1, 8939 Türkheim, Tel. 08245/51-0
Seleco: Seleco Deutschland GmbH, Rennbahnstr. 72-74, 6000 Frankfurt/M. 73, Tel. 069/67 10 86-87
Sharp: Sharp Electronics Europe GmbH, Sonninstr. 3, 2000 Hamburg 1, Tel. 040/23 77 50
Siemens: Siemens-Electrogeräte GmbH, Hochstr. 17, 8000 München 80, Tel. 089/41 63-0
Slik: Canon Euro-Photo GmbH, Linsellesstr. 142-156, 4156 Willich 3-Schiefbahn, Tel. 02154/830
SNAB: Erno Photo GmbH, Dr. R. Eberle-Str. 45, 7892 Albbruck, Tel. 07753/ 50 05
Sony: Sony Deutschland GmbH, Hugo-Eckener-Str. 20, 5000 Köln 30, Tel. 0221/ 59 66-1
Stitz: AIC-Fototechnik GmbH, Postfach 81 01 26, 7000 Stuttgart 80, Tel. 0711/ 7 54 50 51
Susis: Schröder & Söhne GmbH & Co., Postfach 1449, 5768 Sundern, Tel. 02933/30 61-63
Tamrac: Uniphot Handelsges. mbH, Harkorstr. 27, 4030 Ratingen 1 Tel. 02102/47 10 26
TEC: TEC Technische Warenfabrikation und Vetriebs GmbH, Rostocker Str. 6-8, 6200 Wiesbaden-Bierstadt, Tel. 0 61 21/56 96-0
Telefunken: Telefunken Fernseh- und Rundfunk GmbH, Göttinger Chaussee 76, 3000 Hannover 91, Tel. 0511/ 4 18-1
Tenba: Kießling & Partner GmbH, Paul-Ehrlich-Str. 11 B, 6074 Rödermark, Tel. 06074/50 05
Tensai: Tensai Electronic Vertriebs GmbH, Weiler Str. 13, 7850 Lörrach, Tel. 07621/80 91
Toshiba: Toshiba Deutschland (C.P.) GmbH, Hammer Landstraße 117, 4040 Neuss 1, Tel. 02101/ 10 60
Toyo: CF Cine + Foto, Amselstr. 23, 5000 Köln 90, Tel. 02203/ 1 62 62
Unomat: Unomat GmbH & Co KG, Hundsschleestr. 23, 7410 Reutlingen 1, Tel. 07121/4 30 91-92
Velbon: Erno Photo GmbH, Dr. R. Eberle-Str. 45, 7892 Albbruck, Tel. 07753/ 50 05
Vivanco: De Vivanco & Co. GmbH & Co., Ewige Weide 15, 2070 Ahrensburg, Tel. 04102/518-0
Vivitar: Hanimex Deutschland GmbH, Industriestr. 1, 3012 Langenhagen 5, Tel. 0511/77 18 80
Wefo: Wefo F. W. Schröder, Postfach 1164, 5768 Sundern, Tel. (02933) 18 88
Yoko: Yoko Electronic Handelsges. mbH, Lötscher Weg 86-90, 4054 Nettetal/Breyell, Tel. 021 53/720 56-58

Szép új világ

Kezdetben volt a pont. Hol a szögletes, hol kerek, fekete alapon zöld; vibrált, hozzá egy csipogó, csiripelő hang, így jött létre a számítógép és az ember kapcsolata. A pontból számok, szavak kerültek a képernyőre, majd világító golyó gurult rajta: megszületett az első játékprogram.

A pont színes lett és színes vonalemberkét rajzolt. Majd a ponttársak ezrei színes képeket alakítottak ki. Először durva felbontással, majd egyre finomodva színekben és kontrasztban is. Találékony mérnökök révén mozgásba jött a képernyő, a figurák futni tanultak. Ekkor már a filmesek is lelkesülten nézték a képernyőt. Rögtön észrevették, hogy ennek a produkciónak jövője van a filmben is.

A korábbi egyszerű számológép egyszerre szereplőket, környezetet, kamerát, rendezőt jelentett. Ahol Hollywood végződik, ott kezdődik a chipek határtalan illúzióvilága, ami egyelőre még csak nagyon kevéssé kihasznált.

Alig 25 éve az utah-i Salt Lake Cityben rajzoltattak fel egy számítógéppel egy látszólag egyszerű serleget a képernyőre. Ez még csak vonalakból készült, mintha drótból hajlítgatták volna, de térhatású, tehát minden oldalról szemlélhető volt. Az idő előrehaladtával, a gépek „okosodásával" a felületek, szélek kiegészültek, a gép fény- és árnyékhatásokat is tett az ábrákhoz. A képek egyre tökéletesebbek lettek, ahogy a képalkotáshoz szükséges számtengert is a gépek egyre gyorsabban tudták feldolgozni.

Csak tíz éve annak, hogy a szakemberek a Los Angelestől délre eső Anaheimben egy számítástechnikai kongresszuson az első számokból alkotott trükkfilmet láthatták. Ez csak egy működő óra volt, elölről a mutatók, hátulról pedig a fogaskerekek másodpercre működő mozgását ábrázolta.

Néhány évvel később már a számítógép társkivitelezőként működött közre a Tron című – Walt Disney által készített – „jövőfilm" háttérkulisszáinak létrehozásában. A film egy képzelt nagyszámítógép belsejében játszódik le. Fénypontok millióiból állt össze a rajzolat, melyeket a gép a megfelelő utasítások szerint vezérelt.

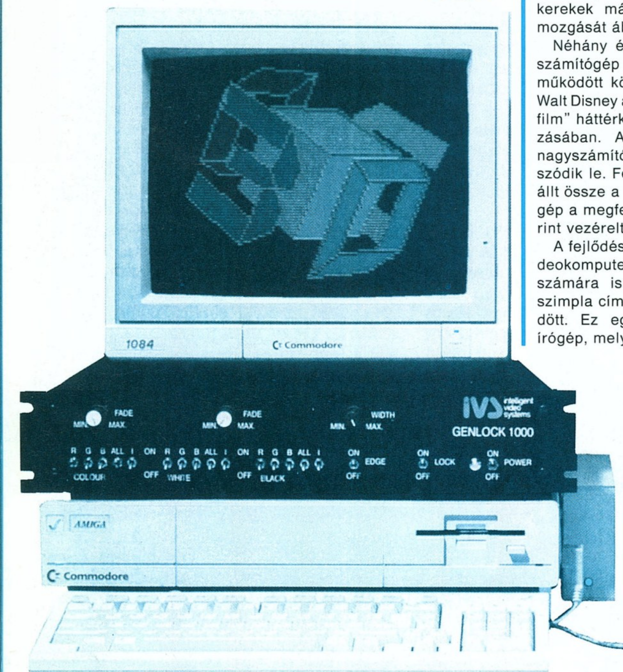
A fejlődés nem állt meg. A videokomputer a videorajongók számára is elérhető lett. Egy szimpla címgenerátorral kezdődött. Ez egyfajta elektronikus írógép, mely először minden tv-stúdióban létezett, tetszőleges hosszúságú, formájú, színű, nagyságú szövegek képernyőre írására, amely aztán rövid időn belül az amatőr táborban is megjelent. A videofilmeseknek évek óta rendelkezésükre állnak nagy teljesítményű címgenerátorok, beépítve vagy tartozékként.

A számítógépes trükkfilm nem sokáig maradt a tv-stúdiók privilégiuma. Európában elsőként a Philips készített a kreatív videofilmesek számára számítógépet: Video-computer NMS 8280 néven. Csak fogalmat alkothatunk magunknak – igen sok fantáziával –, hogy mi rejtőzhet e 2500 DM-es dobozban. Szöveg- és grafikaelhelyezés 512-féle színben a legegyszerűbb gyakorlattal. Kameráról, videóról, tv-ből érkező jelek digitalizálására és manipulálására képes. Például a Niagara vízesés előtt gurulhat a számítógép rajzolta autó, Mona Lisa kacsinthat a Louvre-ban az unatkozó nézőknek.

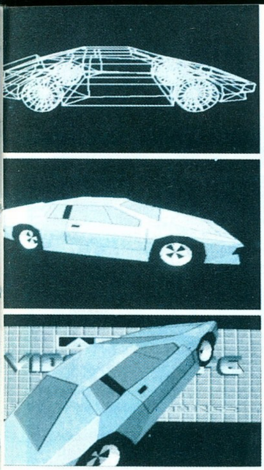
Az, hogy ilyen célra vagy inkább művésziekre akarja-e valaki használni, az már kreativitás kérdése. Aki azonban intenzíven akar ezzel a témával foglalkozni, annak igen sok időt kell erre szánnia. Az igaz, hogy egy ötperces trükkfilm elkészítése nem kerül esetleg éveken át tartó rajzolgatásba. Az egyszer megrajzolt figurák tárolhatók, a gép pedig gondoskodik a mozgatásukról. Ezek után a mű képről képre átjátszható a gépről videóra és kész a trükkfilm. (Milyen egyszerű ezt így elmondani, illetve leírni!)

A komputeres alternatív programok premierjét éljük. A számítógép-chipek képjátékát a Commodore „Desktop Video"-nak nevezte el. A számítógépes nyomda neve „Desktop Publishing". Az amerikai komputerkonszern már mozgó kivitelben is készíti elektronikus filmstúdiók részére.

A Commodore nemcsak ígérgetett: az Amiga 500 (1350 DM), az Amiga 1000 és az Amiga 2000 (2500 DM) már létezik. Az új álomgyár kulisszái mögé pillantva modern csapatmunka látszik: az ezerlábú fekete, „aki" a képről gondoskodik, Denis névre hallgat, 4096-féle színvariációra képes; a Paula nevű chip az adatok cseréjéből és a sztereó hangról gondoskodik; Garynek hívják a logikai chipet, amely 8 millió döntést hoz másodpercenként. Az Amiga szíve, a központi processzor (CPU = Cent-

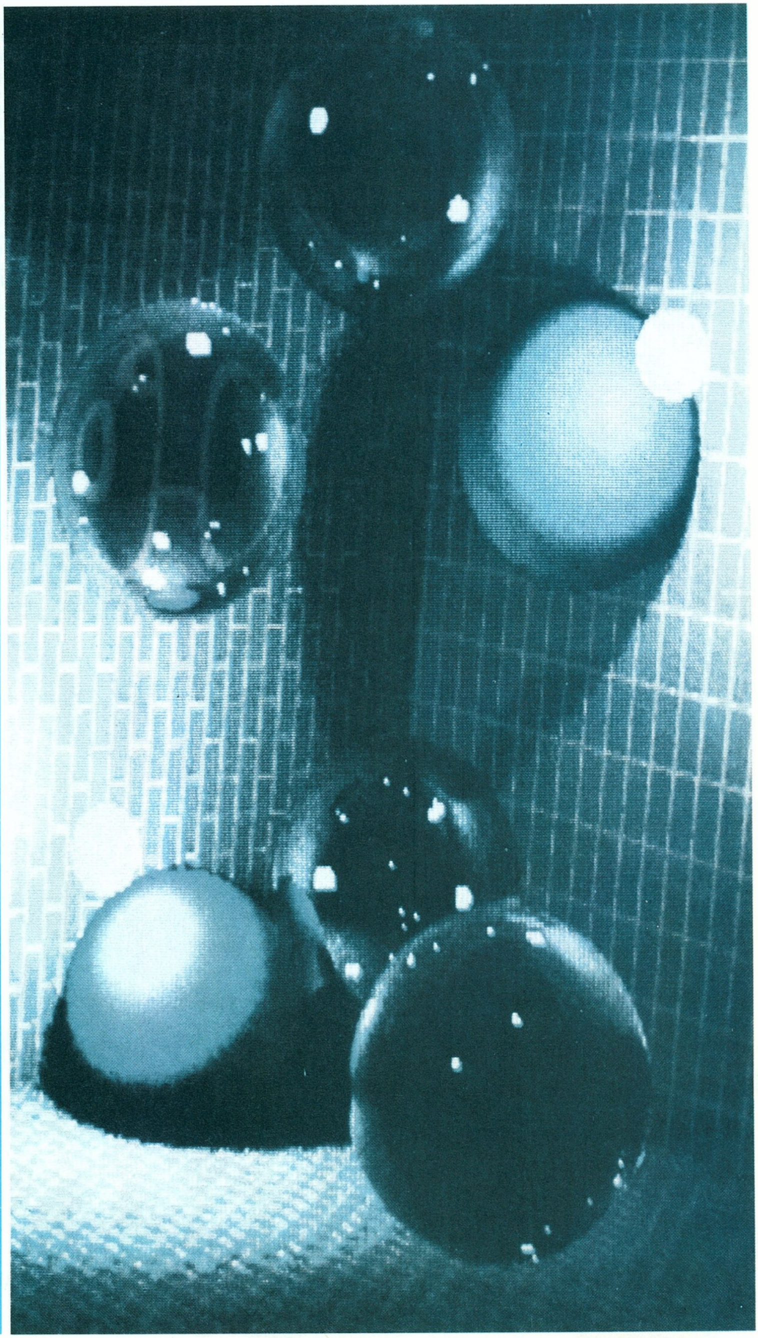

A Commodore a videósok számára is felfedezte a számítógépet: fantasztikus színlehetőség, akár mozgó, térbeli képek hozhatók létre.

Először vonalakból felépül az autó (fölül), aztán a kép színezése (középen), majd a gép kiszámítja a fény- és árnyékhatásokat és a kívánt háttérrel s szövegezéssel fejeződik be a képalkotás művelete (alul).

A szélsőséges fénykontrasztok mutatják igazán a komputerkép minőségét. Egy ilyen képen még a fürge Amiga is egy egész éjszakán át dolgozik.

ral Processing Unit) is ilyen sebességű és 16 vonalat lát el egyidejűleg információkkal.

Nem csoda, ha a kép már-már tv-minőségű és lassacskán egészen valószerűnek látszik. Aki vállalkozik arra a feladatra, hogy számítógépes animációs filmet készít, annak egyelőre meglehetősen úttörő munkát kell végeznie. A felszerelési kínálat nagy, a szövegtől a címig, a festéstől a rajzolásig, az animációs programoktól a megelevenítésig szinte alig áttekinthető. A kezelési utasítások a laikusok számára nehezen értelmezhetők, többnyire angol nyelvűek. Nemcsak a szoftver, hanem a hardver is felvet több kérdést: a Commodore szállítja ugyan a komputert, de a célszerű üzemeltetéshez még számos egyéb kiegészítő egységre is szükség van és ezeket csak igen körülményesen lehet beszerezni, mert nem kaphatók bármely szaküzletben (digitalizáló a kameraképek beolvasásához, keverő elektronika stb.).

Aki viszont képes arra, hogy az anyagi és egyéb nehézségek ellenére a komputeres animáció területén tevékenykedjék és első trükkfilmjét megcsinálja, a videózásban is hatalmas lépést tesz előre és nagy öröme lesz benne.

(Az NSZK-beli Video Magazin nyomán)

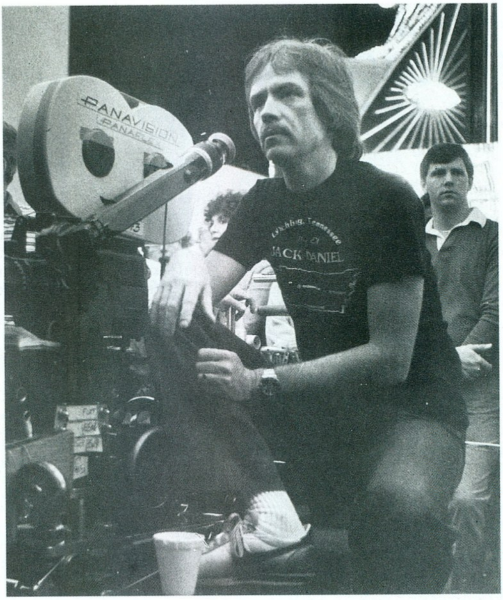
A rémfilmrendező mozija

A MOKÉP
újdonságaiból

Eddig nem szerepeltek a hazai forgalmazás kínálatában John Carpenter filmjei, de úgy tűnik, idén megtört a jég. A MOKÉP majdnem mindegyik jelentősebb filmjét műsorra tűzi vagy mozi-, vagy videoforgalmazás keretében.

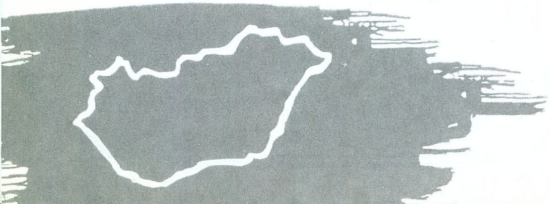
Carpenter először 1970-ben tűnt fel, amikor huszonkét évesen az University of Southern California filmművészeti szakának diákjaként Oscar-díjat kapott a „The Resurrection of Broncho Billy” (Broncho Billy feltámasztása) című, amatőr eszközökkel előállított rövidfilmjével. De Hollywoodot nem igazán érdekelte a tehetséges, „csodagyereknek” is kikiáltott fiatalember, aki nyolcéves kora óta arra vágyott, hogy egy igazán jelentős film rendezője lehessen.

Nagyon kevés pénzből készítette el két első filmjét, s majdnem mindent maga csinált. Rendezett, forgatókönyvet írt, sőt zeneszerzőként is bemutatkozott. Második filmjének még a vágási munkálatait is magára vállalta. Soha nem vetette meg a kis költségvetésű, kommersz filmeket, s mindig azt vallotta, hogy egy film nem lehet öncélú, a közönség igényét kell szem előtt tartani. Ragaszkodik ahhoz, hogy a bemutatás előtt úgynevezett „teszt-vetítéseken” mutassák be a filmjét, amikor a közönség reagálásából ítélve még változtatni tud néhány dolgon. Carpenter a nyolcvanas évek Howard Hawksa szeretne lenni, de isteníti Fordot és Hitchcockot is. Annak ellenére, hogy filmjeiben felfedezhetők példaképek kézjegyei, Carpenter új stílust teremtett Hollywoodban, s elszakadt a tradicionális filmkészítéstől. Olyan rendező, akinek stilisztikai eszközei szinte soha nem önállósulnak, hanem a történetet szolgálják, ez pedig egyáltalán nem magától értetődő dolog az új Hollywoodban, ahol a technikai bőség gyakran felülkerekedik magán a történeten. Bár büszke arra, hogy az egyik legjobb rémfilmrendezőnek tartják, nem akar csak ilyen típusú filmeket csinálni. Ezt bizonyítja az 1985-ben mutatott Starman (Csillagember) című filmje, amely ugyan sci-fi, de alapvetően romantikus történet.

A nagy hollywoodi cégek a Halloween (Halottak napja) óta figyeltek fel rá. Szerződést kapott a Columbia Picturestől, ahol harmincas éveire elérte, hogy nem neki kellett munkáért könyörögnie, hanem ragaszkodtak hozzá, hiszen filmjei hatalmas kasszasikert jelentettek. Egyszer, régen kapott egy tanácsot; találd ki, hogy mit akarnak, s ha nem túlzás, add meg! Ezt az elvet immár a MOKÉP is igyekszik betartani, mert jelenleg már kölcsönözhető a Majakovszkij utcai videotékában a The Fog (A köd) és az Escape from New York (Menekülés New Yorkból) című filmje. Bemutatásra vár a Halloween (Halottak napja), a The Thing (A valami), a Starman (Csillagember) és a Big Trouble in Little China (Nagy zűr Kis-Kínában).

John Carpenter filmjei:

1974. Dark Star (Sötét csillag)
1976. Assault on Precinct 13 (A 13-as rendőrségi körzet ostroma)
1978. Halloween (Halottak napja)
1979. Elvis
1980. The Fog (A köd)
1981. Escape from New York (Menekülés New Yorkból)
1982. The Thing (A valami)
1983. Christine
1985. Starman (Csillagember)
1986. Big Trouble in Little China (Nagy zűr Kis-Kínában)
1987. The Prince of Darkness (A sötétség hercege)

Magasiskola

Ahogy szaporodnak a készülékek, s nő a videofilmek népszerűsége, úgy válik egyre lényegesebbé a felső fokú videós szakemberek képzése.

A Művelődési Minisztérium jóvoltából már eddig is folytak alap- és középfokú videós tanfolyamok, ám a felső fokú képzés itthon még újdonságnak számít. Az Optikai, Akusztikai és Filmtechnikai Egyesület szakemberei tavaly decemberben hirdették meg, s a sikeres felvételik után idén februárban indították az első felső fokú videós szakmai végzettséget adó tanfolyamot. A kurzus két féléves, intenzív, 320 óra elméleti és 150 óra gyakorlati időből áll. Az első félév februártól júniusig, a második szeptembertől jövő év januárjáig tart, 40 szerdai napon, illetve minden második szombaton.

A videózás növekvő népszerűségéhez képest viszonylag kevesen jelentkeztek az első felvételi vizsgára (amelynek alapfeltétele a középfokú videotanfolyam elvégzése): az 54 jelentkezőből végül 34 hallgató került be a tanfolyamra. Valószínűleg az is közrejátszik ebben, hogy a részvételi díj meglehetősen borsos: 30 ezer forint a két szemeszterre, a vizsgadíjjal és a jegyzetekkel együtt.

A vállalkozás mindenképpen hézagpótlónak tekinthető. A videós „robbanással" nálunk is megjelent egy olyan réteg, amelynek nincs dokumentálható végzettsége. E tanfolyam éppen ezeknek az egyébként is a videózás területén dolgozó embereknek szeretne segíteni azzal, hogy számukra harmadik kategóriás képesítést ad, azaz nem egyetemi vagy főiskolai végzettséget (ez a negyedik kategória), hanem felső fokú szakmai képzettséget.

Az első félévben a gyakorlatvezetőkkel együtt tizenegy tanár gondoskodik a magas szintű szakmai ismeretek átadásáról. Az oktatók között megtalálhatók a MOVI, a Magyar Televízió, a Videointézet, a Magyar Szinkron és Videovállalat és a Műegyetem munkatársai. A foglalkozásokat az Optikai Egyesület audiovizuális szakosztálya a Művelődési Minisztérium Filmfőigazgatóságával együtt szervezi, a helyet pedig az MTA Műszerügyi és Méréstechnikai Szolgálata, valamint az Országos Oktatófilm Központ adja.

Egy ilyen vállalkozás esetében egyáltalán nem mellékes, miként szervezik meg a résztvevők tájékoztatását. A feltételek igen szigorúak, mondhatnánk profik. A felvett hallhatók – már csak a tekintélyes 30 ezer forint miatt is – rá vannak kényszerítve, hogy tanulmányaikat komolyan vegyék. Amennyiben ugyanis nem sikerül a félévi vagy év végi vizsga, nem kapnak diplomát, ráadásul a befektetett pénz is elúszik. (A részvételi díjat szinte kivétel nélkül a hallgatókat ajánló vállalatok fizették.) Persze pótvizsgák itt is vannak, de ezt a hallgatóknak maguknak kell fizetniük.

Nyilván sokakban vetődik fel a kérdés: milyen követelményeknek kell eleget tenni?

Az első feltétel a részvételi díj. A második a felvételi vizsga követelményeinek teljesítése, amely három részből áll. A jelöltnek be kell mutatnia valamilyen általa készített videoszalagot; műszaki-videotechnikai kérdésekre kell megfelelnie; végül pedig egy amolyan művészeti vizsgán kell részt vennie, amelynek feladata annak feltérképezése, mennyire járatos az illető a rendezéstechnikában.

A követelmények kemények és teljesítésükhöz néhány év előképzettség mindenképpen szükséges. Ezért az ide kerülésre azok pályázhatnak jó eséllyel, akik nem a felvételi előtt néhány héttel kezdik meg a felkészülést.

A következő év feladata lesz annak a megvizsgálása, vajon növelhető-e a létszám, illetve hol van szükség változtatásokra.

*

Még csak kísérletnek nevezik az ELTE videósképzését, ami egy évvel ezelőtt indult 24, azóta már diplomát szerzett résztvevővel, közöttük ötödéves hallgatókkal és az anyaegyetem tanáraival. A kísérlet azonban már semmiképpen nem tekinthető próbálkozásnak, hiszen amit most a kétéves posztgraduális képzés résztvevői elsajátítanak, már egy leendő felső fokú, nappalis videós szak elfogadható tananyagának tekintendő. Az oktatást most mégsem tudják elindítani, mivel az egyetemnek nincs erre pénze.

Társadalmi igény azonban van a videós szakismeretek oktatására, ezért az egyetem tanárai önköltséges tanfolyamot szerveztek, amelyre sokkal többen jelentkeztek, mint ahány hallgatót fel tudtak volna venni. Ezért felvételi vizsgán választották ki a legrátermettebbeket, akik vagy saját maguk, vagy munkahelyük révén az évi 25 ezer forintos tandíjat meg tudják fizetni. A teljességhez tartozik, hogy az indulást a Művelődési Minisztérium is segítette az általa nyújtott fél millió forinttal.

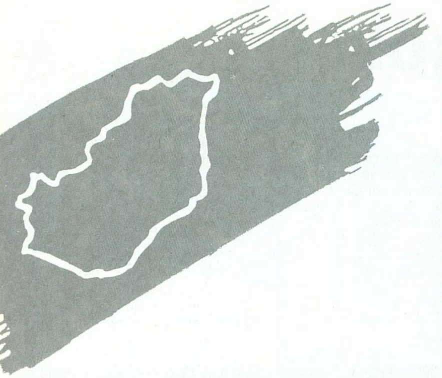
Az idei, tehát az első esztendő az alapozó tárgyaké, annak ellenére, hogy az egyetemre bejutottak valamennyien foglalkoztak már gyakorlatban is videózással vagy a filmgyárban, vagy a televízióban, esetleg pedagógusként vagy régészként. A képzés irányítói szeretnék elérni, hogy ne csak technikai ismeretekkel rendelkezzenek a hallgatók, hanem otthonosan mozogjanak a kommunikációelméletben, a művészettörténetben, tehát elsajátítsák a vizuális nyelvet – természetesen az elméletet tényleges filmkészítés egészíti ki, hiszen az oktatók szerint a legjobb elméleti alap sem nélkülözheti a gyakorlattal megszerezhető tudást.

Már az elmúlt félévben ki-ki vállalta az operatőr, a szerkesztő és a rendező szerepkörét, s az elkészült produkciókat közösen elemezték. De az elsajátítandó gyakorlati tudás nem az a gyakorlat, amivel szinte minden nap találkozunk televízióban vagy a videovetítésben. *Péterffy András* szerint az oktatás nem a tömegkommunikációhoz közelít, hanem az alternatív kommunikációhoz. Ezt a különlegességet a „másságában" kell keresni. Példa erre a video megfelelő alkalmazása a személyiségfejlesztésben, a közművelődésben, a tudományban, esetleg kábeltelevízióknál. A skála a video-art irányába terjed. De csak a második tanévben, amelyet idén szeptembertől indítanak. Az alapismeretek megszerzése után kezdődik a specializálódás, ami azt jelenti, hogy minden hallgató – legyen az matematikus vagy számítástechnikus, tanár vagy művész – olyan egyetemi oktató mellé kerül, aki a videózási ismeretei mellé megfelelő speciális szakismeretével segíti a hallgatót, és átadja saját tudományága legfrissebb eredményeit is.

Nincs messze az az idő – vélik sokan –, amikor a video éppen olyan média lesz, mint a könyv avagy az újság. Ehhez azonban el kell sajátítani a megfelelő kommunikációs ismereteket és meg kell tanulni megfelelően kommunikálni. A kettő kiegészíti és feltételezi egymást – állítják a tanfolyam vezetői. Ezért pótolni igyekeznek a felsőoktatásban ma hiányzó kommunikációs ismeretek és készségek elsajátítását.

Kevés szó esett eddig a technikáról, aminek elsősorban az az oka, hogy „nem a technika, hanem a növendék vizsgázik" – vélik a tanfolyam irányítói, de önkritikusan azt is hozzáteszik, sajnos az ELTE kiemelkedően új berendezésekkel nem is rendelkezik. Véleményük szerint azonban a korszerű technikai ismereteket elméletben könnyen el sajátíthatják, s inkább a növendékek nyitottságát igyekeznek kialakítani a technikával szemben, nem pedig a centrikusságot, hiszen nem feltétlenül a legkorszerűbb berendezéssel készül a legjobb video.

Cs. E. – K. E.

Újabb klubok

Tizenötre emelkedett a Magyar Videósok Országos Egyesülete klubjainak száma. Íme az újonnan alakult klubok pontos címe:
Ózd, Kun Béla Művelődési Központ, Árpád vezér útja. Klubnap hétfőn és szerdán 17-től 22 óráig.

Paks, Hifi-video Klub, Dózsa György út 78. Klubnap szerda, 17-től 22 óráig.

Budapest, Fiatal Művészek Klubja, VI., Népköztársaság útja 112. Klubnap péntek, 18-tól 24 óráig.

A MAVIDEO központi címe: Budapest V., Semmelweis utca 9. Klubnap: hétfő, 17-től 22 óráig. (Telefon: 180-303)

A MOKÉP Videotéka legsikeresebb filmjei

A köd (amerikai sci-fi)
Menekülés New Yorkból (amerikai sci-fi)
Kegyetlen utca (amerikai bűnügyi film)
Fiúk a „C" csapatból (amerikai háborús)
Asterix, a gall (francia rajzfilm)
Szemet szemért (amerikai bűnügyi film)
Kék katona (amerikai történelmi filmdráma)
Időlovas (amerikai sci-fi)
Kés a kézben (francia bűnügyi film)
Egy férfi, egy nő és egy bank (kanadai bűnügyi filmvígjáték)
Jessi és barátnői (amerikai westernfilm)
Tánckar (amerikai zenés film)
Gyémántok (amerikai bűnügyi film)
A holdlakók titka (francia rajzfilm)
A legfőbb kockázat (amerikai krimi)
Barátok (francia–olasz lélektani filmdráma)
Egyszemélyes bíróság (amerikai krimi)
Moziklip (magyar zenés film)
A tizedik áldozat (olasz–francia sci-fi)
Egy bizonyos őrület (amerikai krimi)

MÁR CSAK JÚLIUSIG KÖLCSÖNÖZHETŐ VAGY MEGVÁSÁROLHATÓ FILMEK:
Frances (amerikai társadalmi filmdráma)
Ziggy Stardust (amerikai koncertfilm)
Jazz-énekes (amerikai zenés film)
Keleti kényelem (amerikai kalandfilm)
A földre pottyant férfi (angol sci-fi film)
Hazudós Billy (angol filmdráma)
Végső program (amerikai sci-fi film)
Egymillió évvel időszámításunk előtt (amerikai–angol sci-fi)
Police a világ körül (angol zenés film)
Wings-koncert (angol koncertfilm)
Vasszűz (Iron Maiden) (angol koncertfilm)
Bugsy Malone (amerikai filmparódia)
Drakula grófnő (angol kalandfilm)
Szemtanú (angol krimi)
Gyors Lady (angol filmvígjáték)
V. Henrik (angol történelmi film)
Ipcress ügyirat (angol krimi)
Londoni randevú (angol krimi)
Ember a holdon (angol filmvígjáték)
Láng az utcákon (angol társadalmi filmdráma)
Rózsalovag (angol operafilm)
Torreádorok tánca (angol filmbohózat)
Nagy várakozások (angol társadalmi filmdráma)

Mi lehet a

A januártól bevezetett utazási könnyítések törvényszerűen megnövelik bevásárlóutazások számát. Ezért is érezzük úgy, érdemes összefoglalni a ránk vonatkozó rendelkezéseket. Kezdjük mindjárt a behozatal szabályaival.

Az utazások új rendjében egy magyar állampolgár, akár egyéni, akár csoportos turizmus keretében utazik külföldre, minden alkalommal 10 ezer forint értékű árut hozhat be vámmentesen. Ez az utazásonként és személyenként számolt vámmentes keret a közös háztartásban élő, maximum három családtag esetében összevonható, így elvileg még vámmentes egy 30 ezer forint belföldi forgalmi értékű műszaki eszköz. A standard kategóriájú videomagnókat ugyan ma már 30–40 ezerért kínálja – az állami kereskedelem, de az említett módon még nemigen hozható be készülék az országba. Ugyanakkor egy csak lejátszásra szolgáló egység, vagy egy használt, illetve meghibásodott berendezés már könnyűszerrel beleférhet a 30 ezres keretbe, ez utóbbi esetben azonban nem árt igazolással rendelkezni a készülék használtsági fokáról, üzemképtelen állapotáról.

Továbbra is érvényes az a szabály, hogy a kiutazó a 10 ezer forint feletti behozott árumennyiség után 30 százalék vámot fizet, míg 25 ezer forintnál értékesebb áru behozatalához és vámkezeléséhez az MNB engedélye szükséges. A bank az esetek túlnyomó többségében kiadja a behozatali engedélyt, ha az egyéb törvényes feltételek is fennállnak. Ilyenkor felértékelik, a képmagnót, ebből levonják a vámmentes keretet (ami függ az együtt kiutazó családtagok számától és az egyéb behozott áruktól), és a fennmaradó összeg 30 százaléka a vám, amelynek VHS rendszerű eszközök esetében csak a felét kell megfizetni. Ajándékozólevél birtokában a vámérték 45 százaléka a vám, ami az itt is érvényes VHS-kedvezmény figyelembevételével 22,5 százalékra mérséklődik.

Lényeges új szabály, hogy a vásárolható valutaösszeg független a külföldi tartózkodások számától, így a külföldön vásárolt és vámkezelésre bemutatott áruk devizafedezetének vizsgálatakor nem veszik számításba a külföldön töltött napokat. Az alapelv ennek ellenére továbbra sem változott: a valutaellátás elsődleges célja a külföldön felmerülő kiadások fedezetének biztosítása, de már nem számít törvényellenesnek, ha valaki a hároméves valutakeretével (ez lapzártakor még 19 ezer forintnak megfelelő összeg) és kétezer forintnak megfelelő, egyéb forrásból szerzett, legálisan kivihető valutával azért utazik ki egy napra Bécsbe, hogy bevásá-

csomagban?

roljon. De még ebben az esetben sem célszerű videomagnót behozni, mert annak forgalmi értéke az említett összegkeretet jóval meghaladja. Így – ajándékozólevél, illetve utazási, külön utazási vagy devizaszámla hiányában – csaknem egyértelmű, hogy nem legális úton kivitt valutából vásárolták a készüléket. Ilyenkor behozatali engedély sem kérhető.

Továbbra is érvényben vannak a kisiparosokra, polgári jogi társaságokra, gazdasági munkaközösségekre, valamint a Művészeti Alap tagsággal rendelkezőkre vonatkozó vámmentességek. Ezek szerint a kedvezményezetteket ötévenként egyszer illeti meg az a lehetőség, hogy 200 ezer forint belföldi forgalmi értékben vámmentesen hozzanak be az országba a tevékenységi körük folytatásához alapvetően szükséges gépeket, készülékeket, műszereket és ezek alkatrészeit. Kisiparosok gmk-k esetében a vámmentességhez elegendő a videofelvételkészítői tevékenységet igazoló engedélymásolat, míg képző- és iparművészeknél szükség van a Művészeti Alap javaslatára.

A behozott videokészülékekre is érvényes az a január 15-étől életbe lépett árhivatali rendelkezés, miszerint jogi személyek és gazdasági tevékenységet folytató magánszemélyek a vámkezelés időpontjától számított 3 éven belül nem vásárolhatnak és nem bérelhetnek olyan termékeket, amelyek úgynevezett magánimport során kerültek be az országba, és a vámhivatal által megállapított forgalmi értékük meghaladja a 25 ezer forintot. A rendelkezés elsősorban a számítógépek magánimportjából származó tisztességtelen haszonszerzésnek kíván gátat vetni, de végül is a videoeszközök gazdálkodó szervezetek részére történő eladását is lehetetlenné teszi. A BÁV, mint bizományi felvásárló, más kategóriába tartozik, ezért ők magánszemélyektől továbbra is átvehetik a híradástechnikai és számítástechnikai eszközöket, emellett a rendelkezés nem tiltja a 25 ezer forintnál értékesebb termékek magánszemélyeknek való eladását.

Videokazetták behozatalánál szintén az utasforgalomra vonatkozó általános szabályokból és keretekből kell kiindulni. Egy „üres" videokazetta belföldi értéke 800–1000 forint körül van, tehát ebből tíz darab elvileg vámmentesen behozható lenne az országba. Tíz videokazetta azonban már kereskedelmi mennyiségnek számít. A vámhatóságok gyakorlatában öt kazetta még nem minősül kereskedelmi tételnek, az e fölötti mennyiséget vagy elvámolják, vagy visszatartják. Az eredeti műsoros kazetták értéke természetesen magasabb (kétezer forint körüli), így ebből két-három darab vámmentes behozatalára van lehetőség. A külföldről érkező ajándékküldemény ötezer forintig vámmentes, tehát öt darab üres vagy két-három darab műsoros videokazetta ebbe a csomagba is belefér.

A műsoros videokazetták tartalmi ellenőrzése újabban a határátkelőhelyeken történik. A zárt csomagolású üres videokazettákat és az eredeti borítójú műsoros kazettákat nem vizsgálják, míg a másolt vagy házi készítésű felvételekbe belenéznek. A gond nyilván nem a családi eseményeket megörökítő felvételekkel fordul elő, hanem mondjuk a Rocky IV-gyel vagy a Rambo II-vel. A nem egyértelmű filmek, valamint a VHS PalSecamtól eltérő rendszerű és normájú kazetták ellenőrzése központilag a Vám- és Pénzügyőrség Országos Parancsnokságán történik. Az úgynevezett tiltó listán továbbra is a pornó-, horror- és közösségellenes politikai filmek találhatók, de a hatóságok szigora a hazai filmforgalmazás liberalizálódásának köszönhetően (Kobra, A bolygó neve: halál, A halálosztó) várhatóan tovább enyhül, és az „enyhe" horror kategóriájába tartozó filmek ma már behozhatók.

Kiss Zoltán

HungariaSport

U-matic high band technikával, VHS átjátszási lehetőséggel alakította ki videoparkját a HungariaSport reklám- és marketingvállalat videostúdiója. A cég amellett, hogy vállalatok, sportszakági szövetségek számára vállalja referencia- és módszertani filmek készítését, fel kívánja dolgozni Sportfilmstúdió gazdag anyagát. Az elmúlt évtizedek magyar sportsikereit hamarosan műsoros kazettán is látni lehet majd, amelyeket nemcsak vásárolni, hanem kölcsönözni is lehet a vállalat boltjában.

Videovilág

Megújult a televíziós Képmagnósok, figyelem! című műsor. Utódja a Videovilág.

– Mit várhat a videobarát e rendszeresen jelentkező adástól? Milyen célt tűzött ki maga elé az alkotógárda? – kérdeztük a szerkesztőtől, Kopper Judittól.

– Elsősorban mindenki számára érdekes műsort szeretnénk készíteni a videóról, a videozásról. Távlati cél, hogy csak az aktív videokészítőkhöz szóljunk, hiszen a szakértők szerint a videokamera a holnap fényképezőgépe. Részben már ma is a videósok figyelmét szeretnénk megnyerni, s ezért is születtek meg rovataink.

– Melyek ezek a rovatok és kik a rovatgazdák?

– Hamincperces műsorunkból tizenöt-húsz perc egy téma köré csoportosul. Januárban például a televízió és a video kapcsolatát dolgoztuk fel, februárban a dokumentáció és a video összefüggéseit. Márciusban azt néztük meg, miként lehet hasznosítani a videót az oktatásban. Mindezeket többek között Kovács András Bálint, a Filmvilág munkatársa segítségével. Az ELTE Vizuális műhelyében dolgozó Péterffy András gondozza a Video ABC rovatot, amely nem technikai tanácsokat ad, hanem például a látásmóddal, az idő szerepével foglalkozik. Peternák Miklós, aki az ELTE esztétika tanszékén dolgozik, a video-art rovat felelőse, Csörögi István esztéta pedig az aktuális információk gyűjtője.

– Ezek szerint a műsor nem kíván hasznos tanácsokat adni, hol, milyen képmagnót, kamerát kazettát lehet, érdemes vásárolni, kölcsönözni?

– Úgy érzem, azt, hogy mi, hol, mennyiért kapható, elsősorban az újságokban kell megírni, egyebek mellett éppen a Video Magazinban, esetleg aktuális televízióműsorokban, mondjuk a híradóban, vagy az Ablakban kell szóba hozni. Információs rovatunkban elsősorban hazai és nemzetközi fesztiválokról, pályázatokról akarunk hírt adni, a világ technikai újdonságairól. Mindez viszont nem jelenti azt, hogy teljesen kimaradnának a Videovilágból az ilyen jellegű információk. Ezzel együtt nem technikai-szolgáltató, hanem kulturális műsort készítünk, s a vizuális kultúrát kívánjuk fejleszteni.

– Mekkora költségvetéssel dolgozhatnak?

– Adásonként körülbelül négyszázezer forinttal. Munkánkhoz a KISZ és az ÁISH ebben az esztendőben másfél millió forinttal járul hozzá.

– Milyen rendszerességgel láthatjuk az adást, van-e állandó műsorideje a Videovilágnak?

– Igen, minden hónap utolsó szombatján, a kettes csatonán 19 órától látható a harmincperces adás. Ennek az időpontnak megvan az az előnye, hogy csak az nyitja ki ekkortájt a készülékét, aki ere kíváncsi, hiszen az egyes programon ilyenkor a reklám, a torna, az Esti mese megy, s műsorunk a híradóra éppen befejeződik.

F. T.

Globál Kft

Gazdagréten, az önálló tanácsi intézményként működő kábeltelevízió februártól Globál Kft néven tevékenykedik. A társaságot a Budapest XI. Kerületi Tanács, és a Magyar Hitel Bank Rt. Ingatlanforgalmazási Leányvállalata hívta életre 10 millió forintos tőkével. Ebből a kerületi tanács 6,5 milliót, a bank 3,5 millió forintot adott.

A kft, alaptevékenysége, a kábeltelevíziós hálózat kerületi kiépítése mellett filmgyártással, -forgalmazással, mozi- és videovetítéssel, műsoros videofelvételekkel és azok forgalmazásával kíván foglalkozni. A gazdagréti lakótelepen kívül a kerület egészén szervezi a műholdas televízióvételt s a hálózat kiépítése lehetőséget teremt mozicsatorna és kábeltelevízió üzemeltetésére.

Korszerűsítik a lakótelepeken régebben létesített, műholdvételre nem alkalmas hálózatokat és a már meglévő hálózatok összekapcsolásával a programkínálat további három műholdas adással bővül. A költségek háztartásonként nem haladják meg az 1500 forintot, s a lakóknak csak a hálózat kiépítése után kell fizetniük.

Ilyen szolgáltatást nemcsak lakótelepeken építenek ki, hanem családi házaknál, több lakásos társasházaknál és hagyományos bérházaknál is.

Böngésző

A nyugatnémet Video magazin februári száma alapján több mint száz berendezés tesztjét közöljük, feltüntetve a hazai forgalmi (vám)értéket is. Ezúttal a sztereó és hifi, valamint a monó képmagnók, illetve a kamkorderek közül válogattunk. A magazin minősítése szerint egy készülék maximum száz pontot érhet el. Ezen belül a képminőségre maximum 40, a hangminőségre 20, a műszaki jellemzőkre 30, a kezelhetőségre 10 pontot adtak.

A belföldi forgalmi értékként megjelölt árakat a vámhivatalok a most végzett vámkezelésekkor alkalmazzák. Információink szerint az árjegyzék átdolgozása folyamatban van, s az új kiadására várhatóan az utasforgalmi főidény beindulása idején kerül sor. (Azokat a berendezéseket, amelyek neve mellett nem szerepel a belföldi forgalmi érték, a szakértők egyedileg bírálják el.)

E teszt böngészésekor egyebek mellett az is kiderül, hogy nem feltétlenül az a legjobb gép, amelynek a legmagasabb az ára. A sztereó készülékek között például a Panasonic NV–H70 vagy a Blaupunkt RTV–478 Hifi kiváló minősítésével is 300 márkával olcsóbb, mint például a csupán jó értékelést kapott Grundig VS–380 HiFi. A monó magnók közül is a Panasonic NV–G12 „jó" készülék kevesebbe kerül, mint a csupán „megfelelő" Hitachi VT–135 VPS. E teszt alapján egyébként a Hitachi még egy rekordot tart: monó gyártmánya, a „jó" VT–255 VPS ugyanannyiba (vagy még többe) 2400 márkába kerül, mint néhány „kiváló" sztereó készülék. Belföldi értéke is 10 ezer forinttal haladja meg a nálánál többet tudó hifi társaiét.

Kellemes böngészést!

Hely	Típus	Rendszer	Ára (DM)	Belföldi forgalmi (vám) érték (Ft)	Kép	Hang	Műszaki jellemzők	Kezelhetőség	Összesen	A magazin minősítése
SZTEREÓ ÉS HIFI KÉPMAGNÓK										
1.	JVC HR–D755EG	VHS	2900	100000	33	18	25	7	82	Kiváló
2.	Panasonic NV–D80EG	VHS	2800	–	32	18	24	8	82	Kiváló
3.	Blaupunkt RTV–900	VHS	2800	–	32	18	24	8	82	Kiváló
4.	Loewe OC 570H	VHS	2500	–	29	17	26	9	81	Kiváló
5.	ITT VR 3997	VHS	2800	–	32	18	23	8	81	Kiváló
6.	Sony EV–S 850PS	Video–8	3000	–	31	18	24	8	81	Kiváló
7.	Panasonic NV–H70	VHS	2400	85000	30	18	25	7	80	Kiváló
8.	Blaupunkt RTV–478 HiFi	VHS	2400	85000	30	18	25	7	80	Kiváló
9.	JVC HR–D530EG	VHS	2300	–	32	18	20	7	77	Jó
10.	Grundig VS–540	VHS	1850	–	26	16	24	10	76	Jó
11.	Mitsubishi HS–410	VHS	2000	75000	29	18	20	7	74	Jó
12.	JVC HR–D470EG	VHS	2500	85000	29	18	20	7	74	Jó
13.	Mitsubishi HS–421 VPS	VHS	2400	85000	30	18	18	7	73	Jó
14.	Fisher FVH–P990K	VHS	2150	80000	27	18	20	8	73	Jó
15.	JVC–HR–D566EG	VHS	2500	90000	28	18	20	7	73	Jó
16.	Sharp VC–793	VHS	1650	–	27	18	20	8	73	Jó
17.	Panasonic NV–890EG	VHS	2500	93000	28	18	20	7	73	Jó
18.	ITT VR 3977 HiFi	VHS	2300	80000	28	18	20	7	73	Jó
19.	JVC Hr–D565EG	VHS	2500	85000	28	18	20	7	73	Jó
20.	Loewe Opta OC	VHS	2150	–	27	18	19	8	72	Jó
21.	Blaupunkt RTV 454	VHS	2100	80000	29	17	19	7	72	Jó
22.	Grundig VS 380 HiFi	VHS	2700	95000	25	16	23	8	72	Jó
23.	Blaupunkt RTV–740	VHS	1800	–	29	15	21	6	71	Jó
24.	ITT VR–3948	VHS	1800	–	27	13	23	8	71	Jó
25.	Akai VS–607 EO	VHS	2500	80000	26	18	20	7	71	Jó
26.	Akai VS–516 EO	VHS	1900	70000	28	14	21	8	71	Jó
27.	Philips VR 6860 HiFi	VHS	2550	87000	26	18	20	7	71	Jó
28.	ITT VR 3976	VHS	2400	80000	27	18	19	7	71	Jó
29.	Siemens FM 468	VHS	2100	70000	28	15	20	7	70	Jó
30.	Mitsubishi HS–412	VHS	1600	–	31	14	18	6	69	Jó
31.	Philips VR 6760	VHS	2100	75000	28	18	15	8	69	Jó
32.	ITT Digicontr. VR. 3946	VHS	1900	–	26	12	23	8	69	Jó
33.	Orion VH–2308HS	VHS	1500	–	25	15	20	8	68	Jó
34.	Sharp VC–693	VHS	1900	65000	28	18	15	7	68	Jó
35.	Hitachi VT–86E	VHS	2200	75000	24	18	18	8	68	Jó
36.	Hitachi VT–175E HiFi	VHS	2200	75000	25	15	20	8	68	Jó
37.	Loewe HiFi 460H	VHS	2400	80000	27	16	17	8	68	Jó
MONÓ KÉPMAGNÓK										
1.	ITT 3938 VPS	VHS	1800	–	30	10	25	9	74	Jó
2.	Akai VS–38	VHS	1500	–	32	11	22	7	72	Jó
3.	Sanyo VHR 3310G	VHS	1300	–	27	11	25	8	71	Jó
4.	Philips VR 6670/02	VHS	1500	–	28	11	25	7	71	Jó
5.	Panasonic NV–G21	VHS	1700	70000	30	10	23	8	71	Jó
6.	Blaupunkt RTV–330	VHS	1700	70000	30	10	23	8	71	Jó
7.	Saba 4B20	VHS	1400	–	31	11	21	7	70	Jó
8.	Panasonic NV–G12	VHS	1500	65000	29	10	23	8	70	Jó
9.	Blaupunkt RTV–320	VHS	1500	–	29	10	23	8	70	Jó
10.	Mitsubishi HS–349	VHS	1400	–	31	11	19	8	69	Jó
11.	JVC HR–D300EG	VHS	1400	–	32	11	19	7	69	Jó
12.	Hitachi VT–425E	VHS	1500	–	30	11	21	7	69	Jó
13.	Siemens FM 562	VHS	1200	–	27	11	23	7	68	Jó
14.	ITT VR 3928VPS	VHS	1400	–	27	11	23	7	68	Jó

Hely	Típus	Rendszer	Ára (DM)	Belföldi forgalmi (vám) érték (Ft)	Kép	Hang	Műszaki jellemzők	Kezelhetőség	Összesen	A magazin minősítése
15.	Grundig VS–410	VHS	1500	–	29	9	22	8	68	Jó
16.	Hitachi VT–255E VPS	VHS	2400	95000	27	10	23	8	68	Jó
17.	Loewe OC–520	VHS	1300	–	28	11	21	7	67	Jó
18.	Panasonic NV–G14	VHS	1800	65000	28	10	20	8	66	Jó
19.	JVC HR–D170E	VHS	1500	50000	29	9	20	8	66	Jó
20.	ITT 3918	VHS	1000	–	28	10	20	7	65	Jó
21.	Orion VH–2600 RC	VHS	1200	–	27	10	20	8	65	Jó
22.	NEC DX–1000G	VHS	1400	–	30	9	18	8	65	Jó
23.	JVC HR–D180E	VHS	1800	65000	29	9	19	8	65	Jó
24.	Grundig VS–300	VHS	1600	55000	26	9	22	8	65	Jó
25.	Nordmende VR 1205	VHS	1500	60000	28	10	19	8	65	Jó
26.	Blaupunkt RTV–315	VHS	1350	50000	26	10	20	8	64	Megfelelő
27.	Fisher FVH–P5100KV	VHS	1400	–	27	11	19	7	64	Megfelelő
28.	Grundig VS–400	VHS	1450	55000	25	9	22	8	64	Megfelelő
29.	JVC HR–D210	VHS	1400	–	29	10	18	7	64	Megfelelő
30.	Hitachi VT–135E VPS	VHS	1700	65000	26	10	20	8	64	Megfelelő
31.	Toshiba DV–90G	VHS	1400	–	29	9	18	7	63	Megfelelő
32.	Sanyo VHR–1500G	VHS	1900	65000	27	9	20	7	63	Megfelelő
33.	Orion VH–4015RC	VHS	1200	40000	26	9	20	8	63	Megfelelő
34.	Sanyo VHR–2500G	VHS	1700	60000	28	10	18	7	63	Megfelelő
35.	Akai VS–126EO	VHS	1500	55000	27	9	18	8	62	Megfelelő
36.	Mitsubishi HS–338G	VHS	1690	60000	28	9	19	7	62	Megfelelő
37.	Sharp VC–682GH	VHS	1500	50000	26	9	19	8	62	Megfelelő
38.	Fisher FHV–P905K	VHS	1350	50000	27	9	18	8	62	Megfelelő

FELVEVŐ ÉS LEJÁTSZÓ KAMKORDEREK

1.	Sony C–90E	Video–8	4000	–	33	15	23	9	80	Kiváló
2.	Fuji M600	Video–8	4000	–	33	15	23	9	80	Kiváló
3.	Blaupunkt CR 8010	Video–8	4000	–	33	12	21	9	75	Kiváló
4.	Blaupunkt CR–8000	Video–8	3900	155000	32	12	22	8	74	Kiváló
5.	Loewe Profi 800	Video–8	3500	–	31	13	22	7	73	Jó
6.	Sony CCD–C100E	Video–8	3800	–	30	14	21	8	73	Jó
7.	Panasonic MC–10	VHS–C	3600	–	31	11	21	8	72	Jó
8.	Loewe Profi 8	Video–8	3700	140000	30	13	21	8	72	Jó
9.	Sanyo VM–D1P	Video–8	3700	–	29	13	22	7	71	Jó
10.	Canon VM–E2	Video–8	3000	–	29	13	22	6	70	Jó
11.	Panasonic NV–M5EG	VHS	3500	145000	31	11	20	8	70	Jó
12.	Sony V50E	Video–8	3000	–	25	14	23	7	69	Jó
13.	Aiwa CV–80	Video–8	3700	145000	29	13	20	7	69	Jó
14.	Kyocera KD11000E	Video–8	2900	–	29	13	20	6	68	Jó
15.	Sony V30E	Video–8	2900	–	29	13	20	6	68	Jó
16.	Fuji P300AF	Video–8	2900	120000	29	13	20	6	68	Jó
17.	Canon CM–E1N	Video–8	2900	–	28	13	20	7	68	Jó
18.	Panasonic MC–5	VHS–C	3600	–	30	11	19	8	68	Jó
19.	Hitachi VM–C30	VHS–C	3500	–	29	11	22	6	68	Jó
20.	Sanyo VM–800P	Video–8	3900	150000	29	12	20	7	68	Jó
21.	Siemens FA 108	Video–8	3500	–	26	13	22	6	67	Jó
22.	Fisher FVH–P801	Video–8	3500	–	26	13	22	6	67	Jó
23.	Sony CCD–V7AF	Video–8	3100	125000	29	13	20	5	67	Jó
24.	Philips VKR 6830S	VHS–C	3500	145000	28	11	20	8	67	Jó
25.	Toshiba SK60	VHS–C	3600	160000	28	11	20	8	67	Jó
26.	Grundig VS–C50	VHS–C	3600	155000	28	11	20	8	67	Jó
27.	ITT VMC 3877	VHS–C	3600	135000	28	11	20	8	67	Jó
28.	Graetz TMC 4877	VHS–C	3600	140000	28	11	20	8	67	Jó
29.	Hitachi VM–500E	VHS	3700	150000	30	12	19	6	67	Jó

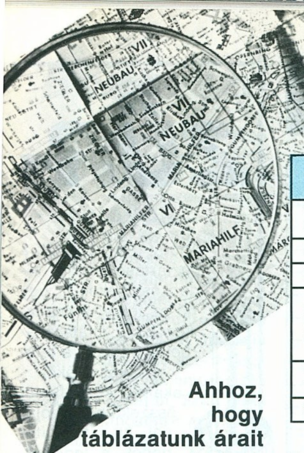
KÁBELI ZŰR-ZAVAR

Ahogy gyarapodnak a háztartásokban a videokészülékek, úgy nő az igény a csatlakozók, az átjátszókábelek iránt. Ki a televíziókészülékét akarná közvetlenül összekötni videójával, ki a számítógépét, a leggyakrabban azonban, érthetően, két képmagnó összekapcsolása a gond. Egyre többen szeretnék átmásolni a családi felvételeket vagy a barátjuk egy-egy jó filmjét.

Legelőször is azzal kell tisztában lennünk, mi a célunk: milyen típusú magnóról, mely készüléken kívánunk felvételt készíteni, s azoknak milyen a csatlakozórendszerük. Ez lehet Euro-Scart, BNC, RCA (esetleg mindkettő) vagy hatpólusú DIN-video csatlakozás. Legegyszerűbb a képmagnó prospektusában elolvasni, milyen audio és video be-, illetve kimenete van berendezésünknek és a másoláshoz használt gépnek. Ha ezt már tudjuk, irány a szaküzlet.

Az utóbbi években, Győrtől Budapestig számos kisszövetkezet és néhány maszek kezdett csatlakozókábelek gyártásába. Minőségük azonban alkalmanként kívánnivalót hagy maga után. Bár ez a termék is vizsgálatköteles, de a vizsgáltatás elmulasztása miatt forgalomba kerülnek rosszul kötött, esetleg a szerelési zárlat lehetőségét is magukban hordozó átjátszókábelek. Elvileg a gyártóknak minden kereskedelemben kapható csatlakozóhoz (műszaki leírást) kellene mellékelniük – mivel egy fajtán belül is többféle bekötés létezhet –, de ezt többen is elmulasztják. ▶

Nagyítóban a Mariahilferstrasse

Típusárak ATS-ben	Köck	Hartlauer	Herlango	Mexico
Videomagnó Fisher P 5000S	6980	–	6990	–
NEC 9034 G	–	(megrendelhető)	–	4800
Sharp VCA 100 S HQ	5980	–	6990	–
Hitachi CPT 2871 PS (sztereó, szupersarkított, 70 cm képátlós televízió)	–	10000	–	12000
Videokazetta TDK HS 180	–	–	89	70
Sony E–180	69	86	79	60

Ahhoz, hogy táblázatunk árait mérlegelve vásárolhassunk a Császárvárosban, előbb még oda kell érnünk.

A Budapest és Bécs között közlekedők számára a hegyeshalmi határállomást érintő útvonal a legrövidebb, 230 kilométer. Európai számozás szerint ez az E60-as jelet viseli. Tatáig lehet eljutni az M1-es autópályán, innen Győrbe az M1-es autóúton, majd tovább Mosonmagyaróváron keresztül Hegyeshalomra az 1-es számú főútvonalon. A határon túl a Bécs felé tartóknak az E60-as jelzésű utat kell keresniük.

A tapasztalatok is azt mutatják, hogy az autósok a hegyeshalmi határállomást használják a legszívesebben. Ezt nemcsak az átkelő kedvező fekvése indokolja, hanem az is, hogy az utazás idejét jelentősen csökkenti az itteni gyakorlat: Hegyeshalmon külön vámkezelés alá esik a személy- és a teherforgalom. További előnye ennek az útvonalnak az, hogy Mosonmagyaróváron két, Hegyeshalomnál pedig egy éjjel-nappal üzemelő benzinkút található.

Az idegenforgalmi szezonon kívül azoknak, akik el akarják kerülni a zsúfoltságot, hétköznap 9, hétvégén pedig 8 óra előtt tanácsos a határra érniük. Egy átlagos napon ugyanis a Bécs felé utazók nagy része 11 órakor ér oda, s körülbelül fél órát vesz igénybe az átkelés. Hétvégén pedig már 9 órakor megkezdődik Hegyeshalomnál az autók torlódása, s átlagosan háromnegyed órát vesznek el a vámprocedúrák. A bevásárlást követő visszaúton este 6–7 óra körül zajlik a határállomás csúcsforgalma. 8 óra után sokkal gyorsabban, nyugodtabb körülmények között lehet átlépni a határt. Áprilistól – a turistaforgalom élénkülésével –, valamint a többnapos ünnepek idején jelentősen emelkedik a Hegyeshalmon átutazók száma. Az elmúlt nyár tapasztalatai azonban azt mutatják, hogy a várakozási idő a megélénkült ki- és beutazásokkal sem emelkedett 50 perc fölé Hegyeshalomnál. Akik mindenképpen el akarják kerülni a torlódást, azoknak célszerű ilyenkor a Sopron alatti kópházi átkelőt igénybe venniük, bár ez az út mintegy 60 kilométeres kitérő a hegyeshalmihoz képest.

A vasúton utazók számára naponta négy nemzetközi expressz indul Budapestről Bécs felé. Közülük a Wiener Walzer, az Orient és az Arrabona a Keleti pályaudvar és a bécsi Westbahnhof, a Lehár pedig a Déli pályaudvar és a Südbahnhof között közlekedik. A teljes árú menettérti jegy 2000 forintba kerül, a magyar területen azonban érvényesülnek a szokásos utazási árkedvezmények. Így például a diákok a teljes ár 50 százalékáért, a 26 év alatti fiatalok 80 százalékáért utazhatnak, a nyugdíjasok pedig, amennyiben a kedvezményes utazásra jogosító szelvényükből egyet használnak fel, 50 százalékos kedvezményben részesülnek, ha pedig két szelvényt áldoznak fel, 90 százalékos árengedményt kapnak.

Szép Ildikó

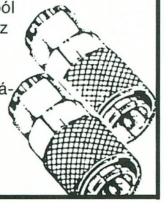

►► Ahány gyártó, annyiféle ár. Az árszóródás mértéke némely esetben meglehetősen nagy, így például az Elektroakusztikai és Villamosipari Kisszövetkezet Euro-Scart – BNC, RCA audio, video ki-be kábele 747 forint – ha kapható. K. Gy. L. (Kiss György László kisiparos terméke) Euro-Scart – BNC, RCA audio-video csupán out terméke 850 forintba kerül, míg az Eörs Kisszövetkezet Euro-Scart – BNC, RCA audio-video in, out gyártmánya 1049 forint.

Az egyik a legnagyobb hazai híradástechnikai átjátszókábel-gyártó cég az öt éve tevékenykedő Eörs Vegyesipari Kisszövetkezet, mely egy esztendő alatt hétmillió forintot fektetett gyártásfejlesztésbe. Saját fejlesztésükben készült el az első hazai RCA Euro-Scart csatlakozó. A Centrum Áruházakban, a Skála, a Keravill üzleteiben kapható gyártmányaik vizsgálat után kerülnek a boltokba, elvi kapcsolási rajzzal. Jelenlegi prospektusukban negyvenháromféle videoátjátszó kábel található, de ígérik új katalógusukat, melyet önköltségi áron szeretnének árusítani. Ebben már kétszáznál több videocsatlakozót hirdetnek. Joggal vetődhet fel a kérdés, miként gyárthatnak ennyi félét néhány fajta csatlakozóból. A válasz: a kábelek eltérő hosszúsága mellett az eltérő bekötések számával nő a csatlakozófajták száma. Így például az Euro-Scartot három bekötésben kínálják. Az egyikben minden érintkező, vagyis a tizenkét belső ér és a nyolc árnyékoló is be lesz kötve, a második változatban a számítógép- és órajeleket kihagyva sztereó videocsatlakozót gyártanak, míg a harmadikban ugyanezt ajánlják mono hanggal.

Az Eörs fogyasztói árait böngészve: egy két BNC-s végű képátjátszó másfél méter hosszú koaxiális kábellel 475 forint, egy Euro-AV csatlakozós kábel 20 pólusú Euro-Scarttal, másfél méteres, 4 eres speciális árnyékolt vezetékkel, 4 RCA dugóval (kép ki-be, hang ki-be) 692 forint. Igaz, mindehhez *Seres Sándor*, az Eörs elnöke hozzáteszi a nettó termelési árakat: az előbbié 298, az utóbbié 434 forint. Részben a viszonylag nagy kereskedelmi haszon az oka, hogy saját üzleteket is nyitott a kisszövetkezet, mindez azonban boltjaikban sem jár termékeik árának csökkentésével.

A cég egyébként távolkeleti közreműködéssel, esetleg vegyesvállalat-alapítással még az idén aranyozott érintkezők gyártásába kíván fogni. Elsősorban exportra, de ígéretük szerint ebből a gyártmányukból marad az igényesebb hazai vásárlók számára is.

F. T.

Kilátástalanságaink

Nem sok jóval biztat a hazai videopiac az év második felében sem. Ez akkor is igaz, ha a Skála-ITT három hónap alatt 1500 berendezést adott át értékesítésre. Ezenkívül várhatóan még 10 ezer videokészüléket szerelnek össze, s ez, ha nem is elégíti ki az igényeket, valamelyest enyhít a hiányon.

Újdonsággal is kirukkolnak a Skálások: a digitális videóval, mely a tőkés piacokon is korszerű termék. Az NSZK-ban nagyjából 1800-1900 márkáért kínált berendezéseket a hazai vásárlók valószínűleg 90 ezer forint körüli összegért vehetik meg. A megszokottnál drágább készülék természetesen a hagyományosnál több szolgáltatást nyújt tulajdonosának. Lehet vele szakaszosan lassítani valamint kétszeres sebességgel lejátszani, méghozzá régebbi típusoktól eltérően szinkroncsík nélkül! A kívánt képkockát a digitális video rezgés nélkül merevíti ki. Álló és lassított formában egyaránt lehet 4-szeresen, 8-szorosan és 16-szorosan nagyítani. A képernyőn 9 állókép jeleníthető meg egyszerre. A berendezés alkalmas „grafik-art" áttűnésre is. Ezt a készüléket várhatóan még év vége előtt piacra dobják.

A jelenleg kapható 54 800 forintos DIGI-Controll video mellett egy egyszerűbb típust is kínál majd a Skála-ITT, a tervek szerint 40 000 Ft körüli áron, Graetz TR 4946 néven.

A gyártók ígéretük szerint gondoskodnak a megfelelő alkatrész-utánpótlásról. A javítással a fővárosban egy márkaszerviz, vidéken több mint harminc szerviz foglalkozik. A videókra egységesen egy év garanciát adnak.

Az OFOTÉRT idei ajánlata megegyezik a tavalyival. Kompenzációs üzlet keretében 1988-ban is 3 ezer Toshiba érkezik. Változás csupán az árban történt. A 38 400 forint helyett 42 ezer forintért juthatnak az érdeklődők a hőn óhajtott videomagnóhoz. Nyolc program két hétre előre programozható. A beépített óra kvarc vezérlésű, független a hálózati frekvenciától. Infra távirányítás, előre-hátra hétszeres sebességű gyorsképkeresés, a kép merevítésekor a szinkroncsík korrigálható, viszonylag stabil kép érhető el. A videokazettán lévő műsor egyes részei ismételhetők, a képélesség bizonyos határig változtatható. Elvileg 32 program közül választhat a videotulajdonos. A gép hasonlóan a múlt évhez, idén is előjegyzéssel vásárolható.

Az Orion GHV 1221 PS video jószerivel meg sem jelent a pultokon, máris elkelt mind az 500 darab, 49 950 forintos ára ellenére is. További 4 500 db GHV 1223 P típusú készülék gyártását kezdték meg. Elsősorban a gyár mintaboltjában, illetve tíz nagykereskedelmi vállalatnál találkozhatnak vele az érdeklődők. A berendezés azt tudja, amit ma egy standard kategóriás készüléktől joggal elvár a vásárló: magától értetődően távkapcsolós, két hétre előre programozható, a képkimerevítésnél a rezgés minimális.

Az Orion GHV a dél-koreai Gold Star hazai változata, s az ázsiai országból kéthavonta jönnek ellenőrizni a minőséget. Az Orionban szeretnének az év második felében még legalább ugyanennyi videót átadni a kereskedelemnek, de egyelőre bizonytalan az import alkatrészek ellentételezése. A Panasonickal folytatott üzleti tárgyalások még nem vezettek eredményre, mivel a japán fél vagy készárut szállítana, vagy olyan szetteket, amelyek összeállításához nincs szükség különösebb szakértelemre. Az Orion ennél jóval többre képes, ezért egyik megoldás sem elfogadható a magyar gyárnak. Az Orionból származó információ szerint a jövőben elképzelhető az együttműködés lengyel partnerekkel is, mivel ott az utóbbi időben nagy erőfeszítéseket tettek a saját video kifejlesztésére. Az Orion a berendezés elektronikáját állíthatná elő. Erre a budapesti gyár már műszakilag és szellemileg is felkészült.

A Centrum, hasonlóan a tavalyi esztendőhöz, árucsere keretében szeretne néhány ezer képmagnót beszerezni az év második felében. Hogy pontosan milyen típust és hány darabot, az lapzártánk idején még bizonytalan volt.

A Keravillnál és a Ramovillnál sajnos semmi biztatót nem tudtak mondani. Valószínűleg idén nem lesz lehetőségük videomagnók beszerzésére, árusítására.

Ami biztos: a 25 százalékos ÁFA jócskán megdrágítja a videomagnókat. Azonban ez alól is lehetnek kivételek, mint például a Skála-ITT Digi-Controllja, melyet tavaly 49 900 forintért kínáltak, az idén 54 800. Az Ofotért Toshibája a múlt évi 38 400 forint helyett valószínűleg 42 000 forintért kerül a polcokra, ami alig 10 százalékos áremelésnek felel meg. Remélhetőleg példájukat többen is követik.

Bihari Tamás

Keres-kínál

Rovatunkban ingyen közzétesszük magánszemélyek 100 szótagnál nem hosszabb szövegű hirdetéseit. Levélben kérhetik gyári vagy házilag felvett, de megunt műsoros kazettáik, valamint „üres" kazettáik, prospektusaik, televízióik, monitorjaik, képmagnóik, kameráik hirdetéseit.

● Videózáshoz, **VHS-műsorcseréhez** társakat keresek. Dr. Pórffy Miklós. Telefon: 882-512.

● **FISHER FVH–P725** típusú videomagnó VHS Pal magyar nyelvű kezelési utasítását eladom. Cím: Szász Zoltán, 3770 Sajószentpéter, Semmelweis utca 5.

● **Angol vagy német VHS** nyelvkazettáért, műsoros kazettáért cserébe megbeszélt időtartamú VHS videofelvételt készítek kívánság szerinti témáról. Várom továbbá amatőr videósok jelentkezését esetleges közös munka készítéséhez. Hernádi Pál, telefon 412-751.

● A **Video Magazin 1–4.** számait megvásárolnám. Szili Attila, telefon: 580-722 (17^{00}–20^{00}-óráig)

● **Hi-Fi sztereó** hangos zenés videoműsorokat ajánlok és keresek, főleg a 1965–75 év közötti időszakból. Cím: Varga Csaba, 9400, Sopron, Gyóni G. u. 1., Telefon: 99/13-301

● Új **Seltron** videomagnómat családi okok miatt eladnám! Egy év garancia, 3 hétre, 8 programra állítható, távszabályozós, állítható picture, audió dub. Esetleg eladó 20 db műsoros videokazetta is. Cím: Sashalmi László, 3534 Miskolc, Könyves K. u. 6. IV/1., Telefon: 46/72-802.

● **Eladó** Panasonic NV–850 Hi-Fi videomagnó (fekete), Sony PCM 501 (digital-audio) processor, videomagnó + processor = DAT magnó, Cím: Varga Csaba, 9400, Sopron, Gyóni G. u. 1. Telefon: 99/13-301.

● Hordozható **kiskazettás** (VHS-C) videomagnó (JVC HR–C3EG) és videokamera (GZ–S3E) tartozékokkal 120 000 forintért eladó. Telefon: 853-944/20-89.

● Az orosházi Petőfi Művelődési Központ **videoklub** létesítéséhez várja az érdeklődők jelentkezését. OROSHÁZA, Kossuth L. u. 1., Pf.: 109, 5900, Telefon: Orosháza/48.

● Grundig VHS videomagnóhoz infra **távirányító** AT érzékelővel együtt eladó. (VIF–K 30 a) Ugyanitt FB adapter VFA–2 eladó. Érdeklődni: Seres Pál, Békéscsaba, Kőműves K. sor 87. Telefon: 06-66-39724.

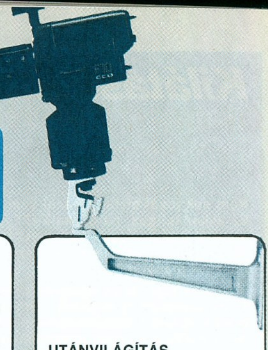
● **SABA PVR 6083** hordozható rekorder és tuner kifogástalan állapotban tartozékaival, reális áron eladó, illetve műsoros videokazettákat cserélek. Józsa András, Pápa, Jókai u. 60.

● 1980-as évjáratú GRUNDIG SVR 4004 típusú képmagnóhoz SVC típusú 1-5 órás **kazettákat** keresek megvételre (lehet üres, hibás vagy használt is). Cím: Dr. Székely Szűcs Imre, 6726 Szeged, Kállay u. 9/b. Telefon: napközben 62/12-644.

● Legújabb 100 programos, nagyképernyős, 2 × 30 W-os GRUNDIG **sztereó televízió** 3 video csatlakoztatási lehetőséggel; Blaupunkt HI-FI sztereó videomagnó, 365 napra, 16 programmal állítható, videókkal összekapcsolható (képlassítás, kockázás, editálás, műholdvétel lehetséges), vámkezelten eladó. Zámbó István, 8084 Csákvár, Műszerész Kollégium.

● Eladó új, távirányítós, garanciális **HQ vidorekorder.** Telefon: 751-261, 17^{h}–20^{h}-ig.

kis-Lexikon

A magazin műszaki szakkifejezéseihez

A–B ROLL EDITING

átmenet két szinkronban levő, videoszalagról jövő jel között

ÁTLÓS FELBONTÁS

(diagonal resolution) – ferde, vízszinteshez közeli kontrasztos vonalak visszaadásának képessége videoeszközöknél

AUX (AUXILIARY)

segédbemenet; általában a nagyszintű hangbemenet jelzése

BALUN

illesztőegység, amely lehetővé teszi szimmetrikus levezetésű (szalagkábeles) antenna csatlakoztatását aszimmetrikus (koaxiális) bemenetű vevőkészülékhez

BAR-JEL

l. Color Bar Signal

CAPSTAN

szalagtovábbító tengely, amely úgy a hang- mint a képmagnókban a szalag egyenletes továbbítását végzi

CAPSTAN SERVO

a szalagtovábbító tengely mozgását vezérlő szervóáramkör

CD

(Compact Disc – kompakt lemez) – három vagy öt hüvelyk átmérőjű (75, illetve 126 mm) lemez, amely digitálisan kódolt hanginformációt tartalmaz. Kb. 500-as percenkénti fordulattal forog és rendkívül jó minőségű (torzításmentes, zajtalan, nagy dinamikatartartománnyal rendelkező, egyenes frekvenciamenetű) hangjeleket szolgáltat. Az öthüvelykes lemez kb. 540 megabyte információt képes tárolni, ami kb. 70 perc játékidőt jelent. A háromhüvelykes lemez kapacitása a nagyobbnak kb. egyharmada és így nagyjából 20 perc műsort tartalmaz.

CD–V

(Compact Disc-Video – kompakt videolemez) – Az öthüvelykes CD-lemezhez teljesen hasonló, de aranyszínű lemez, amely hasonló kapacitású de ezt másképp használja fel: A lemez belső részén húsz percnyi digitális audioprogram van, amelyek kb. 500-as percenkénti fordulattal játszanak le. A lemez külső részén egy ötperces videoklip van felvéve és ezt a részt kb. 2500 percenkénti fordulattal lehet lejátszani.

COLOR BAR SIGNAL

(színes sávjel) – függőleges színes sávokból álló mérőjel videokészülékek és videorendszerek átviteli tulajdonságainak ellenőrzésére illetve beállítására.

CUE

a professzionális technikában egy olyan hangsáv neve a videoszalagon, ahova technikai vagy rendezői utasításokat lehet felvenni.
Az otthoni (amatőr) képmagnókon ez a felirat általában az előre történő gyorskeresés megnevezése

ED–BETA

(Extended Definition Beta – megnövelt felbontású Beta) – a Beta rendszer legújabb változata, amely minőségében túlszárnyalja az összes amatőr és félprofesszionális rendszert (kb. 500 sornyi vízszintes bontás, kb. 50 dB jelzaj viszony). Hátránya, hogy nem kompatibilis a Beta rendszerrel

ENHANCER

jelfrissítő, regeneráló erősítő áramkör

FŐTENGELY

a fejdob tengelye a képmagnóban

KÁBELKOMPENZÁTOR

hosszú kábelek nagyfrekvenciás csillapításának ellensúlyozására szolgáló erősítő (l. enhancer)

KONFIGURÁCIÓ

videokészülékekből összeállított rendszer

LÁNCBAFŰZÉS

készülékek (általában monitorok) olyan összekapcsolása, melynek során azok nagyimpedanciás bemenetükkel csatlakoznak a vonalra, amely a végén (az utolsó legtávolabbi készüléknél) van lezárva

LINE IN/OUT

(vonal be/kimenet) — nagyszintű, kisimpedanciás (75 ohmos) videojelek és nagyszintű, általában nagyimpedanciás (47 kohm) hangjelek csatlakoztatási pontjai videokészülékeken

LV

(Laser Videodisc – lézer képlemez) – nyolc vagy tizenkét hüvelyk átmérőjű (20 ill. 30 cm) lemez, amely analóg videojelet és analóg és digitális hangjeleket tartalmaz. Fél vagy egy óra játékidejű lehet. A lemezen kb. 900 megabyte információ található.

MIC (MICROPHONE)

mikrofon vagy mikrofon részére szolgáló bemeneti csatlakozó audio- vagy videokészülékeken

MULTIBURST

függőleges, változó vastagságú vonalcsoportokból álló mérőjel videokészülékek és rendszerek átviteli tulajdonságainak ellenőrzésére és beállítására

SUPER (SUPERIMPOSE)

egymásra úsztatás, átúszás két videokép között

SUPERBETA

a Beta rendszer javított változata (megnövelt frekvencialöket következtében megjavult – 280 sornyi – bontás)

SZÍNSÁV ÁBRA

l. color bar signal

TERMINÁL

a számítógép vagy bármilyen digitális vezérlésű eszköz és az ember kapcsolatát biztosító klaviatúra és képernyő (esetleg nyomtató, stb.), amelynek segítségével a géppel az adatok és utasítások közölhetők és amelyen a gép válaszai megjelennek

TÉRHATÁSÚ TÉVÉ

(3D-TV – Three-Dimensional TV) – térhatású vizuális élményt adó elektronikus képátvitel

THREE–D TV

l. térhatású tévé

UTÁNVILÁGÍTÁS

a képernyőkön használt fényporok azon tulajdonsága, hogy az elektronsugárral történt gerjesztés után is bocsátanak ki fényt bizonyos ideig

VCR

(Video Cassette Recorder) – kazettás képmagnó

VEKTORSZKÓP

beállító- és ellenőrzőműszer videokamerák és kóderek, stb. szabványos beállításának ellenőrzésére, ahol a színek egy képernyőn vizuálisan polárkoordinátákkal ábrázolhatók

VIDEO

(„látok") – elektronikus mozgóképátvitellel kapcsolatos berendezések és módszerek gyűjtőneve

VILÁGOSSÁGJEL

(Y-jel, luminacia-jel) – a színes videokamerák a bejövő jelet három színjelre bontják optikai szűrők segítségével. A teljes, szűretlen jelet világosságjelnek nevezik

VONAL BE- ÉS KIMENET

l. line in/out

VTR

(Video Tape Recorder) – szalagos képmagnó

WIPE

osztott képmezős videotrükkök összefoglaló neve

Y-JEL

l. világosságjel

Szerelem és erotika a filmművészetben

6. rész

Kifulladóban a szex a nyolcvanas évek végén. Túl sok megpróbáltatást kellett kiállnia – a valóságban és a filmeken egyaránt. Mondhatnánk, a találékony rendezők előtt semmi sem maradt rejtve, az igazság pedig: éppen a szex lényegét nem sikerült filmre vinniük. Amit látunk, egyre idegenebb. Az érzelmek mögül zavaróan türemkedik ki a technika.

ISTEN VELETEK, HÁLÓSZOBÁK!

Előttünk áll a gyönyörű nő, és egyenesen a szemünkbe néz. Haját meg-meglebbenti a szél. A távolban vad hegyek zárják le a végtelen égboltot, s mindenünnen sötét fellegek vonulnak. Néhány pillanat múlik csak el, s lehull az első kövér esőcsepp. Követi a másik, egyre szaporábban esik, egészen addig, míg a leheletfinom blúzt teljesen át nem áztatja, a szemünk láttára levetkőztetve a gyönyörű nőt.

Mindez akár szép is lehetne, ha nem a nézőtéren ülnénk háromszázad-magunkkal, ha nem éreznénk minduntalan az izzadság és a dezodor orrfacsaró keverékét, ha nem tudnánk, hogy mindez kellék, olcsó trükk csupán. Olyasminek vagyunk a szemlélői, amihez az égvilágon semmi közünk nincsen. S hiába az eszközök végtelen gazdagsága, az új arc, test, a mozdulatok különbözősége, valahonnan ismerős már az egész, unjuk, elegünk van belőle.

Ennek a kiábrándultságnak és zavarodottságnak a tüneteit viselik magukon a nyocvanas évek szex- és erotikus filmjei. Nyugat-Európában a „piszkos szex" visszaszorult a pornográfiára szakosodott mozikba, aminek csak az egyik oka, hogy a néző ráunt az agyonismételgetett fogásokra. Hiszen nem is hozzá szól a

film, csupán a szexuális énjéhez, s az ilyen „célzott" manipulációk szinte törvényszerűen elidegenedést váltanak ki befogadóikból. Innen már csak egy lépés a teljes elutasítás.

Korunk nem kedvez a szexnek. Ha Girolamo Savonarola feltámadna halottaiból, gyújtó hatású szónoklatait arra építhetné, hogy isten az AIDS betegséget bocsátotta ránk fertelmes bű- ▶

neinkért. Szodoma és Gomorra ismétlődik meg, mint már annyiszor a történelemben. S valóban: az utálatos kór terjedése mintha óvatosabbá tenné az embereket. Viszont jól ismert a történelemből, hogy a XV. századi Európát megtizedelő vérbaj sem volt igazán elrettentő hatású. A nemi ösztön erősebbnek bizonyult.

A magyar átlagnéző alig érzékelhetett valamit abból a temérdek mocsokból, ami az elmúlt két évtizedben a szexre rakódott. Korábban szigorú tabuként kezelt jelenségek, szélsőséges vagy periférikus viselkedés- és magatartásmódok kerültek hirtelen a nagy nyilvánosság elé. Nimfomániás, aberrált, homoszexuális szereplőkkel népesültek be a filmvásznak. Megjelent a csoportszex, mindenféle eltévelyedés, s mindez nemritkán szadomazochista jelleggel párosult. Megismerkedhettünk a leszbikus nőkkel, a biszexualitás dilemmájával is.

Ragadjunk ki egy filmet a példátlanul bőséges termésből. A *Jacques Doillon* által rendezett Kalóznő (La pirate, 1984) című francia műben a főszereplő Alma (Jane Birkin) nem tud választani barátja, Andrew (Andrew Birkin) és barátnője, Carol (Maruschka Detmers) között. Pontosabban: hol Andrewval, hol Carollal „szeretkezik". Az egyszerű történet mellé körítésként erotikus provokációt, robbanó szenvedélyt, heves erőszakot és lázas nyugtalanságot tálal a rendező, vagyis mindent, ami egy vérbeli erotikus pszichodrámához szükséges. S mindennek a középpontjában egy hermafrodita lélek, maga az izgató kettősség, ide-oda hánykolódva, szép lassan hasadó tudattal...

Valaha, a szexfilmek hőskorában a nézőt már az a puszta tény is lenyűgözte, hogy a vásznon meztelen női testet láthat. Boldog idők! Az elsöprő szexuális forradalom eredményeként azonban olyannyira elszaporodtak az ilyen tárgyú művek, hogy a túl sűrűn alkamazott eszközök hatástalanokká váltak elértéktelenedtek. Az öncélú meztelenkedést vagy szeretkezést „érzelmi alapokra" kellett helyezni, hogy legalább a hitelesség látszatát megteremtsék. E törekvés kései s kissé túlburjánzott példája az említett La pirate.

Az agyonterhelt és elpiszkolódott szex – úgy tűnik – a következő években kivonul a mozikból, hogy megtisztulva, fehérre mosva, szinte vegytisztán térjen vissza. Kis túlzással élve, hamarosan elérkezik az a filmtörténeti pillanat, amikor a huszadik század végének nézője – eleinte megütközve, később talán lelkesedve – rácsodálkozik a nőre, aki férfit szeret, vagy esetleg megfordítva.

Időszerű példa a megtisztulási folyamatra a Valerie Kaprisky főszereplésével készült Ördögi ölelkezés című film elbűvölően egyszerű története. Az anya és szép, barna leánya nyaralni utaznak, hogy felfrissítsék a termelőmunkában megfáradt testüket. E céltól vezérelve, mindketten ugyanazon férfit kívánják megkaparintani. A leány – úgy látszik – nem ismeri az ötödik parancsolatot (Tiszteld apádat s anyádat...), mert bősz verseny kezdődik kettejük között, amelyben Valerie kifogástalan testének minden porcikáját megismerhetjük. Az eddigiekből is látható, szó sincsen valamiféle forradalmi újításról, mindössze a rendező eszközei tisztultak valamelyest. Ugyanebben a történetben, ha a hetvenes évek elején készül, sötét hotelszobákkal, a bájait kínálgató hősnővel találkoztunk volna, kifinomult sablonok egész tárházával. Valerie Kapriskynek minderre már nincs szüksége, egyszerűen kisétál a strandra, lehányja magáról a ruháit, mert egészséges, formás teste a legvakítóbb napfényben sem hagy kívánnivalót maga után. Természetesen a mama e téren versenyképtelen.

Az említett egészséges testtől már csak egy ugrás a fitness-szex: üdítő látvány az AIDS-től fenyegetett, óvszerreklámokkal bombázott nézőnek. Itt nincs kockázat, garantáltan vírusmentes szereplők szórakoztatnak bennünket, akik nem dohányoznak, nem isznak, müzlit tömnek magukba, s ha van egy kis szabad idejük, azt minden bizonnyal súlyok emelgetésével, szobakerékpárok tekergetésével töltik. Egészséges élet – egészséges szerelem! Amerika már ráharapott az új műfajra, s megtalálta a sztárját is Jamie Lee Curtis személyében. A régi „star system" ma is működik: a magazinokból mindenki meggyőződhet róla, Jamie nemcsak a filmjeiben látszik kicsattanóan egészségesnek, ruganyosnak, hanem otthon, a magánéletében is, tehát alkalmas arra, hogy követendő példa legyen.

Virágzik még a másik műfaj, az akció-szex is, s amint a filmtermésből kiderül, vannak még tartalékai. A sorozat előző részében említett Sybil Danning lassan kiöregszik, ám az utánpótlás sem akármilyen. Olvasóink maguk is meggyőződhetnek róla, ha megtekintik a búvárruhás, szigonypuskás Sarah Wilkins San Diegó-i filmszínésznőt. Szétnyíló cipzárja ellenére igen bájosan mosolyog, senki sem sejti, hogy tud ő félelmetesen vad is lenni, akár egy nőies Rambo. A kommandó-, akció- és szexfilmek e keverékeinek sikerhulláma nagyon is mulandó. Sztereotip, egy kaptafára készült művekről van szó, amelyekre a legigénytelenebb néző is hamarosan ráun.

Zavaros korunkban azonban kísértenek régi emlékek is. A nyugatnémet Video Magazinban jelent meg a „triptichon" az ifjú Samantha Foxról, kissé kifigurázva a kebleit magabiztos mosolylyal feltáró szexcsillagot. Samantha büszkeségei először epertortákká (?), majd kugligolyókká változnak. S kit érdekel egy lapos Samantha? Lehet, hogy ő az utolsó, aki ezzel az ősi módszerrel csinált karriert?

Végül pedig felmerül a kérdés, mi lesz a szexfilmekkel? A rendezők egyelőre magabiztosak, bíznak saját leleményességükben, ám tagadhatatlan, hogy e tulajdonságra egyre jobban rászorulnak. Egyes jóslatok

szerint az AIDS által megfutamított szex visszaadja helyét a szelíd erotikának, de vannak ennél sokkal merészebb elképzelések is.

Egy nyugatnémet filmrendező szerint a megoldás egészen másutt keresendő. A férfiak kiábrándultak, kiégettek, mondja, unottan, megszokásból fogyasztják el a számukra készített szexfilm-csemegéket, s csak idő kérdése, mikor találnak értelmesebb elfoglaltságot maguknak. Mivel a szex elsősorban üzlet, a piaci pozíciókat minden körülmények között meg kell őrizni. Ha a férfiaknak már elegük van a szexből, akkor, így a rendező, a nőket kell célba venni, méghozzá pontosan olyan stratégiával, mint amilyennel annak idején a férfiakat nyerték meg. A nőközpontú szex- és erotikus filmekben drámai helycsere következik.

A háziasszonyok eleinte meglepődnek, talán föl is háborodnak majd, amikor kedvenc müzlijük reklámfotóján egy anyaszült meztelen férfit pillantanak meg, de ha kicsit elidőznek a kifogástalan küllemű modellen, hamarosan megbarátkoznak vele. Megjelennek az autócsodák motorháztetején felhúzott lábakkal hempergő Adoniszok is, s így csempészik majd be a női köztudatba, hogy a meztelen férfi éppúgy alkalmas mindenre, mint a meztelen nő.

Megfordul a világ? Lehet. Mások szerint viszont az ideáljainkkal van baj. Ideje lenne szakítani a görög szépségeszményből táplálkozó, túlidealizált, a valóságtól teljesen elrugaszkodott vágyainkkal. Vegyünk példát a kínai-japán erotikáról, amelyben nyoma sincs a természetellenes harmóniára törekvésnek, a tökéletes emberi test bálványozásának. Hagyományos japán szexlapokban sűrűn találkozhatunk olyan fotómodellekkel, akiken oltásnyomokat, kisebb rendellenességeket, anyajegyet, szemölcsöt fedezhetünk fel. A keleti lélek megnyugvással fogadja ezeket, sőt ettől érzi őket magához hasonlónak. Európában mindez még elképzelhetetlen, így – talán kicsit konzervatívan – mi is a hagyományokhoz ragaszkodva illusztráltuk sorozatunkat.

Berkes András

„Néhanap csókra éhes a szám.
Szeretlek én, te nem figyelsz,
Hisz az ágyad egy ócska sezlony,
Kiáll belőle a sok rugó!"

E tavaszi napokban néhányszor már elhangzottak ezek az épületes sorok a televízió műsorában egy rekedtes hang tolmácsolásában, s láthattuk, hogy bújik az öt kis törpe Hófehérke védőszárnyai (és védőszoknyája) alá. Ismét egy új Z'Zi Labor-szám, és ismét egy klip – ezúttal a veresegyházi asszonyok nélkül.

Amikor a képernyőn nézzük a pergő képáradatot és halljuk a dalt, nem is gondolunk arra, miként készült a néhány perces mű: mennyi ideig és kik forgatták, mennyibe került és ki rendezte. Vagy mégis?

– Csináljuk, gyerekek!

– De még nincs itt a Hófehérke! A melegedőben van!

– Hol vannak a törpék?

– Ők is melegednek!

Hamarosan előkerülnek a szereplők a február végi szombat éjszakán a Népliget „erdejében". Egy lila ruhás, kecskeszakállas apró törpe, csákóval a fején, még beállítja a jelenetet, a többiek figyelmesen hallgatják. *Gömöri V. István*, a *Z'Zi Labor* tangóharmonikása és látványtervezője most mint forgatókönyvíró és videoklip-rendező – mellékesen szereplő – irányítja zenésztörpe társait és a Hófehérkét alakító *Zboray Enikőt*. A reflektorok égnek, az operatőr a helyén. Elhangzik a „felvétel indul!", megjelenik a színen *Janicsák* törpe és bátorító szavakkal biztatja társait: bújjanak elő Hófehérke óriásszoknyácskája alól, elmúlt

Klip, klip

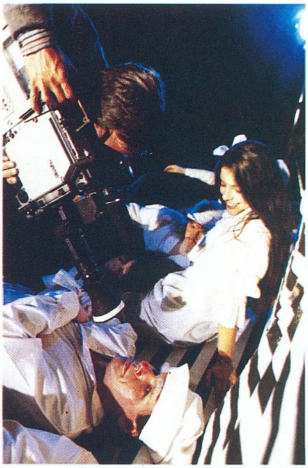
a veszély, nincs már itt a gonosz mostoha. A jelenet nem tart tovább huszonöt másodpercnél, meg is ismétlik még kétszer, hogy a vágóasztalon legyen miből válogatni. Igaz, e képsorra is vagy fél órát tartottak az előkészületek. A klip egyébként az *Ártatlan, bájos férfiak* című számra készül, mely az új, *Nagyot nőztem a szemedben* LP-n található. A dal a férfiak kiszolgáltatott helyzetéről szól, ezért változik is a klip végén szörnnyé a Nőt megtestesítő Hófehérke. Addig azonban még jó néhány kép hátravan, Hófehérke és a törpék reggelijén át a főhősök ágyjelenetéig.

Így, például az a snitt, amikor a törpék falovon utaznak a sűrű, sötét, kerek erdőben. Ehhez persze nagy fény kell, s míg a rendező gondolkodik (aki egyébként tizenhét évig volt színész a Déryné, majd a Népszínházban, s az Arany János színháztól jött a Z'Zibe), van idő beszélgetni Janicsák törpével. A klipforgatást remek kikapcsolódásnak, játéknak tekinti a fárasztó turnék között. *„Sok hülye ötletem van, de a rendező ezeket mindig a helyes mederbe tereli"* – meséli de a Z'Zi-videóra is igaz a mondás: azért van a gondosan elkészített forgatókönyv, hogy legyen mit megváltoztatni.

A törpék már a lovon ülnek, a Nagra profi magnón indul a zene, s Janicsák, lámpást tartva kezében, máris együtt énekel saját hangjával. Ez olykor nehéz feladatot jelent, hiszen közben a falovat is hajtania kell, de azért megbirkózik vele. Eközben *Bodnár István,* a televízió rendezője, aki most operatőrként élhet hobbijának, a faló mellett felállított sínen utazva rögzíti a lovagló törpecsapatot. Sony Betacammal dolgozik, s a géppel érthetően meg van elégedve. A berendezéshez illesztett JVC monitoron azonnal ellenőrizhető a beállítás, visszapörgethető a néhány pillanattal korábbi felvétel, s az alkalmi színészek is láthatják, jól játszottak-e, vagy hol hibáztak. Az operatőr láthatóan élvezettel forgat. A Z'Zi-vel nem ez az első munkája, ő rendezte a Honky Tonk Womant is, s ő volt az operatőre a tavalyi év legjobb hazai vidkeoklipjének (Zorán: *Ahogy volt úgy volt*). A Betacam már 30 lux fényerőnél, erősítéssel használható képet rögzít, s tizenkét kilogrammnyi súlyával viszonylag könnyű mozogni vele.

Az elkészült felvételeket a rendező az operatőrrel közösen, a MOVI-ban montírozza, s az eredeti hangfelvételre még rákerülnek a forgatás hasznos zörejei, bemondásai. Szervezett és gyors munkával egy héten belül, két-háromszázezer forintos költségvetésből elkészülhet a videoklip. A műfaj sajátossága, hogy a dalkép minősége a vágószobában dől el. Szerény forgatási anyaggal is csodát lehet tenni – azonban ennek a fordítottja is igaz.

Falus Tamás

hurrá!

Oktató, reklám, referencia

Műsorgyártás U-matic high band és low band rendszerrel
Filmátírás 16, 16/2 és 35 mm-es filmekről U-matic, VHS és Betamax formátumokra
Hangfelvétel, hangosítás, idegen nyelvű változatok, digitális hangeffektusok
Framestore, TBC, digitális trükkök, computeres editálás, lassítás, gyorsítás professzionális szinten

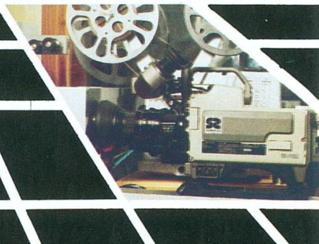
Számalk Video Stúdió
Bp. XI., Szakasits Á. út 68.
Tel.: 853-111/106, 215
Tx.: 22-4498

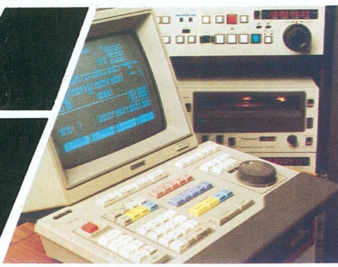
VIDEO STÚDIÓ SZÁMALK

SZÁMALK

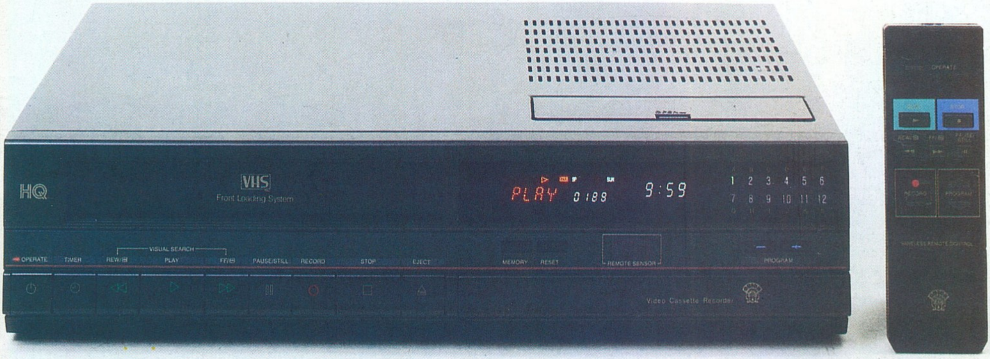

SZÁMALK VIDEO

GHV-1223 P VHF rendszerű képmagnetofon

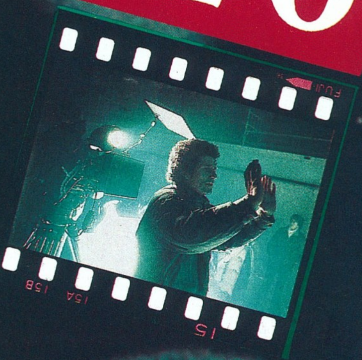
Lapos kivitel, elölről történő kazettabehelyezés
Színrendszer-kiválasztó kapcsoló
Maximum 4 óra hosszúságú felvétel
Többfunkciós üzemmódkijelző
Azonnali programozású felvétel lehetősége
14 napos programozható időkapcsoló
Gyorskeresési üzemmód

Állókép üzemmód
Automatikus visszatekercselés
Infravörös távvezérlő
Kábel- és műholdas csatornák vételi lehetősége
Automatikus nedvességérzékelő rendszer

ORION TV RADIO
1913 1988
75 ÉVES AZ ORION

AZ ÁRULÓ

A helyszín: étterem. Rendszerint: elegáns étterem. halk, kellemes moraj, suhanó pincérek – egy szertartás papjai. Ez a helyszín egy mozgékony, nem túlságosan tisztelettudó és egyáltalán nem illedelmes lényből valamilyen megbotránkoztató cselekedet vágyát csiklandja elő. Elgáncsolni a pincért, kézzel enni a salátát, vagy késsel a halat, ilyesmi – de CLAUDE LELOUCH nem a cseh, hanem a francia újhullámmal indult. Így nála az éttermi lázadás szelídebb, szellemibb és finomabban mulatságos: egy harminc körüli férfi és nő két gyerekkel annyira zavarban a másiktól, hogy a rendelés véget nem érő, tanácstalan dadogásba fullad (Egy férfi és egy nő), egy másik pár a vacsora után csupa finom kulturális dologról csevegne, ha a férfi egy szót is értene a finoman kulturális dolgokból (Boldog új évet!), négy túláradóan jókedvű fiatal homárt és rákot rendel, végigeszi az étlapot, majd a pénzt centime-onként kaparják össze, kínosan hosszú ideig persze, és borravaló nélkül (Smic, Smac, Smoc) – mindháromszor végtelen megvetés a pincérek arcán.

A megvetés persze érthető: étteremben enni a franciáknál rítus és szertartás, s aki a szertartás bármely pontját felrúgja – áruló.

De áruló lett maga Lelouch is. Tizenhárom évesen kezdett filmezni. Szenvedélyes amatőrből lett később nem kevésbé szenvedélyes profi: *imád* filmet csinálni, akárcsak azok a bizonyos hollywoodi mozifenegyerekek. Kezdetben a Godard fémjelezte *francia újhullám* tagja – csupa bukott filmmel. Később gazdag ember, akinek filmjei legtovább ellensúlyozzák a francia film tekintélyének hirtelen zuhanását.

Elhagyta tehát, ha meg soha nem is tagadta az újhullám zászlaját. Érdes, szürke, dühös történetek helyett – kékben, barnában tartott, tengeri alkonyokban gazdag szerelmi történeteket és könnyed, furfangos krimiket csinál. Düh helyett elnéző derű. Társadalmi földmozgások helyett magánéleti rázkódások. „Utálom untatni az embereket, népszerű filmeket akarok csinálni!" – nyilatkozza és nekilát.

1966-ban leforgatja az *Egy férfi és egy nő*-t. Fantasztikus ováció fogadja: két Oscar-díj, öszszesen 42 nemzetközi elismerés, ekkor még a kritikusok is a francia film megújulásáról írnak. A film végigsöpör a világon, a nézők könnyeznek, *Francis Lai* zenéje, a híres „sabadabada" világsiker lesz, ezernyi hangszerelésben (nálunk Márkus László és Psota Irén énekli el a tv-ben, felhajtott gallérú ballonkabátban), az éppen elkapott szentimentális hullám tetején Lelouch fél kézzel egy mára iparággá bővülő filmtípust teremt meg: a *családi filmet.* (Ellenőrizni lehet: főként az amerikai és a szovjet filmesek milyen sokat tanultak a „sabadabá"-ból...

A közönség tehát vállára veszi Lelouchot, a hivatásos filmművészet pedig – ejti.

Ám egy „igazi" családi, szerelmes-, kaland-, krimi-, horrorfilm-gyártóra nem tudnak olyan lendülettel haragudni a kritikusok, mint egy Lelouch-féle szakadárra. Őket meglehetősen fölényes kézmozdulattal intézik el: „szellemi sivárság, de ha nektek ez kell..." (Tudniilik: a közönségnek.)

Ám rá dühödt szemrehányások záporoznak: cinikus, érzelmes, tetszetős, felületes, a komoly témákon csak szórakozik, művi optimizmust csihol, fél kézzel illúziókat tép szét s a másikkal illúziókat táplál, mesterembernek művész, művésznek iparos...

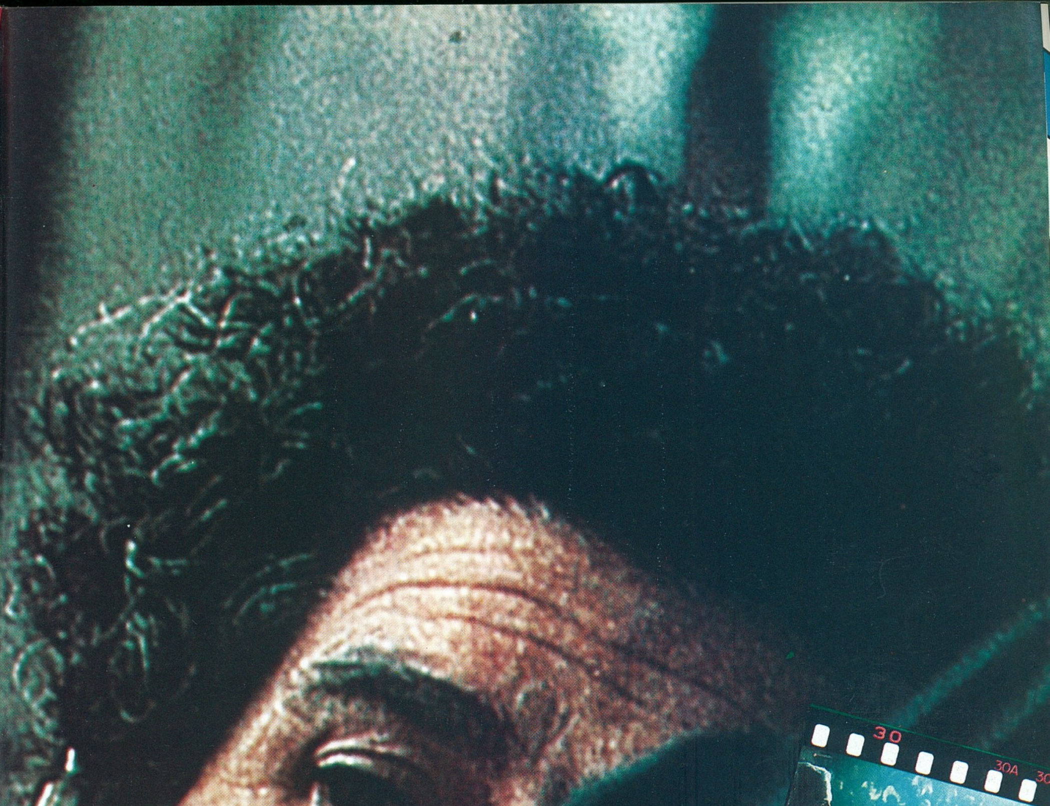
Mi az, ami Lelouchot olyan veszélyessé teszi?

Miért nem legyintenek rá is?

Nézzük például három krimijét: *A csibész, Boldog új évet, A Macska és az Egér*. Mindhárom tökéletesen megfelel a műfaj törvényeinek: szűkszavú, jól felépített, a titkok csak a kellő időben derülnek ki – de akkor viszont kiderülnek. A filmek lényege azonban nem az erőszakban, hanem az emberi furfang természetében keresendő. S a legfigyelemreméltóbb a rendező *szemszöge* – az ő főhőse mindig a bűnöző (s ez idáig még egyezik az újhullám szellemével!), vagy legalább a rendőrség kötelékéből kilépő rendőr, aki „betyárnak áll", ám ez a minden esetben rokonszenves hős nem vadként bújkál az ellenséges társadalom erdejében, nem dühös, nem elkeseredett, hanem könnyedén, játékosan, művészien vét a törvények ellen. Merthogy ezeket a törvényeket ő *nem támadja*, hanem *kikerüli*, mert saját törvényei szerint él – *szabad.*

Ez a szabadság és ez a lázadás persze nem forradalom. Ahogy a Szent Étkezés és Csevegés szertartását fölrúgó hősei sem forradalmárok az étteremben (még akkor sem, ha a négy fiatal éppen az osztályharc nevében eszi végig azt a bizonyos étlapot a *Smic, Smac, Smoc*ban...). Ez a lázadás bizony lehet nagyon pasztell és túlságosan magántermészetű, ám ugyanakkor a kelleténél „hatásosabb". Lehet. De hogy nagyon jólesik vele azonosulni, az nem tagadható.

Íme, Claude Lelouch drámai vétsége: ez a szellemében nyugtalan, érzelmeiben a kisemberekhez húzó, eszközeiben *az újhullám minden formai újítását bravúrosan használó* rendező, ez a potenciális FILMMŰVÉSZ – *habzsolnivalóan kellemes filmeket csinál.* Pedig amit *egymaga* képvisel, azt mindig végigviszi az idő maga: a művészet forradalmi, ha győzedelmeskedik, formai és tartalmi újításai *beépülnek* a közfogyasztásba, egyre kisebb képességű alkotók kezén süllyednek mind lejjebb. Végül a kommersz nem változó, ósdi tartalma csillogó, „modern" köntösbe bújik. Csakhogy Lelouch ezt a folyamatot

egyszerűen átlépte, egymaga megvalósította, de micsoda kartotékolhatatlan dolog, hogy ő bizony csöppet sem kis képességű és azok a bizonyos tartalmak sem olyan kidobnivalóan ócskák...

S amiben legjobban különbözik „rendes" kommerszfilmgyártó kollégáitól – az éppen iróniája, öniróniája. Az *Egy férfi...* után egy darabig például minden filmjébe belopott valamit ebből a sikeréből egy-egy képsort, hogy aztán kifütyültesse egy börtön marcona lakóival, vagy csak egy kis „sabadabát"... „Motívumok vándorlása" – mondanák komoly képpel, ha Lelouch komoly rendező volna, „menedzseli magát" – szól a rosszkedvű ítélet így.

Őt magát egyik hőséhez hasonló rokonszenves „bankrablónak" látom: könnyedén, játékosan, szabadon akar sok pénzt keresni. Aztán persze lebukik és a Filmesztéták Nagy Nemzetközi Bírósága elítéli. Ő bólint, „a jó hangulat a moziban udvariasság a nézővel szemben" – szól bocsánatkérő mosollyal. És újrakezdi.

Faragó Zsuzsa

Claude Lelouch filmjei

1960 Le propre de l'homme
1963 L'amour avec de Si
1964 Une fille et des fusils
1966 Egy férfi és egy nő (Un homme e une femme)
1967 Vivre pour vivre
Le bon et les méchants
1968 Loine de Viet-Nam
Teize jour an France
1969 La vie, l'amour, la mort
1970 Egy férfi, aki tetszik nekem (Un homme qui mai plait)
1971 A csibész (Le voyou)
1972 Smic, Smac, Smoc
1973 Aventure c'est aventure
1974 Boldog új évet! (La Bonne Annee)
Tout une vie
Mariage
1976 A Macska és az Egér (Le Chat et la Souris)
1977 Si s'était a refaire
1978 Egy másik férfi és egy másik nő (Un autre homme et une autre change)
1979 Robert és Robert
1981 A nous deux
1983 Les uns et les autres
1984 Edith és Marcel
1985 Viva la vie
1986 Elmenni, visszajönni – Partir, revenir
Un homme et une femme cinq anns dejá

CMG SAT
MŰHOLDVEVŐVEL
LAKÁSÁBA HOZZUK
A VILÁGOT!
Tekintse meg bemutatónkat
a tavaszi BNV-n!
IV/7.
építő szabad területen
Szállítunk: egyedi, kisközösségi
és nagyközösségi rendszert.
Címeink:
CMG-SAT IRODA
Bp. XI., Laufenauer u. 10.
COMPUTEXT
Bp. XX., Torontál u. 3–5.
METALLOGLOBUS
Bp. XIII., Jász u. 5.
GELKA
Bp. VII.,
Dohány u. 98.
CMG SAT
A COMPUTEXT, a
METALLOGLOBUS és a
GELKA
gazdasági társaságot alapított,
a CMG-SAT GT-t.